

Протистояння. Том 1
Стівен Кінг

У таємній урядовій лабораторії США стався нещасний випадок: на волю вирвався смертельно небезпечний вірус. Перед очима читача розгортається панорама Америки, захопленої апокаліптичною пошестю посеред буденних клопотів і звичайних людських драм. Однак... страшна хвороба знищує не всіх. Щасливці, які з загадкових причин не захворіли й лишилися жити серед смерті й занепаду, шукають одне одного, а згуртувавшись, прямують до одного з двох полюсів, які раптово утворилися для них на карті батьківщини. Ці полюси – двоє незвичайних людей, наділених надприродною силою. У першому томі роману Добро і Зло займають свої позиції на полі – щоб зійтися в справжньому Протистоянні не на життя, а на смерть у другій частині.

Стівен Кінг

Протистояння. Том 1

Обережно! Ненормативна лексика!

* * *

цю комору з лячними дивами

Я ПРИСВЯЧУЮ ТЕБВІ

Від автора

«Протистояння» – художня вигадка, і це видно з самої тематики твору. Багато подій у романі відбувається на теренах справжніх міст, як-от Оганквіт (штат Мейн), Лас-Вегас (штат Невада), Боулдер (штат Колорадо). Якщо того вимагав сюжет моєї оповіді, я дозволяв собі довільно змінювати географію цих місцевостей. Сподіваюся, читачі, які мешкають там і в інших містах, згаданих у романі, не надто засмутяться через мою «страшенну нахабність» (цитую Дороті Сеерс, яка й сама спокійно вдавалася до подібних витівок).

Інші ж топоніми – Арнетт (штат Техас) та Шойо (штат Арканзас) – такі ж реальні, як і події цього роману.

Я в особливому боргу перед фельдшером Расселлом Дорром та доктором Річардом Германом, які працюють у Бريدжстонському центрі сімейної медицини; вони відповіли мені на запитання стосовно природи грипу й пояснили його здатність мутувати приблизно раз на два роки. Також велика подяка Сюзан Артц Меннінг із Кастіна[1 – Castine – невелике містечко в штаті Мейн.] за те, що вичитала перший рукопис.

А найбільше я вдячний Біллові Томпсону та Бетті Прашкер, адже саме вони допомогли цій книжці з'явитися в якнайкращому вигляді.

С. К.

Передмова у двох частинах

ЧАСТИНА 1. ПРОЧИТАТИ ПЕРЕД ПРИДБАННЯМ

Є кілька речей, які вам варто відразу дізнатися про цю версію «Протистояння», і то ще перед тим, як ви вийдете з книгарні. Тому я сподіваюся, що спіймав вас раніше: у найкращому випадку ви зараз стоїте у відділі новітньої літератури біля полиці з літерою «К», тримаючи інші покупки під пахвою, а цю книжку – перед очима. Інакше кажучи, сподіваюся, що зловив вас, поки ваш гаманець і досі безпечно спочиває в кишені. Готові? Окей, дякую. Обіцяю довго не розводитися.

По-перше, це не новий роман. Якщо у вас є сумніви щодо цього, дозвольте мені їх розвіяти просто тут і зараз, поки ви ще стоїте на безпечній відстані від каси, яка вийме гроші з вашої кишені та покладе їх до моєї. «Протистояння» вперше вийшло друком понад десять років тому.

По-друге, це не є цілком нова, зовсім інша версія «Протистояння». Ви не виявите, що старі персонажі поведуться інакше; сюжет у певному місці не відгалузиться й не поведе Вас, Постійний Читачу, у геть іншому напрямку.

Ця версія «Протистояння» – це розширений варіант оригінального роману. Я вже сказав, що старі персонажі не зміняться й не чинитимуть невластивих ім речей, але ви помітите, що практично всі герої роблять більше всіляких учинків, і якби мені не гадалося, що деякі з цих дій доволі цікаві (можливо, окремі епізоди справді проллють світло на певні моменти), я б ніколи не згодився на цей проект.

Якщо це не те, чого вам хочеться, не купуйте цю книжку. А якщо вже купили, то, сподіваюся, чек не викинули. Адже перш ніж віддати вам готівку або повернути гроші на картку, у книгарні, де ви зробили покупку, вимагатимуть якесь підтвердження.

Коли ж розширена версія – це саме те, по що ви прийшли, запрошую вас рушити за мною трішечки далі. Хочу багато чого вам розповісти, і, гадаю, краще нам розмовлятиметься за рогом.

У темряві.

ЧАСТИНА 2. ПРОЧИТАТИ ПІСЛЯ ПРИДБАННЯ

Насправді це не стільки передмова, скільки пояснення, чому ця версія «Протистояння» взагалі існує. Роман від самого початку був довгим, тож

дехто (а то й багато хто) вважатиме появу розширеного варіанта примхою автора, у якого книжки продавалися досить добре, аби він міг себе потішити. Сподіваюся, про таке не йтиметься, однак я був би дурнем, якби не усвідомлював можливість і такої критики. Урешті-решт, чимало рецензентів роману й раніше вважали його роздутим і задовгим.

Чи була ця книжка затягнутою від самого початку, чи перегнув я палицю в новій редакції – хай ці питання лишаться на розсуд кожного окремого читача. Я лише хотів скористатися кількома сторінками, аби пояснити, що «Протистояння» виходить таким, яким я його написав, не тому, що хочу потішити себе або якогось конкретного читача, а тому, що про це просили багато моїх прихильників. Я б не погодився, якби сам не думав, що шматки, видалені з оригінального рукопису, збагачують оповідь, і збрехав би, коли б не зізнався, що мені цікаво, як це сприйме публіка.

Пожалію вас і не розповідатиму про те, як писав «Протистояння»: низка думок, які творять роман, рідко цікавить когось, окрім письменників-новачків. Їм здається, що існує «таємна формула», за якою пишуть комерційно успішні романи, однак її немає. Щось вигадуєш; згодом додається ще одна ідея; потім проводиш зв'язок або низку зв'язків між цими думками; проступають кілька персонажів (зазвичай спершу це лише тіні); у голові письменника з'являється можливе закінчення (однаке, коли до нього доходиш, воно далеко не завжди схоже на початковий задум); а тоді настає мить, коли романіст береться за аркуш із ручкою, друкарську машинку або комп'ютер із програмою для набирання тексту. Коли мені ставлять запитання «Як ви пишете?», я завжди кажу: «Слово за словом», – і від цієї відповіді так само завжди відмахуються. Однак у цьому вся суть. Буду відвертим, звучить надто просто, проте, коли ваша ласка, подумайте про Великий китайський мур – камінчик за камінчиком, по одному за раз, чуваче. Ото й усе. По одному за раз. Проте я читав, що ту херовину видно з космосу навіть без телескопа.

Тим читачам, які справді зацікавлені: я розповідаю цю історію в останньому розділі «Танку смерті» – це невпорядкований, проте зручний для читання огляд жанру горор, який я опублікував у 1981 році. Я не зумисне рекламу ту книжку. Просто кажу, що оповідь про створення «Протистояння», якщо вона вам потрібна, міститься там, однак розказав я її не тому, що вона цікава сама по собі, а для того, щоб проілюструвати геть іншу думку.

Щодо цієї книжки важливим є те, що з фінальної версії рукопису вилучили близько чотирьохсот сторінок. Це не редакторське рішення, і якби було так, я б радо полишив книжку доживати свій вік у тому вигляді, у якому її тоді надрукували.

Книжка потоншала на прохання вельмишановної бухгалтерії. Вони підсумували виробничі витрати, порівняли їх із тим, як продавалися видання у твердій палітурці моїх попередніх чотирьох книжок, і вирішили, що ринок потягне лише ціну в 12,95 долара (а тепер, друзі мої, погляньте на цінник на вашій книжці!). Мене спитали, чи зможу я вирізати щось із роману, чи, може, я б радше волів, аби цю справу зробили редактори видавництва. Я неохоче погодився провести ампутацію власноруч. Гадаю, вийшло геть непогано як для письменника, якого раз по раз звинувачують у тому, що він не лікує діарею своєї текстової програми. Лише одне місце в тій версії – подорож Сміттебака від Індіани до Лас-Вегаса – здається суттєво порубцьованим.

Хтось може спитати: нащо перейматися, коли сюжет на місці? Чи примхливому авторові заманулося себе потішити? Хочеться вірити, що ні, адже якщо це правда, я змарнував чималий шмат свого життя. Я вірю в те, що ціле завжди потужніше, ніж просто сума окремих його складників, [2 – Кінг говорить про

ефект синергії, який описував ще Аристотель.] так уже воно є. Інакше ось це було б цілком прийнятною версією «Гензеля та Гретель»:

Малі Гензель та Гретель мали чудового батька й так само чудову матір. Чудова мати померла, і батько одружився з лярвою. Лярва прагнула позбутися дітей, аби витратити всі гроші тільки на себе. Вона затиранила свого безхребетного й тупого чоловічка, і той погодився відвести Гензеля та Гретель до лісу й убити їх. Останньої миті батько зглянувся над дітьми й замість того, щоб швидко та милосердно зарізати їх, полишив у лісі помирати голодною смертю. Вони блукали в хащах і натрапили на хатинку з цукерок. Хатинка належала відьмі, яка була завзятою людоджеркою. Відьма замкнула їх і сказала, що, коли вони погладшають до потрібної кондиції, вона їх з'їсть. Та дітлахи її перехитрували. Гензель штовхнув відьму в її ж власну піч. Діти знайшли відьомські скарби, а разом з ними, певне, лежала й мапа, адже вони врешті-решт потрапили додому. Їхній татко відразу ж дав копняка лярві, і вони жили довго та щасливо. Кінець.

Не знаю, як вам, а мені геть ніяк. Сюжет на місці, але зникла елегантність. Наче «кадилак», з якого зняли весь хром і зішкребли всю фарбу, – лишився сам тьмянний метал. Їхати може, а от крутизни нема.

Я не повернув на місце всі чотириста сторінок – є різниця між тим, щоб зробити все як належить, і простою вульгарністю. Деякі шматки, що валялися на підлозі монтажного цеху, коли я здавав обрізану версію, заслужили на це, тому там і лишились. Інші ж фрагменти (такі, як суперечка Френні з матір'ю на початку книжки), на мою думку, додають об'ємності та повноти, що мені як читачеві надзвичайно подобається. Повернімося на хвилику до «Гензеля та Гретель». Може, ви пам'ятаєте, що зла мачуха наказала чоловікові принести їй дитячі серця на доказ того, що лісоруб виконав її веління. Лісоруб показує, що в його мозку є кілька звивин, принісши їй серця двох кроликів. Або ж візьмімо, наприклад, знаменитий слід із хлібних крихт, який лишає Гензель, аби потім повернутись із сестрою назад. Кмітливий чувачок! Та коли він намагається знайти ті крихти, виявляється, що хліб подзьобали птахи. Сюжет міг би обійтись без тих елементів, та, з іншого боку, власне з них сюжет і складається – з чудових, магічних складників оповіді. З того, що могло б бути нудним твором, вони зробили казку, яка понад сотню літ зачаровує та жахає читачів у всьому світі.

Гадаю, ніщо з того, що я повернув на місце, не дорівнюється до сліду з хлібних крихт, та мені завжди було прикро, що лише кілька штатних читачів у «Даблдеї» зустрілися з маніяком, який називав себе просто Пацаном... або ж побачили, що трапилося з ним біля тунелю, котрий перегукується з іншим тунелем за півконтиненту звідти – з тунелем Лінкольна в Нью-Йорку, який на початку книги обговорюють два персонажі.

Тож ось перед Вами, Постійний Читачу, «Протистояння» в тому вигляді, у якому я й хотів, щоб воно виїхало із салону. Так чи інакше, весь хром повернули. І остання причина появи цієї версії найпростіша. Хоча в мене це не улюблений роман, та люди, яким подобаються мої книги, часто називають його найкращим. Коли мені доводиться відкривати рота на публіку (а роблю я це якомога рідше), вона завжди розпитує про «Протистояння». Читачі обговорюють персонажів, немов живих людей, і часто питають, що трапилося з тим-то і тим-то... так, наче мої герої іноді пишуть мені листи.

І мене неодмінно питають, чи вийде коли-небудь екранізація. До речі, відповіддю буде, що, скоріш за все, так. Чи гарний вийде фільм? Не знаю. Хороше кіно чи погане, та воно мало не завжди послаблює фантастичні твори

(звісно, є й винятки – одразу ж згадується «Чарівник країни Оз»). В обговореннях люди можуть нескінченно добирати акторів. Мені завжди гадалося, що розкішний Рендалл Флегг вийшов би з Роберта Дювалля, але я чув, як називали Клінта Іствуда, Брюса Дерна та Крістофера Вокена. Вони всі підходять, і якби Брюс Спрінгстін вирішив спробувати себе в ролі актора, з нього вийшов би цікавий Ларрі Андервуд (судячи з його кліпів, можу сказати, що він би прекрасно впорався... однак мій власний вибір – Маршалл Креншоу). Проте якби я міг, то полишив би образи Стю, Ларрі, Глена, Френні, Ральфа, Тома Каллена, Ллойда та того моторошного чолов'яги читачам, бо тільки вони можуть візуалізувати їх за допомогою уяви в той яскравий та повсякчас мінливий спосіб, на що не спроможна жодна камера. Урешті-решт, фільми – то лише ілюзія руху, яка складається з тисяч статичних світлин. А уява рухається власним потоком. Фільми, навіть найкращі, заморожують книги – ті, хто подивився «Політ над гніздом зозулі», а потім прочитав роман Кена Кізі, будуть здивовані, як важко (або й узагалі неможливо) бачити Рендла Патріка Макмерфі у втіленні Джека Ніколсона. Це не обов'язково погано... проте фільми обмежують. Сила хорошої оповіді в її свободі й плинності; хороша оповідь по-особливому належить кожному читачеві.

Кінець кінцем, пишу я з двох причин: потішити себе та інших. Сподіваюся, повернувшись до цієї довгої та моторошної християнської історії, мені вдалося це зробити.

24 жовтня 1989 р.

Вулиці вогнем палають

Тут, між реальністю і вигадкою

У справжньому смертельному вальсі

І тутешні поети

Геть нічого не пишуть

Вони лиш осторонь стоять і спостерігають

У чіпкій темряві

Вони ловлять мить у протистоянні

Тримаять чесну оборону

Та врешті їх однаково поранять

Навіть не доб'ють

Сьогодні й тут, у Країні Джунглів.

Брюс Спрінгстін

І стало ясно – вона не витримує!

Відчинилися двері, війнув вітер,

Свічки згасли, а потім зникли,

Фіранки гойднулися, він з'явився

І сказав: «Ну ж бо, Мері,

Не бійся».

І вона не злякалася,

І побігла до нього,

І злетіла...

Взяла його за руку...

«Ну ж бо, Мері,

Не бійся Женця!»

«Blue ?yster Cult»[3 - «Blue ?yster Cult» - впливовий американський рок-гурт, заснований у Нью-Йорку в 1967 р. Грає суміш геві-металу та гард-року, його вважають провісником панку. У піснях часто звучить науково-фантастична й горор-тематика. Один з улюблених гуртів Кінга.]

ЯК ПО ЛІТЕРАХ?

ЯК ПО ЛІТЕРАХ?

ЯК ПО ЛІТЕРАХ?

«Country Joe and the Fish»[4 - «Country Joe and the Fish» - американський рок-гурт, заснований у 1965 р. Учасники виконували психоделічний рок, а пісні часто мали сатиричний характер. На початку антивоенної пісні «Гадаю, я підписався на смерть» («I Feel Like I'm Fixin' To Die Rag») вокаліст Джо Макдональд часто виконував так звану «Рибну кричалку» - зала викрикувала «FISH», волаючи «Еф!», «Ай!» тощо за кожним «ЯК ПО ЛІТЕРАХ?» Макдональда. На концертах це слово часто міняли на «FUCK».]

Коло відкривається

«Нам потрібна підмога», - подумав Поет.

Едвард Дорн[5 - Edward Dorn (1929-1999) - американський поет-авангардист. Наведений рядок Кінг узяв з епічної поеми про мандрівного напівковбоя-напівбога «Стрілець» («Gunslinger»), яка також подарувала назву першому роману з циклу «Темна вежа». Українською книга С. Кінга «Gunslinger» вийшла друком під назвою «Шукач».]

- Саллі.

Почулося бурмотіння.

- Прокидайся, Саллі.

Бурмотіння погучнішало:

- ...ічепись...

- Прокидайся. Прокидайся негайно!

Чарлі.

Голос Чарлі. Кличе її. Давно?

Саллі виринула зі сну.

Спершу вона зиркнула на годинник на нічному столику – чверть по другій ночі. Чарлі не міг тут бути, він мав бути на зміні. А тоді вона роздивилася його, і щось усередині неї підскочило – якесь кепське передчуття.

Її чоловік був смертельно блідий. Очі повилазили з орбіт. В одній руці він тримав ключі від автівки. Другою й досі трусив Саллі, хоча вона вже розплющила очі. Схоже, він не міг зрозуміти, що вона прокинулася.

– Чарлі, у чому річ? Щось не так?

Здавалося, він не знав, що сказати. Борлак безпорадно стрибав, і в маленькому службовому бунгало чулося лише годинникове цокання.

– Пожежа? – тупо спитала вона.

Це було єдине, що могло довести його до такого стану, адже Саллі знала, що його батьки загинули в пожежі. Принаймні єдине, що спадало їй на думку.

– У певному сенсі так, – сказав він. – Та, з другого боку, усе значно гірше. Одягайся, люба. Буди Крихітку Лавон. Маємо забиратися звідси.

– Чому? – Саллі почала вставати.

Її охопив гнітючий страх. Усе здавалося неправильним. Реальність була схожою на сон.

– Куди забиратися? На задвірок?

Але вона знала, що Чарлі мав на увазі не задній двір: Саллі ще ніколи не бачила його таким переляканим. Вона глибоко вдихнула, та не відчула ні диму, ні паленого.

– Саллі, кохана, не питай. Мусимо тікати. Якогога далі. Просто хапай Крихітку Лавон і вдягай її.

– Чи можна... у нас є час спакувати речі?

Він заляк. Її слова немов збили його з пантелику. Саллі гадала, що нажахатися дужче вона неспроможна, та, схоже, помилилася. Вона усвідомила, що Чарлі не просто перелякався – його страх межує з безпорадною панікою. Він несвідомо провів рукою по волоссю й відказав:

– Не знаю. Треба перевірити напрямок вітру.

І з цими чудернацькими словами, які не мали для неї жодного сенсу, він полишив її – Саллі стояла посеред кімнати в ляльковому нічному платті, дезорієнтована, налякана, змерзла й босонога. Він немов збожеволів. Як напрямок вітру міг вплинути на час? І де воно було, оте «якогога далі»? У Ріно? У Вегасі? У Солт-Лейк-Сіті? І...

Від наступної думки вона схопилася за шию.

Самоволка. Втеча посеред ночі означала, що Чарлі збирався піти в самоволку.

Вона зайшла до маленької дитячої кімнати, подивилася на сонну Крихітку Лавон, загорнуту в рожеву ковдру, і на мить завмерла в нерішучості. Саллі хапалася за хистку сподіванку на те, що це лише надзвичайно реалістичний сон. Марево зникне, і вона прокинеться, як завжди, о сьомій ранку, потім дивитиметься першу годину шоу «Сьогодні» й годуватиме Крихітку Лавон, сама поїсть, після чого готуватиме яечню для Чарлі: він повертався з нічної зміни на північній вежі Забороненої Зони о восьмій, а ввечері знову вирушав на роботу. За два тижні Чарлі знову переведуть на денну зміну, він позбудеться дратівливості, і, коли лежатиме поряд, їй не снитимуться такі божевільні сни, і...

– Ворушись! – зашипів він на неї, розбивши крихку надію. – У нас часу лише на те, щоб схопити кілька речей... та заради Бога, жінко, якщо ти любиш нашу Крихітку, – він наставив палець на дитяче ліжко, – вдягни її!

Він нервово кашлянув у руку, а тоді заходився висмикувати одяг з комодів і абияк скидати його у дві старі валізи.

Вона розбудила Крихітку Лавон і втішала її як могла: від того, що її підняли посеред ночі, трирічна дитина не розуміла, що коїться, і вередувала, а коли Саллі почала натягувати на неї рейтузи, кофтинку та комбінезон, Лавон розрюмсалася. Дитячий плач налякав її найдужче. Саллі згадалися інші рази, коли Крихітка Лавон, зазвичай справжнє янголятко, плакала вночі від попрілостей, крупу, кольок та поки різалися зубки. Коли вона побачила, як Чарлі мало не бігом прошмигнув повз двері з двома оберемками її білизни, страх повільно змінився на гнів. Шлейки ліфчиків майоріли позаду нього, наче паперові язички новорічних свистків. Він жбурнув їх до однієї валізи та захопнув її. Звідти стирчала крайка її улюбленої комбінації, і Саллі могла закластися, що вона порвалася.

– Що таке?! – закричала вона, і навіжений тон її голосу спричинив у Крихітки Лавон новий вибух сліз, хоча та вже почала була затихати. – Ти здурів? Вони пошлють по нас солдатів, Чарлі! Солдатів!

– Ні, не сьогодні, – сказав він, і в його мовленні чулася моторозна впевненість. – Річ у тім, що коли ми не поквапимося, то ніколи не виїдемо з цієї бази. Я навіть не знаю, як мені вдалося злізти з вежі. Певне, якась несправність. Чому б і ні? Бог свідок, усе інше також дало збій. – Він пронизливо засміявся, мов божевільний, і Саллі смертельно перелякалась. – Одягла дитину? Добре. Поклади кілька її речей у другу валізу. Усе інше кидай у блакитну господарську сумку, вона в шафі. А тоді ми дамо драла. Гадаю, з нами все гаразд. Вітер, слава тобі Господи, дме на захід.

Він знову кашлянув у кулак.

– Татку! – скрикнула Крихітка Лавон і простягнула ручки. – Хочу, татку! А то! На горгоші, татку! А то!

– Не зараз, – сказав Чарлі та зник на кухні.

За секунду заторохтів глиняний посуд. Він забирав дрібні заощадження, які вона по долару, а іноді й по п'ятдесят центів складала в блакитну супницю на горішній полиці. Там було лише тридцять-сорок доларів. Гроші на домашні справи. Значить, усе по-справжньому. Що б то не було, воно відбувалося по-справжньому.

Діставши від батька таку відповідь, Крихітка Лавон, котрій майже ніколи та ні в чому не відмовляли, знову розрюмсалася. Саллі ледве вдягла її в легку курточку, а тоді гамузом поскидала мало не весь її одяг до сумки.

Сама думка про те, аби покласти що-небудь у другу валізу, була смішною – валіза б луснула. Щоб заклацнути застібки, Саллі мусила притиснути її коліном. Вона подякувала Богу за те, що Крихітка Лавон навчена й не потрібно перейматися памперсами.

Чарлі заскочив до кімнати, і цього разу він справді біг. На ходу він засовував у кишені військової уніформи зіжмакані одинички та п'ятірки із супниці. Саллі підхопила Крихітку Лавон. Дівчинка вже повністю прокинулася і могла йти сама, та Саллі хотіла тримати її на руках. Вона нахилилась і взяла блакитну сумку за ручки.

– Куди ми, татку? – спитала Крихітка Лавон. – Я спатуняла.

– Дитятко може поспатуняти в машині, – сказав Чарлі, узявши дві валізи.

Крайка комбінації затріпотіла. Його очі мали той самий білий, вирячкуватий вигляд. Серед думок Саллі почала розростатися впевненість.

– Трапився нещасний випадок? – прошепотіла вона. – О Ісусе-Маріє, справді трапився, так? Якась аварія. Сталася аварія.

– Я грав у солітер, – сказав він. – Звів очі й побачив, що годинник змінив колір із зеленого на червоний. Увімкнув монітор. Саллі, вони всі...

Він затнувся, поглянув у широко розплющені очі Крихітки Лавон, усе ще обрамлені слізьми, однак зацікавлені.

– Там, унизу, усі МЕРТВІ, – сказав він. – Усі, за винятком одного чи двох, та, певне, їх уже також не стало.

– Татусю, що таке МЕРТВІ? – поцікавилася Крихітка Лавон.

– Не зважай, любя, – промовила Саллі; їй здалося, що голос долинає з глибокого-глибокого каньйону.

Чарлі глितнув. У горлі щось клацнуло.

– Коли годинник стає червоним, усе має замкнутися на магнітні замки. У них там усе контролює комп'ютер «Чабб», а він начебто не помиляється. Я побачив, що показують монітори, та вискочив із кімнати. Думав, ті кляті двері мене навпіл розріжуть. Вони мали б замкнутися тієї ж миті, як годинник засвітився червоним, та я й сам не знаю, коли точно він змінив колір і скільки часу минуло, доки я підвів голову. І я вже майже добіг до паркінгу, коли почув, як вони загрюкнулися позаду. Одначе якби я звів очі на тридцять секунд пізніше, то зараз сидів би в пункті управління, замкнений у вежі, наче муха в пляшці.

– У чому річ? Що?...

– Не знаю. І не хочу знати. Мені відомо лише те, що воно вб... що воно ВБИЛО їх дуже швидко. Якщо я їм потрібен, доведеться мене впіймати. Так, вони платять надбавку за ризик, проте недостатню, аби я нікуди не сіпався. Вітер дме на захід. Поїдемо на схід. Ну ж бо, ходімо.

Вона все ще почувалася, наче не до кінця прокинулася, наче потрапила в пастку страшного, млосного жажіття, проте рушила за чоловіком до під'їзної доріжки, на якій у пахучій пустельній темряві каліфорнійської ночі стояв і тихенько іржавів їхній п'ятнадцятирічний «шеві».

Чарлі поскидав валізи в багажник, а господарську сумку – на задне сидіння. Тримавши на руках дитину, Саллі на хвильку затрималася біля

пасажирських дверцят і подивилася на бунгало, у якому вони прожили останні чотири роки. Вона згадала, що, коли вони тільки заселялися, Крихітка Лавон ще зростала в її нутрі й усі поїздки на горгошах були ще попереду.

– Швидше! – гукнув Чарлі. – Жінко, залазь у машину!

Вона так і зробила. Він здав назад, і на секунду передні фари автівки вихопили з темряви фасад будинку. Їхнє віддзеркалення у вікнах дивилося на них очима загнаного звіра.

Чарлі напружено зігнувся над кермом; тьмяне світло від панелі з приладами підсвічувало його змарніле обличчя.

– Якщо ворота бази зачинені, доведеться йти на таран.

Він говорив серйозно. Вона це відчувала. Зненацька її коліна стали наче гумові.

Та потреби в таких відчайдушних діях не було. Ворота ніхто не замкнув. Один охоронець куняв над журналом. Його напарника Саллі не бачила – певне, він сидів спереду. Це був звичайний пропускний пункт для військового транспорту, і розташовувався він на зовнішньому периметрі бази, тому охоронцям не було діла до того, що коїлося в її серцевині.

Звів очі й побачив, що годинник змінив колір із зеленого на червоний.

Саллі здригнулася й поклала руку чоловікові на коліно. Крихітка Лавон уже заснула. Чарлі легенько поплескав дружину по руці та сказав:

– Люба, все буде добре.

Над ранок вони вже мчали Невадою, так само рухаючись на схід, а Чарлі кашляв без упину.

Капітан Трипс

16 червня – 4 липня 1990 р

Дзвоню лікарю, кажу:

«Лікарю, лікарю, прошу,

Почуваюсь дивно – гойдає, носить,

Скажіть-бо, що маю за капость?

Чи знана науці подібна напасть?»

«The Sylvers»[6 – «The Sylvers» – каліфорнійський гурт, чий найбільший період популярності припав на 1970-ті рр. Виконували пісні в стилі ритм-енд-блюз, соул та диско. Гурт складався з членів однієї сім'ї.]

Сонце, ти хлопця свого любиш?

Він – людина честі.

Сонце, ти хлопця свого любиш?

Ларрі Андервуд

Книга I

Розділ 1

Гепскомбове «Тексако» тулилося біля траси 93, трохи північніше від Арнетта, жалюгідного містечка в чотири вулиці за 110 миль від Х'юстона. Цього вечора там були самі завсідники: вони розсілися навколо каси, пили пиво, точили ляси та спостерігали за тим, як комашня билась у велику підсвічену вивіску.

Станція належала Біллові Гепскомбу, тому інші дослухалися до нього, хоча він був дурним, як пеньок. Якби вони сиділи в закладі, який належав комусь іншому, власник міг би розраховувати на таке ж ставлення. Однак інші нічого не мали. В Арнетті панували скрутні часи. У 1980-му в містечку було два виробництва – фабрика, на якій виготовляли паперову продукцію (в основному для пікніків та барбекю), і калькуляторний завод. Та паперова фабрика закрилась, а завод калькуляторів занепадав, бо виявилось, що тепер із Тайваню їх можна замовляти значно дешевше, як і переносні телевізори та транзисторні радіоприймачі.

Норман Бркетт із Томмі Воннамейкером раніше працювали на паперовій фабриці, а наразі жили на пільги, бо закінчився термін допомоги у зв'язку з безробіттям. Генрі Кармайкл та Стю Редман були працівниками на калькуляторному заводі, та рідко отримували більше роботи, ніж тридцять годин на тиждень. Віктор Пелфрі вже вийшов на пенсію й кутив самокрутки, від яких у носі свербіло, – усе, що він міг собі дозволити.

– Ось що я вам скажу, – мовив Геп, поклавши руки на коліна та нахилившись уперед. – Їм треба взяти й послати інфляцію нахрін. І нахрін це лайно з державним боргом. Преси в нас е, папір – теж. Треба наковбасити п'ятдесят мільйонів тисячних банкнот і пожбурити їх в обіг.

Пелфрі працював машиністом до 1984 року, і він виявився єдиним серед присутніх, у кого стало самоповаги, аби вказати Гепу на хибність його явно дурноверхих тверджень.

– Так ми далеко не заїдемо, – сказав він, лаштукуючи нову смердючу цигарку. – Якщо так зроблять, буде як у Річмонді після Війни штатів.[7 – Мається на увазі Громадянська війна в США 1865 року. Річмонд, столиця Конфедеративних Штатів Америки, був однією з останніх твердинь конфедератів.] Якщо тобі в ті дні хотілось імбирного пряника, ти давав пекареві долар Конфедерації, він клав його на печиво й вирізав із нього шматок такого ж розміру. Ти ж знаєш, гроші – то лише папір.

– А ще я знаю людей, які з тобою не погодяться, – гірко промовив Геп. Він узяв зі столу червоний засмальцьований затискач для паперів. – Я винен їм гроші. І вони починають сіпатися.

Стю Редман – певне, наймовчазніша людина в Арнетті – сидів на тріснутому пластиковому стільці «Вулко» з бляшанкою «Пабсту» і дивився на трасу 93 крізь вітрину заправки. Стю знав, що таке злидні. Він виріс у цьому містечку, у сім'ї дантиста, який помер і полишив дружину із семирічним Стю та ще двома дітлахами.

Його мати працювала в придорожньому кафе «Далекобійник» одразу за Арнеттом, і якби воно не згоріло в 1979-му, Стю міг би його зараз бачити. Зарплатні вистачало, щоб прогодувати сім'ю, але то й усе. У дев'ять років Стю почав працювати, спершу на Рога Такера, власника «Далекобійника» (після школи допомагав розвантажувати ваговози за тридцять п'ять центів за годину), а тоді на скотофермах у сусідньому містечку Брейнтрі, і там йому довелося збрехати про свій вік, аби отримувати на тиждень двадцять карколомних годин важкої роботи з мінімальною ставкою.

Тож тепер, дослухаючись до того, як Геп і Вік Пелфрі сперечаються про гроші та чудуються з їхньої таємничої властивості непомітно випаровуватися, він згадав, як на початку кривавили його руки від нескінченного тягання тачки зі шкурами й кишками. Він спробував приховати це від матері, та вона все помітила менш ніж за тиждень після того, як він почав працювати. Вона трохи поплакала над його руками, – а його мати була не з тих жінок, які легко пускають сльозу, – проте не попросила кинути роботу. Вона знала, у якому вони становищі. Була реалісткою.

Своєю мовчазністю він частково завдячував тому, що ніколи не мав ані друзів, ані часу на них. Школа, потім робота – все. За рік після того, як він почав працювати на фермах, його молодшого брата Дейва згубила пневмонія, і Стю так ніколи з цим не змірився. Йому здавалося, то через почуття провини. Він любив Дейва більше за всіх... однак ця смерть означала, що годувати стало на один рот менше.

У старших класах він відкрив для себе футбол, і мати заохочувала це хобі, хоча на роботу лишалося менше часу. «Грай, – казала вона. – Якщо ти й маєш квиток звідси, Стюарте, це футбол. Грай. Згадай Едді Ворфілда». Едді Ворфілд був місцевим героєм. Ворфілд походив зі ще біднішої сім'ї, ніж Стюартова, та зажив слави як квотербек регіональної команди старшокласників, потрапив до Техаського сільськогосподарсько-інженерного університету [8 – Texas A&M University – найбільший університет Техасу, розташований у місті Колледж-Стейшен.] зі стипендією з фізкультури, а потім десять років грав у «Green Bay Packers» [9 – «Green Bay Packers» – команда з американського футболу з Грін-Бей, штат Вісконсін. Заснована в 1919 р. Кілька разів вигравала Супербол.] – в основному як запасний квотербек, але кілька пам'ятних разів з'являвся на полі в стартовому складі. Тепер Едді володів мережею фастфудових забігайлівок по всьому Центральному та Середньому Заході, а в Арнетті лишився фольклорною фігурою. Коли в Арнетті говорять про успіх, на увазі мають Едді Ворфілда.

Зі Стю квотербек був ніякий – не виходило з нього Едді Ворфілда. Та коли розпочався одинадцятий клас, йому дійсно здавалося, що якщо він працюватиме над собою, то зможе сподіватися на невелику стипендію з фізкультури... тим паче, що, крім цього, були ще програми, які дозволяли поєднувати навчання й роботу, а шкільний психолог розповів йому про кредитну програму, прописану в Акті освіти задля національної безпеки. [10 – National Defense Education Act (NDEA) – акт про фінансування навчальних установ США. Підписаний у 1958 р. президентом Ейзенхауером, він мав на меті перемогти параноїдальний настрій, спричинений популярною думкою про сильніші інтелектуальні потужності СРСР.]

А тоді його мати захворіла й до роботи вже не повернулась. У неї був рак. Вона померла за два місяці до його шкільного випуску, покинувши Стю з молодшим на три роки братиком Брюсом на шиї. Стю відмовився від стипендії з фізкультури та влаштувався на калькуляторний завод. І врешті вирватися вдалося саме Брюсові. Він жив у Міннесоті, працював системним аналітиком в IBM. Писав нечасто, і востаннє Стю бачив брата на похороні своєї дружини – померла вона від такого ж раку, який занастив його матір. Він гадав, що Брюс несе на спині власну провину... і що Брюс може соромитися брата, який перетворився на селяка з депресивного техаського міста й удень ішачить на калькуляторному заводі, а вечорами або сидить у Гепа, або хилєє пиво «Лон стар» у «Голові індіанця».

Найкращим життя здавалось у шлюбі, та протривав він лише вісімнадцять місяців. Утроба його молоденької дружини виносила єдине дитя – темношкіре та хворобливе. То було чотири роки тому. Після цього Стю іноді думав про те, щоб поїхати з Арнетта на пошуки чогось кращого, однак його втримала інерція маленького містечка – тихий спів сирен, у якому словами були знайомі обличчя, а мелодією – рідні краєвиди. Йому подобалося в Арнетті, а Вік Пелфрі одного разу нагородив його найприємнішим компліментом, назвавши «старим хитрим жуком».

Вік із Гепом усе ще перемелювали грошову тему. У небі лишалося трохи світла, та земля поринула в тінь. Машини нечасто їздили 93-ю трасою, і це була одна з причин, чому в Гепа набралось стільки неоплачених рахунків. Та на очах у Стю до них наближалась автівка.

Вона була все ще за чверть милі від заправки, й останнє денне світло тьмяно віддзеркалювалося від запилюжених залишків хромів. Стю мав гострий зір, і він упізнав у машині дуже старий «шевроле» – мабуть, 75-го року. «Шеві» їхав із вимкненими фарами. Його швидкість не перевищувала п'ятнадцяти миль на годину, та машину носило по всій дорозі. Поки що автомобіль помітив тільки Стю.

– Скажімо, ти віддаси цю станцію під заставу й отримаєш іпотечний кредит, – говорив Вік. – І, скажімо, сума буде п'ятдесят доларів на місяць.

– Та малувато береш.

– Ну, хай буде п'ятдесят, просто щоб назвати якусь цифру. Припустімо, федерали взяли й надрукували тобі вагон грошей. Тоді банк усе підрахує й захоче з тебе вже сто п'ятдесят доларів. І бідність твоя нікуди не дінеться.

– Атож, – бовкнув Генрі Кармайл.

Геп роздратовано глипнув на нього. Так уже сталося, що йому було відомо про звичку Генка брати колу з автомата без грошей, і, більше того, Генк знав, що його давно викрили, і коли йому вже так кортіло вклинитися в суперечку, він мав би стати на бік Гепа.

– Не думаю, що вийде саме так, як ти кажеш, – мовив Геп з усім авторитетом людини з дев'ятикласною освітою й заходився пояснювати свою думку.

Стю розумів лише те, що зчепилися вони страх як міцно, тож він приглушив Гепів голос до беззмістовного жебоніння й дивився, як «шеві» виляє та гойдає носом. З огляду на таку ізду Стю гадав, що далеко машина не заїде. «Шеві» перетнув білу розмітку, і його колеса здійняли куряву над лівим крилом. Та ось автівку понесло назад, кілька секунд вона трималася своєї

смути, а тоді мало не полетіла в кювет. По тому водій немов побачив у великій підсвіченій вивісці «Тексако» сигнальний маяк, і автівка помчала до заправки, наче ракета, чие пальне майже скінчилося. Стю вже чув стомлене гупання двигуна, розмірене булькання й сичання напівживого карбюратора та спрацьованих клапанів. Флуоресцентні лампи над колонками освітлювали забризкане брудом лобове скло, тож важко було роздивитися, що коїться в салоні автівки, проте коли «шеві» підскочив на горбку, Стю помітив, як за кермом вільно гойднувся розмитий силует водія. Машина йшла вперед, тримаючи ту саму невблаганну швидкість у п'ятнадцять миль.

- А я кажу, що, коли в обігу буде більше готівки, ти...

- Гепе, ти б вимкнув колонки, - м'яко промовив Стю.

- Колонки? Що?

Норм Брюетт розвернувся й визирнув у вікно.

- О Господи, - сказав він.

Стю піднявся зі стільця, перехилився повз Томмі Воннамейкера та Генка Кармайкла й клацнув усіма вимикачами - по чотири кожною рукою. Тож він був єдиним, хто не побачив, як «шеві» протаранив і зчесав ряд колонок, що стояли ближче до дороги.

Автомобіль зносив їх повільно та невблаганно - збоку це здавалося навіть величним. Наступного дня в «Голові індіанця» Томмі Воннамейкер божився, що стоп-сигнали й рази не блимнули. «Шеві» сунув собі на швидкості миль у п'ятнадцять, наче провідна автівка на Трояндовому параді.[11 - Tournament of Roses parade - новорічний парад, який влаштовують у Пасадені, штат Каліфорнія. Звичай започатковано в 1890 р.] Шасі заскреготіли об бетон острівця безпеки, а коли в нього врзалися колеса, усі, крім Стю, побачили, як голова водія безвільно гойднулася та стукнулася об лобове скло, залишивши на місці удару білі тріщини, схожі на зірку.

«Шеві» підскочив, наче копнутий пес, і зніс колонку з паливом підвищеної якості. Вона відірвалася від асфальту й покотилася геть, розляпуючи залишки бензину. Пістолет відчепився і лежав, виблискуючи під флуоресцентним світлом.

Усі вони помітили іскри, які висікала з бетону вихлопна труба, і Геп, який бачив вибух заправки в Мексиці, інстинктивно примружив очі в очікуванні вогняної кулі. Натомість «шеві» хвицнув задом і зіскочив з острівця на бік заправки. Передок зітнувся з колонкою бензину з низьким вмістом свинцю, перекинувши її з порожнистим «бух».

Здавалося, «шевроле» навмисне закінчив розворот на 360 градусів і знову вдарився в острівця - цього разу боком. Зад перескочив через бордюр і зніс звичайну колонку. Ще трохи проволікши іржаву вихлопну трубу, «шеві» зупинився. Він знищив усі три колонки на острівці, ближчому до шосе. Двигун іще з кілька секунд погуркотів, а потім здався. Стояла така гучна тиша, що ставало не по собі.

- Йокелемене, - видихнув Томмі Воннамейкер. - Гепе, вона рвоне?

- Якби, то вже бахнула б, - сказав Геп, зводячись на ноги.

Плечем він зачепив стос мап, і всюди розсипалися Техаси, Нью-Мексико та Аризони. Геп відчув обережну радість. Його колонки були застраховані, і за страховку заплачено. Мері без угаву повторювала, що страхування передусім.

– Певне, мужик геть п'яний, – мовив Норм.

– Я бачив його задні фари, – сказав писклявим від збудження голосом Томмі. – Жодного разу не блимнули. Йокелемене! Якби він гнав шістдесят, ми б уже всі дали дуба.

Вони повискакували із заправки – першим біг Геп, а позаду йшов Стю. Геп, Томмі та Норм підбігли до автівки одночасно. Стояв запах бензину, і вони чули, як повільно цокає, остигаючи, двигун «шеві». Геп відчинив дверцята з боку водія, і чоловік, який сидів за кермом, вивалився з машини, наче старий мішок із брудною білизною.

– Чорт забирай! – крикнув, мало не загорлав Норм Брюетт.

Він відвернувся, схопився за своє об'ємне черево, і його знудило. Річ була не в чоловікові, який випав з автівки (Геп акуратно впіймав його, перш ніж той ударився об землю), а в запаху, що викотився зсередини, – хворобливий сморід, у якому змішалися кров, фекалії, блювотиння та гниль. То був страхотливо насичений запах смертельної хвороби.

Наступної миті Геп відвернувся і, тримаючи водія під пахви, потягнув його за собою. Томмі хутенько підхопив ноги, що волочилися асфальтом, і разом із Гепом вони понесли водія досередини. У світлі флуоресцентних ламп їхні обличчя здавалися геть жовтими й перекошеними. Геп забув про гроші за страховку.

Інші зазирали до «шеві», і тепер уже Генк відвернувся, притиснувши до рота долоню, – при цьому мізинець у нього стирчав, як у чоловіка, який тримав у руці бокал вина й збирався виголосити тост. У спортивному темпі він відійшов до північної ділянки АЗС і випустив вечерю на волю.

Вік зі Стю подивилися трохи в машину, перезирнулись і знову глянули в салон. На пасажирському місці сиділа молода жінка; її плаття-сорочка високо задерлося. До неї прихилилася трирічна дитина, хлопчик або дівчинка. Обое мертві. Їхні шиї роздулися, наче гумові камери, і плоть там стала фіолетово-чорною, наче синець. Під очима набрякли мішки.

Пізніше Вік розказував, що вони скидалися на бейсболістів, які помазали сажею під очима, щоб підкреслити погляд. Та очі лише сліпо витріщалися. Жінка тримала дитину за руку. З носів у них набіг густий слиз і закупорив ніздрі. Навколо дзижчали мухи – сідали на шмарклі, залазили до відкритих ротів. Стю бував на війні, але ніколи не бачив такого жахливого видовища. Його погляд постійно повертався до тих зімкнених рук.

Вони з Віком позадкували, тупо подивилися один на одного й повернулися до заправки. Чоловіки бачили, як Геп несамовито працював щелепою біля слухавки таксофона. Норм ішов до станції позаду них і постійно озирався на сцену аварії. Водійські дверцята стояли сумно прочиненими. З люстерка заднього огляду звисала пара дитячих черевичків.

Генк стояв біля дверей і витирав рот брудною хустинкою.

– Господи, Стю, – сказав він нещасно, і Стю кивнув.

Геп поклав слухавку. Водій «шеві» лежав на підлозі.

– Швидка приїде за десять хвилин. Як гадаєте, вони?... – він тицьнув великим пальцем у бік «шеві».

– Мертві, будь певен, – кивнув Вік. Його зморшкувате обличчя було жовтаво-сірим, і він розсипав тютюн по підлозі, намагаючись зробити собі ще одну смердючу цигарку. – У тачці сидять наймертвіші люди, яких я будь-коли бачив.

Він поглянув на Стю – той кивнув і засунув руки в кишені. Нерви геть розшарпалися.

Чоловік на підлозі видушив із горла хрипкий стогін, і всі очі звернулися до нього. За мить, коли стало зрозуміло, що він чимдуж силкується щось сказати, Геп присів біля нього. Урешті-решт, це ж його заправка.

Що б не прикінчило жінку з дитиною, воно взялося й за водія. З носа постійно текло, а дихання звучало по-підводному – у грудях чоловіка щось клекотало. Під очима почали напухати мішки, і хоча чорноти поки що не було, вони вже посиніли. Шия в нього здавалася затовстою, і надлишок плоті зібрався в складки, наче два зайві підборіддя. Його була сильна лихоманка, тому поряд із ним здавалося, ніби сидиш біля відкритої печі для барбекю, у яку поклали хороше, якісне вугілля.

– Пес, – пробелькотів він. – Його дострелили?

– Містере, – заговорив до нього Геп, легенько потермосивши чоловіка за плече. – Я викликав швидку. З вами все буде добре.

– Годинник почервонів, – прохарчав незнайомець, а тоді закашлявся – спустошлива низка вибухів, від яких увсебіч полетіли довгі нитки слизу з гноем.

Відчайдушно скривившись, Геп відсахнувся.

– Краще його перевернути, – сказав Вік. – Бо отак він захлинеться.

Та перш ніж вони це зробили, кашель ущух, знову перетворившись на гримуче, нерівне дихання. Водій повільно кліпнув очима й поглянув на чоловіків, які зібралися навколо.

– Де... ми?

– В Арнетті, – озвався Геп. – «Тексако» Білла Гепскомба. Ви збили кілька моїх бензоколонок. – І поспіхом додав: – Та це нічого. Вони застраховані.

Чоловік на підлозі спробував сісти, та не зміг. Йому довелося вдовольнитися тим, що він узяв Гепа за лікоть.

– Моя дружина... моя дівчинка...

– З ними все добре, – сказав Геп, либлячись усмішкою тупого пса.

– Здається, я кепсько захворів, – мовив незнайомець. Дихання заходило й виривалося з нього густим, м'яким ревінням. – І вони теж хворіли. Відтоді, як прокинулися два дні тому. У Солт-Лейк-Сіті... – тріпотливі повіки зімкнулися. – Захворіли... певне, врешті-решт, ми втекли запізно...

Здалеку, постійно наближаючись, до них долинуло виття волонтерської швидкої Арнетта.

– Оце так, – повторював Томмі Воннамейкер. – Оце так-так.

Очі хворого знову тремтливо розчахнулись, і тепер вони були сповнені гострого, палкого занепокоєння. Він іще раз спробував сісти. Піт струменів його обличчям. Він схопився за Гепа.

– Із Саллі та Крихіткою Лавон усе гаразд? – зажадав він відповіді.

З його губ летіла слина, і Геп відчував теплоту, яку випромінював його жар. Чоловік був хворим, напівбожевільним, і від нього смерділо. Геп згадав, як, бува, тхне стара собача підстилка.

– З ними все гаразд, – стояв він на своєму, ледь не втрачаючи самовладання. – Ти... лежи собі й не напружуйся, окей?

Водій розслабився. Його хрипіння погучнішало. Геп із Генком перевернули його на бік, і дихання стало трішки рівнішим.

– До вчорашнього вечора я почувався досить добре, – сказав чоловік. – Кашляв та й усе. А вночі прокинувся вже хворим. Запізно втекли. З Крихіткою Лавон усе гаразд?

Останні слова перейшли в незрозуміле белькотіння. Виття швидкої поступово наближалось. Стю підійшов до вікна й став виглядати її. Інші лишилися біля чоловіка, який лежав на підлозі.

– Віку, маєш здогад, що в нього за болячка? – спитав Геп.

– Не-а, – похитав головою Вік.

– Мо', вони чимось траванулися, – озвався Норм Брюетт. – В автівки каліфорнійські номери. Себо вони ж, певне, їли в придорожніх кафешках. Мо', ковтнули зіпсованого гамбургера. Буває.

Під'їхала швидка. Вона оминула розбитий «шеві» й зупинилася між ним і дверима заправки. Червоний маячок накручував божевільні пульсуючі кола. На вулиці було вже зовсім темно.

– Дай сюди руку, я тебе витягну! – зненацька скрикнув чоловік на підлозі, а тоді затих.

– Отруєння, – повторив Вік. – Та-ак, може, це воно. Сподіваюся, що воно, бо...

– Бо що? – спитав Генк.

– Бо інакше це може бути щось заразне, – Вік поглянув на них збентеженими очима. – У п'ятдесят восьмому я бачив хворих на холеру під Ногелесом, [12 – Nogales – невелике місто в штаті Аризона, США. Скоріше за все, випадок із холерою – вигадка Кінга.] і наш пасажир дуже на них схожий.

Трое чоловіків закотили всередину ноші.

– Гепе, – заговорив один із них. – Тобі пощастило, що твоя хирна дупа не злетіла в повітря й не кружляє в раю. Це він, га?

Завсідники станції розійшлися, щоб пропустити санітарів: Біллі Верекера, Монті Саллівана та Карлоса Ортегу – їх усі знали.

– У тій автівці ще два пасажери, – сказав Геп і, відтягнувши Монті вбік, додав: – Жінка та мала дівчинка. Обидві мертві.

– Бляха-муха! Точно?

- Ага. Та чолов'яга про це не знає. Повезете його до Брейнтрі?

- Та певно ж. - Монті дивився на Гепу ошелешеними очима. - А що робити з тими двома в машині? Гепе, я не знаю, що робити.

- Стю може зателефонувати до поліції штату. Ти не проти, якщо я поїду з вами?

- Та ні.

Вони поклали хворого на носі, і поки його вивозили на вулицю, Геп підійшов до Стю.

- Я хочу з'їздити в Брейнтрі разом із ними. Зателефонуеш до поліції штату?

- Ясна річ.

- І Мері також. Подзвони та розкажи їй, що трапилося.

- Окей.

Геп підбіг до швидкої та заліз усередину. Біллі Верекер загрюкнув за ним дверцята й гукнув двох інших санітарів. Вони перелякано й вражено витріщалися на вміст салону роздубаного «шеві».

За кілька секунд швидка рушила з місця - завила сирена, червоний проблисковий маячок закрутився й запульсував, кидаючи на майданчик станції криваві тіні. Стю підійшов до таксофона та опустив у нього четвертак.

* * *

Водій «шеві» помер за двадцять миль до лікарні. Він втягнув у булькітливі груди останній вдих, випустив його, знову почав набирати повітря, а тоді це зупинилося.

Із задньої кишені незнайомця Геп дістав гаманець та оглянув його вміст. Сімнадцять доларів готівкою. Каліфорнійські водійські права, які стверджували, що їхнього власника звали Чарльз Д. Кемпін. А ще там було військове посвідчення та ламіновані світлини з його дочкою й дружиною. Гепові не хотілося їх роздивлятися.

Він запхав гаманець назад у кишеню померлого й сказав Карлосові, щоб той вимкнув сирену. Було десять по дев'ятій.

Розділ 2

На міському пляжі в Оганквіті, штат Мейн, в Атлантичний океан вривався довгий кам'яний пірс. Сьогодні він нагадував їй сірий палець судді, і коли Френні паркувала автівку на громадській стоянці, бачила, що Джессі сидить на самому його вістрі - лише силует проти яскравого неба. Над ним ширяли галасливі чайки, доповнюючи новоанглійський пейзаж (хоч бери й на стіну вішай), і вона сумнівалася, що котромусь із птахів стане духу

зіпсувати його, скинувши білу бомбочку на бездоганну блакить робочої сорочки Джессі Райдера. Зрештою, він справжній поет.

Вона знала, що то Джесс, бо його спортивний велосипед був прикутий до залізної огорожі, яка бігла повз будиночок паркувальника. Гас – лисуватий і череватий муніципальний службовець – рушив їй назустріч. Для туристів діяв тариф у долар із машини, та він знав, що Френні живе в Оганквіті, тому навіть не глянув на наліпку «МЕШКАНЕЦЬ МІСТА», яка притулилася в кутку лобового скла. Френні частенько сюди приїздила.

«Ще й як частенько, – подумала Френ. – Власне, саме тут я й завагітніла – якраз у дванадцяти футах над припливною позначкою. Люба Гулько, тебе зачали на мальовничому мейнському узбережжі – у дванадцяти футах над припливною позначкою й у двадцяти ярдах від хвилеріза. Місце відмічено хрестиком».

Гас підняв руку й показав Френні знак миру.

– Міс Голдсміт, там ваш хлопець, сидить на краю пірса.

– Дякую, Гасе. Як справи?

Він усміхнувся та махнув рукою на стоянку. На паркінгу було з десятків машин, і більшість із них мали червону або блакитну наліпку «МЕШКАНЕЦЬ МІСТА».

– Так рано багато не заробиш, – сказав він. Було 17 червня. – Заждіть два тижні – тоді й заробимо місту трохи грошенят.

– Ще й як заробимо. Якщо ви їх самі не протринькаєте.

Гас зареготав і пішов назад до вартівні.

Френні сперлась однією рукою об теплий метал автомобіля, зняла кросівки та вдягла гумові ляпанці. Вона була високою дівчиною з каштановим волоссям, яке спадало до середини спини. Тьмяно-жовта блузка. Гарна фігура. Довгі ноги, що приваблюють погляди. «Найвища проба» – здається, саме так говорили в студентському клубі. «Диви-диви, засандалити е куди!» Міс Коледж 1990 року.

Вона посміялась із себе, та сміх вийшов не дуже веселим. «Так розійшлася, наче в тебе новини світового масштабу», – сказала собі. Розділ шостий: Гестер Прінн приносить превелебному отцю Дімздейлу новину про скорі народини Перл.[13 – Згадані персонажі роману «Червона літера» американського письменника-романтика Натаніеля Готорна (1804–1864). У ньому йдеться про те, як селянка Гестер Прінн вагітніє від священика Дімздейла, і з цього розвивається справжня драма.] Та ніякий він не Дімздейл. Його звати Джесс Райдер, і йому двадцять років – на один менше, ніж нашій героїні – Маленькій Френ. Він здібний студент-старшокурсник-поет. Це помітно з його бездоганної шамбреевої[14 – Шамбре (chambray) – легка й тонка тканина, структурою схожа на батист, а виглядом – на джинсу.] сорочки.

Вона завмерла на краю піску, відчуваючи, як приемний жар гріє стопи навіть крізь підошви в'єтнамків. Силует на іншому кінці пірса й досі жбурляв у воду маленькі камінці. Думки в неї були трохи кумедні, та більше гнітючі. Він знає, як виглядає збоку, коли тут сидить, думала вона. Лорд Байрон – самотній, однак хоробрий. Тож він сидить на самоті та оком на море кидає – то путь його назад, додому, до рідної Англії. Проте я, вигнанець, ніколи не спроможусь...

Та бляха!

Її роздратувала не стільки сама думка, скільки те, що це показувало її власний настрій. Там сидить юнак, про якого вона гадала, що кохає його, а вона стоїть у нього за спиною й глузує.

Вона рушила вздовж пірса, граційно вибираючи шлях, оминаючи каміння та тріщини. Старий пірс колись був частиною хвилеріза. Тепер більшість суден швартувалася біля південної частини міста, адже там було три пристані й сім дешевих готелів із ресторанами, які гули всеньке літо.

Френ повільно йшла й намагалася вгамувати думку про те, що вона могла розлюбити його за останні одинадцять днів – відтоді, як довідалася, що її, говорячи словами Емі Лодер, «трішечки запліднили». Ну, це ж він таке їй зробив, чи не так?

Та провина була не лише його. І вона приймала пігулки. Що могло бути простішим? Френ сходила до студентського медпункту, розповіла там лікареві, що в неї менструальні болі, висипають вугрі з прищами, і він виписав їй рецепт. Більше того, він навіть дав їй запас безкоштовних зразків на цілий місяць.

Вона знову спинилася, цього разу вже над водою – праворуч і ліворуч від неї хлюпотіли хвилі. Їй подумалося, що лікар із медпункту, певне, чув про менструальні болі й прищі так само часто, як і аптекарі – про те, як пацанам потрібно купити презервативи для брата, і в такі часи навіть частіше. Вона могла б просто зайти до нього й сказати: «Жени колеса. Трахатися хочу». За віком уже все гаразд, тож чого соромитися? Вона поглянула на спину Джессі й зітхнула. Адже сором має здатність перетворюватися на стиль життя. Вона рушила далі.

Хай там як, а пігулка не подіяла. Хтось у відділі контролю за якістю на старому доброму заводі «Овріл» заснув над кнопкою. Або так, або вона забула, що не ковтнула пігулку, а потім забула, що забула.

Френ тихенько підійшла до свого хлопця, який тримав у лівій руці каміння й правицею запуслав його у володіння Великої Атлантики, і поклала йому обидві руки на плечі. Джесс зойкнув і незграбно скочив на ноги. Навсібіч розлетілася галька, і він мало не перекинув Френні у воду. Та й сам мало не полетів сторчака.

Вона безпорадно захихотіла й позадкувала, притиснувши руки до рота, щойно він розлючено крутнувся до неї – чорнявий молодик із гарною статурою, в окулярах із золотою оправою та пересічними рисами обличчя, які Джесс так ніколи й не прийме, адже вони зовсім не передають чутливості його натури.

– Ти мене до чортиків налякала! – прогорлав він.

– О Господи, – захихотіла вона, – вибач мені, та вийшло так кумедно, справді кумедно.

– Ми мало у воду не попадали, – сказав він, ображено ступивши до неї.

Вона зробила крок назад, аби збільшити дистанцію, але перечепилася об камінь і впала на сідниці. Щелепи клацнули, прикусивши язика, – о вишуканий біль! – і вона перестала сміятися; звук немов ножем відтяло. Сам факт раптової тиші – я радію, вимкни мене – видався їй кумеднішим за все, і попри те, що з язика йшла кров, а від болю з очей бігли сльози, дівчина знову почала хихотіти.

– Френні, з тобою все гаразд?

Стурбований Джесс став поряд із нею на коліна. «І все ж таки я його справді кохаю, – подумала вона з деяким полегшенням. – От і чудово, мені ж краще».

– Френ, ти собі нічого не ушкодила?

– Лише свою гордість, – сказала вона й дозволила йому поставити її на ноги. – І язика надкусила. Ось, бачиш?

Сподіваючись на усмішку у відповідь, вона вистромила язика, та Джесс лише насупився.

– Господи, Френ, у тебе ж кров іде.

Він дістав із задньої кишені хустинку, із сумнівом поглянув на неї, а потім сховав назад. В уяві Френ вигулькнув образ того, як вони, молоді й закохані, ідуть до стоянки, тримаючись за руки, а з її рота стирчить носовичок. Вона махає рукою до усміхненого добряка-паркувальника й каже: «Хше-хшуту-Гах!»

Попри те, що язик справді болів, а від кривавого присмаку в роті стало дещо млосно, Френ знову захихотіла.

– Відвернися, – манірно сказала вона. – Дамі треба зробити одну гидоту.

Легенько всміхнувшись, він театральнo прикрив очі. Зіпершись на руку, вона перехилилася через край пірса й плюнула – яскраво-червона слина. Фе. Ще раз. І ще раз. Нарешті рот трохи очистився. Френ озирнулася й побачила, що Джесс підглядає крізь пальці.

– Вибач, – мовила вона. – Я справжня засранка.

– Ні, – сказав Джесс, вочевидь, маючи на думці «так».

– З'їздимо по морозиво? – спитала вона. – Ти кермуєш, я купую.

– Домовилися.

Він звівся на ноги й допоміг їй піднятися. Вона знову сплюнула у воду. Яскраво-червоним.

– Я ж нічого не відкусила? – боязко запитала вона.

– Не знаю, – люб'язно відповів Джесс. – А що, щось проковтнула?

Вона злякано притиснула руку до рота.

– Це не смішно.

– Твоя правда. Вибач. Просто вкусила.

– А в язика є артерії?

Тримаючись за руки, вони рушили до берега. Вона періодично зупинялася, аби сплюнути у воду. Яскраво-червоним. Вона не ковтатиме власну кров, ні-ні, нізащо.

– Та нема.

- Це добре, - вона міцніше стиснула його руку та підбадьорливо всміхнулася, - бо я вагітна.

- Справді? Круто. Знаєш, кого я зустрів у...

Він зупинився й поглянув на неї; обличчя в нього закам'яніло, а очі уважно вивчали її. Серце у Френ здригнулося, коли вона помітила, як він насторожився.

- Що ти сказала?

- Я вагітна.

Вона усміхнулася йому й знову сплюнула. Яскраво-червоним.

- Ну в тебе й жарти, Френні, - невпевнено мовив він.

- А я не жартую.

Він просто дивився на неї. Трохи згодом вони рушили далі. Коли вони йшли стоянкою, Гас вийшов із будки й помахав до них. Френні махнула у відповідь. Джессі теж.

* * *

Вони зробили зупинку в «Дейрі Квін»[15 - «Dairy Queen» - мережа фастфудів, у якій, окрім закусок, продають морозиво.] біля автомагістралі № 1. Джесс узяв колу й задумливо попивав її, сидючи за кермом «вольво». На прохання Френ він купив їй «Банановий мегачовен», тож вона сперлася на дверцята й черпала ложкою горіхи, кленовий сироп та ерзац-морозиво «Дейрі Квін». Їх розділяло два фути.

- Знаєш, - заговорила вона, - морозиво в «Ді-К'ю» - самі бульбашки. Чув про таке? Більшість людей навіть не здогадується.

Джесс дивився на неї й нічого не казав.

- А правда криється в тому, - вела далі Френ, - що їхні автомати для морозива - то лише велетенські машини з виробництва бульбашок. Ось чому морозиво в «Дейрі Квін» таке дешеве. Нам розповідали про це на теорії бізнесу. Зняти хутро з kota можна безліччю способів.

Джесс дивився на неї й нічого не казав.

- Тож якщо хочеться справжнього морозива, мусиш іти до спеціалізованого кафе «Дірінг Айс Крім», [16 - «Deering Ice Cream» - найстаріший виробник морозива в Мейні.] а це...

Френ розревлася.

Джесс ковзнув до неї сидінням і обійняв дівчину за шию.

- Френні, не треба. Будь ласка.

- Мій «Мегачовен» протікає, - сказала вона, усе ще рюмсаючи.

Знову з'явився носовичок, і Джесс заходився витирати морозиво. Коли він із цим покінчив, вона вже не плакала, однак продовжувала шморгати носом.

- «Банановий мегачовен» із «Кривавим соусом», - сказала вона, дивлячись на нього червоними очима. - Гадаю, у мене більше не полізе. Пробач, Джессе. Викинеш?

- Звісно, - сказав Джесс на автоматі.

Він забрав у неї морозиво, виліз з автомобіля й кинув недоїдок у смітник. Дивна в нього хода, думала Френ. Ходить так, наче його копнули між ніг - туди, де в хлопців болить найсильніше. У певному розумінні саме туди йому й поцілили. Та коли поглянути на це з іншого боку, після того як він позбавив її цноти на пляжі, вона рухалася так само. Френні тоді почувалася так, наче в дитинстві, коли від пелюшок виступали поприлості, тільки гірше. Однак поприлості ще нікого не запліднювали.

Джесс повернувся та сів у машину.

- Що, справді, Френ? - раптом спитав він.

- Так, справді.

- Як так сталося? Я гадав, ти на пігулках.

- Ну, по-перше, хтось у відділі контролю за якістю на старому доброму заводі «Овріл» міг заснути над кнопкою, поки конвеєром ішли браковані пігулки, зокрема мої; по-друге, може, вас, хлопців, годували в ідальні чимось таким, що зміцнює сперму; по-третє, я могла забути, що не ковтнула пігулку, а потім забути, що забула.

Вона всміхнулася йому такою силуваною, натягнутою та блискучою усмішкою, що він навіть трішки відсахнувся.

- Чого ти так казишся, Френ? Я ж просто спитав.

- Ну, я можу відповісти на твоє запитання інакше: того теплого квітневого вечора ти удванадцяте, утринадцяте або ж учотирнадцяте вставляв свій член у мою піхву й кінчав, таким чином вивергаючи в мене сперму, що складалася з мільйонів...

- Припини, - перервав він її. - Тобі не варто...

- Що не варто?

Зовні вона здавалася кам'яною, та в душі перелякалася. Вона передбачала різноманітні варіанти розвитку цієї сцени, однак такого серед них не було.

- Не варто так казитися, - кволо проговорив він. - Я не збираюся тебе кидати.

- Я знаю, - сказала вона вже лагідніше.

Цієї миті Френ могла зняти його руку з керма й зімкнути тріщину, що пробігла між ними. Та вона не могла змусити себе це зробити. Він не мав права на те, щоб його втішали, - байдуже, яким прихованим і несвідомим було це прагнення. Зненацька вона зрозуміла, що так чи інакше смішки та веселощі на деякий час скінчилися. Від цього їй знову захотілося плакати, і вона похмуро притлумила сльози. Френні Голдсміт, дочка Пітера Голдсміта, не збиралася сидіти на паркінгу «Дейрі Квін», виплакуючи свої тупі очі.

- То що ти хочеш робити? - спитав Джесс, дістаючи цигарки.

– А ти що хочеш робити?

Він запалив сірник, і на хвильку, якраз коли дим злинув над цигаркою, вона чітко побачила, як на його обличчі за панування змагаються хлопчик і дорослий чоловік.

– От чорт, – мовив він.

– А ось які варіанти бачу я, – сказала Френні. – Ми можемо одружитись і залишити собі дитину. Ми можемо одружитись і віддати дитину до притулку. Або ж не одружуємось і лишаємо дитину. Або...

– Френні...

– Або ж не одружуємось і позбуваємось дитини. Ще можу зробити аборт. Я все перелічила? Чи щось пропустила?

– Френні, невже не можна просто поговорити?...

– А ми вже розмовляємо! – гаркнула вона. – У тебе була можливість, і ти сказав «От чорт». Твої слова. Я щойно окреслила весь спектр вибору. Звісно, у мене було трохи більше часу на роздуми.

– Хочеш цигарку?

– Ні. Це шкодить дитині.

– Та чорт забирай, Френні!

– Чого ти кричиш? – тихо сказала вона.

– Бо здається, що ти вирішила довести мене до ручки, – зірвався Джесс, та наступної миті опанував себе. – Пробач. Просто я не бачу в цьому своєї вини.

– Не бачиш? – вона зиркнула на нього, звівши брову. – Уздріть: це ж непорочне зачаття.

– От нащо так дуріти? Ти ж казала, що приймаєш пігулки. Я повірив тобі на слово. Невже я помилився?

– Ні. Не помилився. Та справи це не міняє.

– Певно, що ні, – похмуро сказав він та викинув недокурену цигарку. – То що ж нам робити?

– От знову ти мене питаєш, Джессі. Я ж щойно перелічила тобі можливі прийнятні варіанти. Думала, може, у тебе є якісь ідеї. Є ще самогубство, та його ми не розглядаємо. Тож обері одну з інших позицій, і ми її обговоримо.

– Одружимося, – сказав він несподівано сильним голосом.

У нього був вигляд чоловіка, який вирішив, що найкращий варіант розв'язати гордіїв вузол – розрубати його просто посередині. Повний уперед! І замкніть скигліїв у трюмі!

– Ні, – мовила вона. – Я не хочу виходити за тебе.

Його фізіономія перемінилася так, наче обличчя трималося на невидимих болтах і кожен із них відкрутили на півоберта. Усі м'язи обвисли. Вигляд у нього був таким підступно комічним, що Френ мусила потерти надкушеним язиком об тверде піднебіння, аби не захихотіти знову. Їй не хотілося сміятися з Джесса.

- Чому? - спитав він. - Френ...

- Мені потрібно над цим подумати. І я не збираюсь обговорювати причини відмови, тому що наразі сама не знаю.

- Ти мене не кохаєш, - пригнічено сказав він.

- У більшості випадків шлюб і кохання несумісні. Обери інший варіант.

Запанувала тривала мовчанка. Джесс покрутив у пальцях іще одну цигарку, але не підкурював її. Нарешті він мовив:

- Я не обиратиму знову, Френні, бо ти не хочеш обговорювати це питання. Наразі ти просто знущаєшся з мене.

Ці слова до неї пробилися. Вона кивнула.

- Можливо, так і є. Та в останні кілька тижнів мені було геть непереливки. А ось ти в нас Джо Коледж[17 - Джо Коледжем звуть студента, якого раді бачити на вечірках, бо в нього завжди повно пива та наркотиків, він завжди виграє заклади на кількість випитого спиртного тощо. Джо Коледж - кумир та ідол для інших студентів.] до самісіньких кісток. Якби на тебе накинувся грабіжник, ти б заходився читати йому лекцію прямо на місці.

- Та ж заради Бога...

- Обирай наново.

- Ні. Ти свої причини вже по полицках розібрала. Можливо, мені теж потрібен час на роздуми.

- Окей. А тепер відвези мене на стоянку. Там я тебе висаджу: у мене ще є деякі справи.

Геть спантеличений, він витріщився на неї.

- Френні, я приїхав сюди на велику із самого Портленда. Якраз за містом зняв номер у готелі. Думав, проведемо вихідні разом.

- У твоїй готельній кімнаті. Ні, Джессе. Ситуація змінилася. Тож сідай на свій десятишвидкісник і катай назад у Портленд, а коли трохи подумаєш над нашим питанням, дай знати. Поспішати нема куди.

- Перестань на мені іздити, Френні.

- Ні, Джессе, це ти на мені поїздив, - зненацька люто й гнівно отризнулася вона, і тоді він легенько лягнув її по щоці тильним боком долоні.

Джесс ошелешено вирячився на неї.

- Пробач мені, Френ.

- Прийнято, - проговорила вона безбарвним голосом. - Рушай.

* * *

Назад до пляжної стоянки вони їхали мовчки. Вона сиділа, склавши руки на ногах, і дивилася на латки океану, які проблискували між котеджами, що вишикувалися трохи на захід від хвилеріза. На її думку, вони скидалися на низку бомжарень. Кому належали ці будинки зі сліпими вікнами, які досі зачиняли віконниці, відгороджуючи помешкання від літа, яке офіційно розпочнеться лише за тиждень? Професор із Массачусетського технологічного. Лікарі з Бостона. Юристи з Нью-Йорка. Ці будинки не були чимось важливим для своїх власників, чиї статки облічувалися семи-, а то й восьмизначними числами. Та якби сім'ї, яким вони належали, переїхали сюди, людиною з найнижчим коефіцієнтом інтелекту на пляжній дорозі став би паркувальник Гас. У дітлахів були б десятишвидкісні велосипеди, як у Джесса. Вони б мали знуджені фізіономії, ходили б із батьками на вечері з лобстерів та відвідували б міський театр Оганквіта. Вони б походжали вулицями туди-сюди, скидаючись у літніх сутінках на звичайних перехожих. Вона уважно дивилася на красиві кобальтові спалахи, що виблискували поміж нагромаджених один біля одного будинків. На очі набігли нові сльози й розмили контури предметів у її полі зору. Невеличка біла хмаринка зі сльозами.

Під'їхали до стоянки, і Гас махнув ім рукою. Вони помахали у відповідь.

– Вибач, що вдарив тебе, Френні, – стиха мовив Джесс. – Я зовсім, зовсім не хотів.

– Знаю. Повернешся до Портленда?

– Лишуся тут, а вранці тобі зателефоную. Та останнє слово за тобою, Френ. Якщо вирішиш, що потрібен аборт, я вишкребу всі гроші, які є, та...

– Гра слів навмисна?

– Ні. Зовсім ні. – Він ковзнув сидінням до неї та нагородив її скромним, мало не цнотливим поцілунком. – Я кохаю тебе, Френ.

«А я тобі не вірю, – подумала вона. – Чогось уся впевненість зникла... та я з гідністю приймаю цю новину. Хоч на це мене вистачить».

– Гаразд, – ледь чутно сказала вона.

– Готель «Маяк». Дзвони, як схочеш.

– Окей.

Вона сіла за кермо й зненацька відчула страшну втому. Надкушений язик болюче нив.

Джесс підійшов до велосипеда, відімкнув його від перил і під'їхав до неї.

– Я чекатиму твого дзвінка, Френ.

Вона вичавила із себе усмішку.

– Побачимо. Бувай, Джессе.

Френ увімкнула передачу, розвернулась, і «вольво» покотив стоянкою до набережної дороги. Вона бачила, як Джесс стоїть біля велика на тлі океану, і вдруге за день подумки звинуватила його в тому, що він точно

знає, який має вигляд. Та замість розлютитися вона відчула легкий смуток. Френ їхала й думала, чи зможе коли-небудь дивитися на океан так, наче нічого не сталося. Язик простромив біль. Вона опустила вікно й плюнула. Цього разу слина була білою. Френ чула міцний запах океанічної солі, дуже подібний до присмаку гірких сліз.

Розділ 3

Норм Брюетт прокинувся о чверть по десятій ранку під дитячу сварку, що долинала знадвору, та музику в стилі кантрі, яка чулася з приймача на кухні.

У заношених трусах і майці він почвалав до дверей, що вели на задне подвір'я, і загорлав:

– Ану позатикалися!

На кілька секунд запанувала тиша. Люк із Боббі відірвалися від предмета суперечки – старого іржавого сміттевоза – і подивилися в його бік. Як і завжди, Норма розривали суперечливі почуття: з одного боку, у нього краялося серце, коли він бачив їх у поношеному одязі, який роздавала «Армія спасіння» – просто як нігерята із західного району Арнетта; з другого боку, від їхнього вигляду він так лютував, що аж трусило, і Нормові хотілося вискочити надвір та вибити з них усе лайно.

– Так, татусю, – покійно сказав Люк. Йому було дев'ять років.

– Так, татусю, – луною озвався Боббі. Йому мало виповнитися вісім.

Норм затримався на мить, прикипівши до них лютим поглядом, а потім загрюкнув двері. Деякий час стояв і нерішуче роздивлявся купу вчорашнього одягу: речі лежали біля підніжжя обвислого подвійного ліжка. Там, де Норм кинув їх учора.

«Сучара, – подумав він. – Навіть лахи мої не розвішала».

– Лайло! – заволав він.

Відповіді не було. Він замислився, чи не шарпнути двері й не спитати в Люка, куди вона в біса поділася. Наступний день, коли роздаватимуть старий мотлох, було призначено через тиждень, а якщо Лайла перебувала в офісі служби зайнятості в Брейнтрі, то мізків у неї було ще менше, ніж він думав.

Норм не став питати в дітей. Він почувався стомленим, і в голові чулося ниття й пульсування болю. Скидалося на похмілля, та минулого вечора в Гепа він випив лише три пива. Ота аварія – справжня чортівня. Мертві жінка з дитиною в автівці та водій на прізвисько Кемпійон, який сконав дорогою до лікарні. Коли повернувся Геп, поліцейські, евакуатор та криворучка з похоронного бюро, що в Брейнтрі, уже встигли приїхати й поїхати. Вік Пелфрі дав свідчення за всіх п'ятьох. Гробар, який на додачу був ще й міським коронером, відмовився розголошувати здогади стосовно причин смерті нещасних.

– Проте це не холера. І навіть не думайте лякати людей дурними балачками. Зробимо розтин, а тоді ви про все прочитаєте в газеті.

«Жалюгідний малий пиздюк», – думав Норм, вбираючись у вчорашній одяг. Головний біль так розійшовся, що аж очі сліпило. І краще б малеча мовчала, інакше гамнягатимуть уже про поламані пальці. І чого в біса школа не цілий рік?

Він подумав, чи не заправити сорочку, а потім вирішив, що президент сьогодні однаково не завітає, і почовгав на кухню в шкарпетках. Замружився проти яскравого сонячного сяйва, що лилося зі східного вікна.

Над плитою співав потрісканий приймач «Філко»:

Та сонце-сонце, скажи-но мені врешті:
Сонце, ти хлопця свого любиш?
Він – людина честі.
Сонце, ти хлопця свого любиш?

Певне, якщо по місцевій музичній станції крутять подібний нігерський рок-н-рол, справи геть погані. Норм вимкнув радіо, перш ніж це виття розкололо йому голову. Біля приймача лежала записка – він узяв її та примружив очі.

Любий Норм

Саллі Ходжес каже що їй треба щоб хтось посидів з дітьми а вона дасть мені долар. Повернуся до обіду. З'їш сосиску як зголоднієш. Люблю тебе коханий.

Лайла

Норм поклав папірець на місце й трохи постояв, намагаючись осмислити прочитане. Клятий біль заважав думати. Няньчити дітей... за долар. Няньчити дітей Ральфа Ходжеса.

Його мізки повільно склали до купи три основні елементи. Лайла пішла бавити трьох дітей Саллі Ходжес, аби заробити один паршивий долар, а на нього полишила Боббі з Люком. Господи, ну й кепські часи настали, якщо мужикові доводиться сидіти вдома й підтирати носи дітлахам, аби його дружина могла видряпати собі якийсь паршивий долар – за нього навіть галон пального не купиш. Пиздець, а не часи.

На нього накотила тупа злість, і від цього голова розболілася ще більше. Він повільно дочапав до «Фригідера», купленого ще тоді, як він отримував хорошу надбавку за понаднормову роботу, та відкрив його. На більшості полиць було порожньо, крім недоїдків, які Лайла позакривала в судки. Він ненавидів ті судочки. Давня квасоля, давня кукурудза, засохлий чилі... людська їжа відсутня. Самі лише судки й три жалюгідні сосиски, замотані в плівку. Він нахилився та придивився до них, відчуючи, як до болючої пульсації домішується знайомий безпорадний гнів. Сосиски були схожі на відтітні члени пігмеїв, які жили або в Африці, або в Південній Америці, або хер зна де ще. Та однаково їсти йому не хотілось. І, якщо дивитися в саму суть, почувався він геть паскудно.

Норм підійшов до плити, черкнув сірником об лист прищавленого до стіни наждачного паперу, запалив передню конфорку й поставив варитися каву. Тоді сів і тупо чекав, доки вона закипить. Саме перед цим він ледь устиг вихопити із задньої кишені носовичок, аби вичхати в нього жменю шмарклів. «Застудився», – подумалося йому. Чи не чудове довершення картини? І навіть не подумав про слиз, що струменів із носа Кемпіона минулого вечора.

* * *

Геп саме порався в оглядовій ямі та чіпляв нову вихлопну трубу на «скаут» Тоні Леонмінстера, а Вік Пелфрі сидів, відкинувшись у похідному розкладному кріслі, спостерігав за ним та попивав «Доктора Пеппера», коли задзеленчав вхідний дзвіночок.

Вік примружився.

– Це з поліції штату, – мовив він. – Схоже, це твій кузен. Джо Боб.

– Окей.

Геп виліз з-під «скаута», на ходу витираючи руки брудною ганчіркою. По дорозі він сильно чхнув. Геп ненавидів хворіти влітку. Найгірша застуда – літня.

Джо Боб Brentwood, чоловіча зростом під шість із половиною футів, стояв біля задку патрульної машини й заправлявся. За ним виднілися три колонки, які минулого вечора зчесав Кемпін, – вони лежали акуратним рядочком, наче мертві солдати.

– Гей, Джо Бобе! – Геп вийшов на вулицю.

– Гепе, курвалю, – озвався Джо Боб. Він поставив заправний пристрій в автоматичний режим і переступив шланг. – Тобі пощастило, що заправка на місці.

– Та бляха, Стю Редман побачив, як той мужик пре просто на нас, і вимкнув колонки. А іскор було вдосталь.

– Однаково пощастило, дай Боже. Слухай, Гепе, я завітав до тебе не лише заправитися.

– Справді?

Джо Боб метнув погляд на Віка – той стояв у дверях станції.

– Цей старигань теж тут учора був?

– Хто, Вік? Та він заходить мало не щовечора.

– А вміє тримати рот на замку?

– Атож. Старий, та мізки на місці.

Вимкнулась автоматична подача. Геп вичавив із пістолета пального ще центів на двадцять, повісив його на колонку, вимкнув її та повернувся до Джо Боба.

– Ну? То що там у тебе?

– Краще зайдімо. Думаю, твоему старому кентові теж буде цікаво. А як випаде нагода, можеш зателефонувати решті з тих, хто був тут учора.

Вони рушили до службового приміщення.

– Доброго ранку, офіцере, – привітався Вік.

Джо Боб кивнув.

- Будеш каву, Джо Бобе? - спитав Геп.

- Та ні. - Він подивився на них важким поглядом. - Річ у тім, що я не знаю, чи зраділо б мое начальство, якби дізналося, де я. Певне, що не дуже. Тож коли сюди завітають, краще не розказувати, що я вам настукав, гаразд?

- Хто завітає, офіцере? - перепитав Вік.

- Народ із Департаменту охорони здоров'я, - сказав Джо Боб.

- О Йсусе, то таки холера. Так і знав, що то вона.

Геп подивився на одного, на другого.

- Джо Бобе?...

- Та нічого я не знаю.

Полицейський сів на один із пластикових стільців марки «Вулко». Його худорляві коліна стирчали мало не до шиї. Джо Боб дістав із нагрудної кишені пачку «Честерфілда» й закурив.

- Однак Фіннеган, наш коронер...

- Сраний розумник, - прошипів Геп. - Бачив би ти, Джо Бобе, як він тут походжав учора. Наче індик, що вперше почув, як пиптик набрякнув. Цитькав тут направо-наліво.

- Ще б пак, велике гівно в малому відрі, - погодився Джо Боб. - Так от, він покликав доктора Джеймса, щоб той оглянув Кемпіона, а тоді вони вдвох покликали ще одного лікаря - Його я не знаю. Потім зателефонували до Х'юстона. І десь о третій ночі приземлилися в тому невеличкому аеропорту біля Брейнтрі.

- Хто приземлився?

- Трійко патологоанатомів. Вони вовтузилися біля трупів до восьмої ранку. Певне, патрали їх, хтозна... Потім дзвякнули до епідемцентру, що в Атланті, і звідти народ прибуде сюди десь після обіду. Та я чув, що, поки вони ідуть, Департамент охорони здоров'я відправить сюди якихось типів, аби вони оглянули всіх, хто був на заправці минулого вечора, ще й тих, хто приїжджав у швидкій. Не скажу напевне, та схоже на те, що вас хочуть посадити в карантин.

- Мойсей-сенсей, - перелякано бовкнув Геп.

- Епідемцентр - федеральна установа, - сказав Вік. - Невже через якусь там холеру вони пошлють сюди цілий літак федералів?

- Жодного уявлення, - похитав головою Джо Боб. - Я просто подумав, що ви повинні це знати, маєте право. Мені казали, ви лише намагалися допомогти.

- Я ціную твою турботу, Джо Бобе, - повільно проговорив Геп. - Джеймс і той, інший лікар щось казали?

- Небагато. Однак вигляд мали переляканий. Я ще ніколи не бачив таких нажаханих лікарів. Мені було байдуже.

Зависла важка тиша. Джо Боб підійшов до автомата з напоями та взяв собі «Фреску».[18 - «Fresca» - газованка, яку випускає компанія «Coca-Cola». Найпопулярніші смаки - грейпфрут та лайм.] Відкрив пляшку - тихо зашипіли гази - і сів на свій стілець. Геп узяв серветку «Клінекс» із пачки, що примостилася біля касового апарата, витер мокрий ніс, згорнув її та сховав у кишеню свого брудного комбінезона.

- Дізналися хоч що-небудь про Кемпіона? - спитав Вік.

- Ще пробиваємо, - поважно мовив Джо Боб. - У посвідченні вказано, що він із Сан-Дієго, та майже всі папери з його гаманця прострочені на два-три роки. Водійське посвідчення вже не дійсне. У нього була «БанкАмерикарт» 1986 року випуску, і термін її дії також скінчився. Ще там лежала військова картка, тож і її пробиваємо. Якщо вірити чуйці нашого капітана, Кемпійон поїхав із Сан-Дієго роки чотири тому.

- Пішов у самоволку? - запитав Вік.

Він дістав велику червону бандану, харкнув і плюнув у неї.

- Поки що не знаю. На військовій картці вказано, що він має служити до 1997 року, але він був у цивільному, їхав разом із сім'єю, а звідси до Каліфорнії пиздячити дай Боже, та й узагалі я сам запиздівся.

- Ну, я все одно сконтачуся з рештою й перекажу ім твої слова, - сказав Геп. - Я твій боржник.

- Атож, - Джо Боб підвівся. - Тільки ім'я мое згадувати не варто. Не хотілося б нарватися на звільнення. Твоїм друзякам не обов'язково знати, хто тобі настукав, чи не так?

- Ні, - сказав Геп.

- Ні, - луною озвався Вік.

Джо Боб рушив до дверей.

- Джо Бобе, з тебе рівно п'ять баксів, - вибачливо мовив до нього Геп. - Мені не хотілося б брати з тебе гроші, проте, враховуючи нинішню ситуацію...

- Усе окей, - Джо Боб дав йому кредитну картку. - Однаково платить держава. А ще в мене буде чек, щоб не думали, чого це я тебе провідував.

Поки Геп пробивав чек, він двічі чхнув.

- Обережніше з цим, - застеріг його Джо Боб. - Літня застуда - паршива штука.

- А то б я не знав.

Зненацька ззаду почувся голос Віка:

- Може, це зовсім не застуда.

Вони озирнулися. Вік здавався наляканим.

- Коли я сьогодні прокинувся, то так чхав та відхаркувався, наче мені шістдесят, - сказав він. - А ще голова тріщала. Ковтнув пару таблеток аспірину, і трохи попустило, та все одно в носі повно шмарклів. Можливо,

підхопили ту заразу. Підхопили те, що було в Кемпіона. Те, від чого він помер.

Геп довго дивився на нього, а коли відкрив рота, аби засипати контраргументами, знову чхнув.

Джо Боб кілька секунд дивився на них серйозними очима, а тоді сказав:

– Знаєш, Гепе, мабуть, закрити сьогодні станцію – не така вже й погана думка. Хоча б на день.

Геп налякано глянув на нього та спробував згадати свої докази. Проте всі вони кудись зникли. Він пригадав лише те, що теж прокинувся вранці з головним болем та закладеним носом. Ну, всі іноді застуджуються. Однак до появи того Кемпіона він почувався добре. Просто чудово.

* * *

Трьом Ходжесовим дітлахам було шість, чотири та півтора року. Молодші дрімали, а старший копав ямку на задньому подвір'ї. Лайла Бркетт сиділа у вітальні й дивилася «Молодих і збентежених».[19 – «The Young and the Restless» – американське телевізійне «мило», що виходить із 1973 р. У серіалі йдеться про дві сім'ї з невеличкого містечка в штаті Вісконсін.] Вона сподівалася, що Саллі не повернеться до кінця серії. Коли справи в Арнетті йшли краще, Ральф Ходжес купив великий кольоровий телевізор, і Лайла обожнювала дивитися післяобідні серіали в кольорі. Усе видавалося значно красивішим.

Лайла затягнулася цигаркою та зайшлася тремким кашлем, ривками випускаючи дим. Сходила на кухню й виплюнула в раковину повний рот харкотиння. Вона прокинулася від кашлю, і відтоді їй постійно здавалося, наче хтось лоскоче їй горло.

Лайла повернулася до вітальні, по дорозі визирнувши у вікно, аби впевнитися, що з Бертом Ходжесом усе гаразд. Саме показували рекламу, де танцювали дві пляшки з рідиною для миття унітазів. Вона обвела поглядом кімнату й побажала, щоб і її домівка виглядала так само гарно. У Саллі було хобі: вона розфарбовувала заготовки, де ділянка кожного окремого кольору була позначена певною цифрою,[20 – Paint by numbers – заготовки, які можна назвати «розмальовками для дорослих». Їх почав випускати в 1950-х рр. Макс С. Клайн. Один зі слоганів був «Створіть чудову олійну картину з першого ж разу!»] створюючи численні картини з Ісусом, і всі вони, охайно обрамлені, тепер висіли на стінах вітальні. Їй особливо подобалася велика «Таємна вечеря» над телевізором. Саллі розповідала, що там більш ніж шістдесят кольорів, і на її завершення пішло мало не три місяці. Справжній витвір мистецтва.

Коли продовжився серіал, розплакалася крихітка Шеріл – неприємний, пискливий крик, перемежований вибухами кашлю.

Лайла загасила цигарку й покvapилася до спальні. Чотирирічна Єва спала собі далі, а от Шеріл лежала на спині у своєму ліжечку, і обличчя в неї загрозливо посиніло. Крики стали здушеними: вона задихалася.

Лайла переборола страх перед крупом, іще коли на нього перехворіли її двоє дітей, тож схопила дитину за ніжки й сильно ляснула по спині. Вона гадки не мала, чи радив такі прийоми доктор Спок,[21 – Бенджамін Маклейн Спок (1903–1998) – відомий американський педіатр.] бо ніколи його не читала. Проте на крихітці Шеріл це спрацювало. Вона по-жаб'ячому квакнула й виплюнула на підлогу чималий шмат жовтого слизу.

- Так краще? - спитала Лайла.

- Тя, - сказала маленька Шеріл, знову засинаючи.

Лайла витерла бридоту «клінексом». Вона не могла пригадати, щоб коли-небудь бачила, як дитина вихаркує такий ковтяк шмарклів.

Насупившись, Лайла повернулася до вітальні. Вона підкурила ще одну цигарку, чхнула від першої ж затяжки, а тоді й сама розкашлялася.

Розділ 4

Відтоді, як стемніло, минула година.

Старкі самотньо сидів за довгим столом і перебирав аркуші жовтих роздруківок. Їхній зміст сильно його наполохав. Він служив країні тридцять шість років, розпочавши з ролі зляканого плебея у Вест-Пойнті. Його нагороджували медалями. Він спілкувався з президентами, роздавав ім поради, до кількох навіть досл?хались. У його житті траплялися негаразди, він їх чимало подолав, але це...

Він був нажаханий, так глибоко нажаханий, що не насмільювався цього визнавати. Такий лютий жах міг позбавити розуму.

Зненацька він скочив на ноги та підійшов до стіни з п'ятьма порожніми телевізійними екранами, що зазирали в кімнату. Коли Старкі підводився, він стукнувся коліном об стіл, і одна роздруківка зірвалася з краю. Аркуш ліниво прорізає очищене повітря, рухаючись туди-сюди, наче пилка, і приземлився на плитку, наполовину сховавшись у тінь від столу. Якби хтось стояв над ним і дивився вниз, прочитав би таке:

Ь ПІДТВЕРДЖ

ЗДАЄТЬСЯ ДОВОЛІ

КОД ШТАМУ 848-AB

КЕМПІОН, (ЖІН.) САЛЛІ

АГЕНТ МУТУЄ ТА МІНЯЄТЬСЯ.

ВИСОКА/НАДЛИШК. ЛЕТАЛЬНІСТЬ

РИ ЦЬОМУ ЗАРАЗЛИВІСТЬ ОЦІНЮЄТЬСЯ В

ПОВТОРЮЮ 99,4 %. ЕПІДЕМЦЕНТР В АТЛАНТІ

РОЗУМІЮТЬ. ЦІЛКОМ ТАЄМНО БЛАКИТНИЙ КОНВЕРТ.

КІНЕЦЬ

P-T-222312A

Старкі натиснув на кнопку під середнім екраном, і зображення вигулькнуло з лячною раптовістю, яку гарантувала якість техніки. Воно показувало

західну каліфорнійську пустелю, камера дивилася на схід. Було порожньо й безлюдно, однак, підфарбована червоно-пурпуровими тонами інфрачервоної зйомки, ця порожнеча здавалася моторошною.

«Він там, просто попереду, – думав Старкі. – Проект “Синь”».

Страх знову спробував захопити його свідомість. Старкі сів рукою в кишеню й дістав блакитну пігулку. Його дочка називала їх «колесами». Та назви не мали значення, а от ефект – інша річ. Він ковтнув пігулку всуху, і його мармурове обличчя на мить скривилося.

Проект «Синь».

Він поглянув на інші сліпі монітори, а тоді ввімкнув їх усі. № 4 та № 5 показували лабораторії. На четвертому була лікувально-профілактична, а на п'ятому – вірусної біології. У ВБ-лабораторії було повно кліток із тваринами – в основному морськими свинками, макаками резус та кількома собаками. Здавалося, ніхто з них не спав. У лікувально-профілактичній лабораторії безперестанку крутилася маленька центрифуга. Старкі жалівся на це. Гірко жалівся. Було щось лячне в тому, як та центрифуга крутилася собі, весело й без угаву, поки поряд, наче звалене сильним вітром опудало, лежав мертвий доктор Езвік.

Йому пояснили: центрифуга під'єднана до тієї ж мережі, що й світло, тож, якщо її вимкнути, світло теж згасне. А ті камери не оснащені інфрачервоними фільтрами. Старкі зрозумів. Раптом приїде ще якесь цабе й захоче поглянути на мертвого нобелівського лауреата, що лежить на глибині чотирьох футів під пустелею менш ніж за милу від них? Вимкнемо центрифугу – вимкнемо й професора. Усе просто. Його дочка назвала б це «правилом № 22». [22 – Військове правило № 22 дозволяє божевільним льотчикам не брати участі у вильотах. Однак ті, хто посиляється на це правило, аби уникнути вильоту, підтверджують протилежне, адже не прагнуть помирати, чим засвідчують власну нормальність. Описане в сатиричному романі Джозефа Геллера «Пастка-22» («Catch-22») і стало крилатим виразом, що означає пастку для дурнів.]

Він ковтнув іще одне «колесо» та подивився на монітор № 2. Цю картинку він любив найменше. Йому не подобався чоловік з обличчям у тарілці супу. Лиш уявіть, що до вас хтось підходить і каже: «Решту вічності ви проведете з писком, зануреним у суп». Це як зі старим жартом «торт у пику» – коли таке трапляється з тобою, це геть не смішно.

Монітор № 2 показував кафетерій проекту «Синь». Накладка трапилася мало не точно між змінами, і в кафетерії було мало людей. Він подумав, що їм було байдуже, де помирати: у кафетерії, спальнях чи своїх лабораторіях. Однак той чоловік з обличчям у тарілці...

На підлозі біля автомата з продажу цукерок скрутилися чоловік і жінка в синіх комбінезонах. Чоловік у білому комбінезоні розпластався поряд із музичним автоматом «Сібург». За столами було дев'ятеро чоловіків та чотирнадцять жінок – дехто повалився на стіл біля тістечок «Твінкіз», дехто й досі стискав заляклими руками стаканчики від спрайту й кока-коли. А за другим столом, ближче до іншого кінця зали, сидів чоловік, у якому впізнали Френка Д. Брєса. Його обличчя було занурене в речовину, яка скидалася на суп зі шматочками філе від «Кемпбеллз».

На першому моніторі був лише цифровий годинник. До 13 червня всі позначки на ньому мали зелений колір. Тепер вони стали яскраво-червоними. І зупинилися. 13:06:90:02:37:16 – показував циферблат.

13 червня, 1990 рік. Тридцять сім хвилин по другій. І шістнадцять секунд.

Ззаду коротко продзижчало.

Старкі один за одним вимкнув усі монітори, а тоді розвернувся. Він побачив на підлозі роздруківку й поклав її на стіл.

– Заходьте.

То був Крейтон. Вигляд мав серйозний, шкіра посіріла. «Нова партія поганих новин, – з блаженним спокоєм здогадався Старкі. – Певне, ще хтось пірнув у тарілку холодного супу зі шматочками філе».

– Привіт, Лене, – тихо промовив він.

Лен Крейтон кивнув.

– Біллі. Це... Господи, навіть не знаю, як сказати вам.

– Кажи слово за словом, солдате.

– Мужики, які мали справу з тілом Кемпіона, здали попередні аналізи в Атланті, і новини геть кепські.

– Що, всі?

– П'ятеро – точно. Лише в одного чоловіка поки що негативні результати – його звати Стю Редман. Однак, наскільки можна судити, сам Кемпін був тривалий час негативним.

– Якби Кемпін не втік... – сказав Старкі. – Охорона ні к бісу, Лене. Геть ні к бісу.

Крейтон кивнув.

– Продовжуй.

– Арнетт на карантині. Ми встигли ізолювали щонайменше шістнадцятеро людей із грипом А-Прайм. І то лише ті, у кого він проявився. Він постійно мутує.

– А преса, журналісти?

– Поки що жодних проблем. Вони думають, що то сибірка.

– Що ще?

– Одна дуже серйозна проблема. У нас є офіцер дорожньо-патрульної служби Техасу на ім'я Джозеф Роберт Brentвуд. Його кузенів належить автозаправна станція, на якій опинився Кемпін. Він заїздив туди вчора вранці, аби попередити, що приїде служба охорони здоров'я. Ми зловили його три години тому, і зараз його везуть до Атланти. Та за свою зміну він устиг об'їздити половину східного Техасу. Одному Богу відомо, зі скількома людьми він контактував.

– Трясця твоєї матері, – проговорив Старкі, і його шокувала водяниста слабкість голосу та сироти, що зародилися клубком у мошонці й прокотилися всеньким його тілом. «Заразливість – 99,4 %», – подумав він. Ця думка божевільно кружляла в його голові. І це означало надлишкову летальність у 99,4 %, бо людський організм не виробляв необхідних антитіл, аби зупинити мінливий вірус. Щоразу, як організм виробляв потрібне антитіло, вірус

просто набував дещо іншої форми. І з цієї самої причини виготовлення вакцини просто унеможливлялося.

99,4 %.

- Господи, - сказав він. - Це все?

- Ну...

- Ну ж бо, договориш.

І тоді Крейтон тихо промовив:

- Геммер мертвий, Біллі. Самогубство. Прострелив око службовим пістолетом. На столі - звіти щодо проекту «Синь». Гадаю, він вирішив, що вони цілком замінять передсмертну записку.

Старкі заплющив очі. Вік Геммер - це ж його похресник. Точніше, був ним. І як сказати про це Сінтії? Сінді, мені шкода. Сьогодні Вік пірнув у тарілку з холодним супом. Ось, візьми «колесо». Бачиш-но, сталася одна промашка. Хтось напартачив із коробкою. І ще хтось забув увімкнути систему, яка б замкнула базу. Затримка лише в сорок із лишком секунд, та цього вистачило. Такі коробки в нас називають «нюхачем».[23 - Мається на увазі військовий вимірвальний прилад, найімовірніше дозиметр.] Їх виготовляють у Портленді, штат Орегон, контакт у Міністерстві оборони № 164480966. Коробки збирають в окремих приміщеннях жінки-спеціалісти, і вони виконують свою роботу, не здогадуючись про її подальше застосування. Певне, одна з них думала про те, що приготує на вечерю, а той, хто мав би наглядати за її роботою, обмірковував, як би вигідніше продати сімейну автівку. Менше з тим, Сінді, останній збіг полягав у тому, що солдат із вартівні номер чотири, солдат на прізвище Кемпійон побачив, що цифри почервоніли, і то саме вчасно, аби вискочити з приміщення, перш ніж двері зачинилися й замкнулися на магнітні замки. Тоді він забрав сім'ю й утік. Кемпійон виїхав у центральні ворота за чотири хвилини до того, як увімкнулися сирени й ми запечатали всю базу. Його зникнення помітили лише за годину, адже у вартівнях немає камер спостереження, - колись треба зупинитися й не вартувати вартових, інакше кожна людина у світі стане, чорт забирай, тюремником, - тож усі просто думали, що він там, і чекали, доки нюхачі з'ясують, де чисті ділянки, а де - заражені. Він мав фору й досить розуму, аби їхати манівцями, які не перетиналися з місцями, де його могли схопити. А потім хтось мав узяти на себе відповідальність нарешті вирішити, чи залучати до справи поліцію штату, ФБР або всіх одразу, тож легендарного цапа водили туди-сюди, а тоді ще й отуди, доки хтось нарешті не вирішив, що контора впорається; але на той час щасливий засранець - щасливий і хворий засранець - допер до Техасу, і, коли вони його нарешті впіймали, він уже нікуди не тікав, бо разом із дружиною та дочкою лежав на прохолодних полицях у якомусь задрипаному селі, що зветься Брейнтрі. Брейнтрі, штат Техас. Хай там як, а я намагаюся пояснити тобі, Сінді, що це сталося внаслідок низки збігів, чия ймовірність приблизно дорівнює виграшу в Ірландську лотерею.[24 - Ірландська лікарняна лотерея - благодійна лотерея, переможцям у якій дають номери коней у перегонах. Виграти в неї надзвичайно важко.] Ну, додамо дешицу некомпетентності на вдачу, - себто на невдачу, пробач мені, будь ласочка, - і, за великим рахунком, отак усе й сталося. Твій чоловік ні в чому не винен. Та він був очільником проекту, і на його очах ситуація почала гіршати, а тоді...

- Дякую, Лене, - мовив він.

- Біллі, може, ти б хотів...

- Піднімуся за десять хвилин. Щоб через п'ятнадцять хвилин зібралася загальна нарада. Якщо сплять, піднімай.

- Так, сер.

- І, Лене...

- Так?

- Я радий, що розповів мені про це саме ти.

- Так, сер.

Крейтон вийшов. Старкі зиркнув на годинник і підійшов до моніторів. Він увімкнув № 2, зчепив руки за спиною та замислено подивився на мовчазний кафетерій проекту «Синь».

Розділ 5

Ларрі Андервуд завернув за ріг і знайшов досить велике місце для паркінгу, аби там помістився його «датсан-зет»[25 - «Datsun Z» - один із різновидів спортивного двомісного купе «Nissan S30».] - між пожежним підрантом і чийось сміттєвим бачком, що завалився на риштак. У смітті вовтузилося щось неприємне, і Ларрі спробував переконати себе, що не бачив там задубілого кота й щура, який видає нутрощі з вкритого білим хутром живота. Щур так швидко зник з-під світла фар автівки, що його там могло й зовсім не бути. Однак заляклий кіт нікуди не дівся. І, думав Ларрі, заглушаючи двигун «зета», коли віриш в одне, доведеться повірити й у друге. Хіба не казали, що в Парижі найбільша у світі популяція щурів? Усі ті старі катакомби... Та Нью-Йорк не сильно відставав. І якщо спогади про розтринькане дитинство його не зраджували, не всі тутешні щури ходили на чотирьох лапах. Та й чого це він узагалі сидить тут, перед старезним будинком із темно-коричневого пісковика, і розмірковує про щурів?

П'ять днів тому, 14 червня, він перебував у сонячній Південній Кароліні, де серед іншого було дуже багато планокурів, усіляких дивних сект, «Диснейленд»; і лише там можна знайти нічний клуб із танцівницями гоу-гоу, [26 - Go-go dancer - танцівниця в нічному клубі, яка заохочує відвідувачів долучатися до танців, звідси й походить сам термін: «go-go» можна перекласти як «ану, ану».] де грали кантрі. Коли він, заплативши збір на мості Трайборо, прибув на берег іншого океану, годинник показував за чверть четверту ночі. Накрапала похмура мжичка. Тільки в Нью-Йорку літній вранішній дощик може здаватися таким уперто похмурим. Ларрі бачив, як на лобовому склі «зета» вже почали збиратися дощові краплі, а крізь них було видно, що на сході небосхил поплямували перші ознаки світанку.

Любий Нью-Йорку, я повернувся додому.

Можливо, «Янкіз» зараз у місті. Тоді поїздка буде не марною. Стрибнути в метро до стадіону, випити пива, нам'яти кілька хот-догів і подивитися, як «Янкіз» вибивають лайно з Клівленда чи Бостона...

Його думки сплутались, а коли він прийшов до тями, було вже значно світліше. Годинник на панелі приладів показував 6:05. Він задрімав. Ларрі побачив, що щура він не вигадав. Гризун повернувся. Маленька почвара проїла в котячому животі чималу діру. Пустий шлунок Ларрі повільно скрутився. Він хотів посигналізувати, щоб відлякати щура, однак злякався

вигляду сонних будівель зі сміттєвими бачками: вони стояли навколо, мов нічні вартові.

Аби не бачити, як снідає шур, він трохи з'їхав на сидінні. Мужик, я лише вхоплю трохи пожувати, а тоді назад до метро. Ідеш увечері до стадіону «Янкіз»? Мо', ще побачимося, старче. Хоча не думаю, що ти мене побачиш.

Фасад будинку був спаплюжений загадковими й зловісними тегамі-графіті: «ЧІКО 116», «ЗОРРО 93», «КРИХІТКА ЕББІ #1!». У його дитинстві, до смерті батька, це був гарний район. Двійко кам'яних псів охороняли сходи, що здіймалися до подвійних дверей. За рік до того, як він поїхав на узбережжя, вандали зруйнували того, що стояв праворуч, – лишилися самі лапи. Та тепер від них обох уже нічого не лишилось, окрім задньої лапи лівого пса. Всеньке тіло, яке вона мала б підтримувати, зникло й тепер, мабуть, прикрашає кубло якогось пуерториканського наркоші. Скоріше за все, нічліжку «ЗОРРО 93» або «КРИХІТКИ ЕББІ #1!». Або ж однієї темної ночі шури віднесли його до занехааного тунелю метро. Хтозна, може, і його матір забрали. Ларрі подумав, що варто принаймні піднятися тими сходами й пересвідчитися, що під поштовою скринькою № 15 досі стоїть її ім'я, та він надто втопився.

Ні, він краще посидить тут і подрімає, поклавшись на те, що залишки барбітури в крові розбудять його близько сьомої. Тоді він і сходить подивитися, чи мешкає там його мати. Можливо, було б краще, якби вона кудись виїхала. Певно, тоді він би плюнув на «Янкіз». Заселився б у «Балтімор», проспав три дні, а тоді рушив назад, на золотий Захід. Коли він дивився на Нью-Йорк із головою та ногами, у яких досі гупало від відхідняків, завіяне мжичкою місто здавалося йому не привабливішим за дохлу шльондру.

Його думки знову попливли далі, перемиваючи події останніх дев'яти злишком тижнів, намагаючись знайти ключ до пояснення того, як можна було протягом довгих шести років гамселити головою в стіну, граючи в клубах, на сесіях, записуючи демки, так-сяк перебиваючись, а тоді знічев'я прорватися за дев'ять тижнів. Розгадати цю загадку було все одно що проковтнути дверну ручку. Мусила бути якась відповідь, думав він, пояснення, за допомогою якого він спростував би думку, що так трапилося знічев'я, що все це, кажучи словами Ділана, лише «звичайна примха долі». [27 – «Simple Twist of Fate» – пісня Боба Ділана, записана в 1975 р.]

Склавши руки на грудях, він заснув міцніше, знову й знову обмірковуючи те саме, але до тієї думки домішалося щось нове, якийсь тихий і зловісний контрапункт в одну ледь чутну ноту, зіграну на синтезаторі, і вловлювалася вона немов самим головним боєм, від чого здавалася чимось на кшталт зловісного передчуття: шур заривається в тіло мертвого kota – хрум-хрум – у пошуках чогось смачненького. Закон джунглів, мій друже, – як заліз на дерево, маеш гойдатись...

Насправді все почалося вісімнадцять місяців тому. Він грав у клубі в Берклі разом з «Обірваними недобитками», коли зателефонував один чоловік із «Коламбія Рекордз». Не крутий, лише один із батраків на вініловій плантації. Ніл Даймонд розмірковував, чи не записати одну з пісень Ларрі – ту, що зветься «Сонце, ти хлопця свого любиш?».

Даймонд записував сольний альбом – усе його, окрім старої пісні Бадді Голлі «Пеггі Сью вийшла заміж» та, можливо, ще твору Ларрі. Питання полягало в тому, чи приїде Ларрі зробити демо-запис і чи посидить потім на сесії? Даймонд хотів другу акустичну гітару, і мелодія йому дуже сподобалася.

Ларрі сказав «так».

Сесія тривала три дні. Вийшло вдало. Ларрі познайомився з Нілом Даймондом, а ще з Роббі Робертсом та Річардом Перрі.[28 – Robbie Robertson (1943 р. н.) – канадсько-американський музикант, автор пісень та гітарист. 1976 року продюсував альбом Даймонда «Beautiful Noise». Richard Perry – американський музичний продюсер.] Його ім'я вказали на розвороті й заплатили за мірками спілки. Та «Сонце, ти хлопця свого любиш?» до альбому так і не потрапила. На другий вечір сесії Даймонд придумав нову мелодію, і замість пісні Ларрі на запис потрапила вона.

«Ну, – сказав мужик із «Коламбії», – дуже прикро. Буває. Та знаєш що? Запиши демку. Подивлюся, що можна зробити». Тож Ларрі склепав демо-запис і знов опинився на вулиці. У Лос-Анджелесі панували скрутні часи. Попереду було кілька сесій, та не багато.

Нарешті він отримав роботу в нічному клубі-ресторані, і поки поважні старі цяці обговорювали справи та поглинали італійську їжу, він лив у мікрофон патоку на кшталт «Ніжно полишаю тебе» та «Місячна ріка».[29 – «Softly as I Leave You» – італійська пісня; після перекладу англійською в 1960-х рр. стала хітом. «Moon River» – пісня, яку записала у 1961 р. Одрі Гепберн для фільму «Сніданок у Тіффані». Обидві пісні переспівували безліч разів, зокрема Френк Сінатра.] Записував слова на аркушах із блокнотів, бо інакше плував їх або ж геть забував, і, ловлячи акорди мелодії, підспівував гітарі безсловесним мугиканням, – «гмммм-гмммм, та-да-гмммм», – намагаючись виглядати елегантно й сексуально, як Тоні Беннетт,[30 – Tony Bennett (1926 р. н.) – надзвичайно популярний у 1950-х рр. американський естрадний співак.] однак почуваячись повним дебілом. У ліфтах та супермаркетах він із похмурістю почав звертати увагу на безугавний музак.[31 – Інструментальна фонова музика, яку ставлять у супермаркетах, ліфтах, готелях, аеропортах тощо.]

А тоді, дев'ять тижнів тому, ні з того ні з сього зателефонував той мужик із «Коламбії». Вони хотіли випустити його демку синглом. Чи може він приїхати, аби записати пісню для другого боку платівки? «Звісно», – сказав Ларрі. Звісно, що може. У неділю після обіду він завітав до студії «Коламбії» в Лос-Анджелесі, де за годину записав бек-вокал на «Сонце, ти хлопця свого любиш?», а тоді підкріпив композицію піснею «Кишеньковий спаситель», яку написав для «Недобитків». Чоловік із «Коламбії» дав йому п'ятсот доларів та лайнний контракт, який ставив більше вимог до Ларрі, аніж до компанії звукозапису. Він потиснув Ларрі руку, сказав, що приємно мати його в обіймі, і коли той спитав, як будуть рекламувати сингл, жалісливо всміхнувся й розкланявся. Було запізно отримувати готівку, тож Ларрі поклав чек до кишені й виконав свій репертуар «У Джино». Ближче до кінця першої частини програми він заспівав прилизовану версію «Сонце, ти хлопця свого любиш?». Єдиним, хто помітив його пісню, виявився власник закладу – він підійшов до Ларрі й порадив приберегти нігерський бібоп для прибиральників.

Сім тижнів по тому знову зателефонував мужик із «Коламбії» й сказав, щоб Ларрі поглянув у свіжий «Білборд». Ларрі кинувся по журнал. «Сонце, ти хлопця свого любиш?» була серед трьох найперспективніших хітів того тижня. Ларрі перетелефонував чоловікові з «Коламбії», і той спитав у нього, чи не хотілося б Ларрі пообідати з крутими пацанами, щоб обговорити запис альбому. Усі вони були задоволені синглом, який уже крутили по радіо в Детройті, Філадельфії, Портленді й Мейні. Скидалося на те, що все піде як треба. Пісня виграла змагання на нічній передачі «Битва звуку», яку крутили по соул-станції в Детройті. І нікому й на думку не спало, що Ларрі Андервуд білий.

На обіді він напився й не помітив, який на смак його лосось. Здавалося, ніхто не був проти того, що він наквасився. Один із крутеликів сказав, що не здивується, якщо наступного року «Сонце, ти хлопця свого любиш?» ухопить «Греммі». Усе це дзвеніло в його вухах. Ларрі почувався як уві сні, і дорогою до свого помешкання він сповнився впевненості, що зараз його розчавить вантажівка й усьому настане кінець. Круті перці з «Коламбії» вручили йому ще один чек – цього разу на 2500 \$. Коли Ларрі потрапив додому, він сів на телефон. Першим набрав Морта «Джино» Гріна. Ларрі сказав йому, що доведеться знайти іншого співака, щоб заводив «Жовту пташку», поки відвідувачі жують його паскудну недоварену пасту. Він обдзвонив усіх, кого тільки міг, включно з Баррі Грігом із «Недобитків». А тоді пішов до бару й напився до нестями.

П'ять тижнів тому сингл прорвався до «Гарячої сотки» «Білборда». Під номером вісімдесят дев'ять. А біля номера – куля. Того тижня в Лос-Анджелесі настала справжня весна, і яскравої, осяйної травневої днини, коли будинки так сяяли білістю, а океан – блакиттю, що від того видавалися очі вилазили аж на щоки, Ларрі вперше почув свою пісню по радіо. З ним було троє-четверо друзів включно з його тодішньою дівчиною, і всі нюхнули трохи кокаїну. Ларрі саме виходив із кухоньки, тримаючи пакетик із печивом «Толл Хаус», коли пролунало знайоме гасло станції KLMT – «Но-вааааа... му-зикаааа!» А тоді Ларрі прицвяхувало до підлоги звуками власного голосу, що почувся з колонок марки «Текнікс»:

Знаю, не сказав, що знову я припрусь,
Знаю, не сказав, що в місто я вернусь,
Та сонце-сонце, скажи-но мені врешті:
Сонце, ти хлопця свого любиш?
Він – людина честі.
Сонце, ти хлопця свого любиш?

– Боже, це ж я, – сказав Ларрі.

Він впустив печиво на підлогу й стояв із відкритим ротом, як пришиблений, слухаючи свою пісню під оплески друзів.

Чотири тижні тому вона злетіла ще вище – на сімдесят третє місце в чарті «Білборда». У Ларрі з'явилося враження, наче його грубо штовхнули в реальність німого кіно, де все рухалося зашвидко. Телефон дзвонив так, що слухавка мало з важелів не злітала. У «Коламбії» хотіли наваритися на успіху та волали про альбом. Якийсь навіжений придурок із пошуку талантів телефонував тричі на день і втовкмачував Ларрі, щоб той зараз же мчав на студію «Рекорд Ван» (а мав би бути вже там!) і записував кавер на пісню «Маккоїв» «Тримайся, Слупі».[32 – «Hang On Sloopy» – пісня, записана гуртом «The Vibrations» у 1964 р. Наступного року у виконанні гурту «The McCoys» потрапила на верхівки чартів.] «Монстр! – кричав цей недоумок. – Єдина можлива після «Сонця» пісня, Ларе (вони жодного разу не бачились, а він уже став навіть не «Ларрі», а «Лар»)! Це буде монстр! Такий монстр, що всі повсираються!»

Урешті в Ларрі урвався терпець, і він сказав тому вар'ятові, що якби його поставили перед вибором: записати «Тримайся, Слупі» або щоб його зв'язали й зробили клізму з кока-коли, він би згодився на клізму. А тоді поклав слухавку.

Та потяг котився собі далі. У його зачаровані очі лилися слова про те, що альбом може стати найкращим записом останніх п'яти років. Агенти дзвонили один за одним. Голоси в них були голодними. Він почав приймати стимулятори, і власна пісня чулася йому на кожному кутку. Якось у неділю вранці він почув себе в «Потязі душі»[33 – «Soul Train» – американська музична телепередача, яка приділяла найбільше уваги виконавцям ритм-енд-

блюзу, соулу та гіп-гопу. Існувала протягом 1971–2006 рр.] й до кінця дня намагався повірити, що так, це справді трапилося.

Зненацька він зрозумів, що йому важко розійтися з Джулі – дівчиною, з якою він почав зустрічатися, ще коли грав у Джино. Вона познайомила його з купою людей, проте знатися з кимось із них йому не дуже хотілося. Її голос почав нагадувати йому торохкотіння тих агентів-нишпорок, які так часто лунали зі слухавки. Він розірвав із нею стосунки після довгої, ядучої сварки. Вона волила, що скоро його так розіпре, що й у двері студії не пролізе, що він винен їй п'ять сотень за наркоти, що він був «Загером та Евансом»[34 – «Zager and Evans» – американський поп-рок-дует. Прославився піснею «In the Year 2525» (1969), яка кілька разів посідала перші місця в музичних чартах. Жодна інша пісня дуету до хіт-парадів не потрапляла.] 90-х. Погрожувала покінчити з собою. У результаті Ларрі почувався так, наче закінчився довгий бій на подушках, от тільки пух у них виявився просякнутим слабким отруйним газом.

Вони почали записувати альбом три тижні тому, і Ларрі вистояв перед більшістю пропозицій із розряду «заради твого ж добра». Він користувався всіма можливими свободами контракту. Він покликав трьох друзів з «Обірваних недобитків»: Баррі Гріга, Ела Спеллмана та Джонні Макколла – і ще двох музикантів, з якими працював у минулому, – Ніла Гудмана та Вейна Стакі. Вони записали альбом за дев'ять днів, використавши абсолютно весь час, який дозволила студія. Здавалося, «Коламбія» вважала, що цей альбом дає старт кар'єрі, яка загнеться за двадцять тижнів: «Сонце, ти хлопця свого любиш?» на початку й «Тримайся, Слупі» наприкінці. Ларрі прагнув більшого.

На обкладинці була світлина з Ларрі в старомодній, повній піни ванні на лев'ячих ніжках. Над ним помадою студійної секретарки на кахлі написали «КИШЕНЬКОВИЙ СПАСИТЕЛЬ» і «ЛАРРІ АНДЕРВУД». У «Коламбіі» альбом хотіли назвати «Сонце, ти хлопця свого любиш?», та Ларрі вперся рогом, і врешті вони вдовольнилися тим, що на целофановій обгортці альбому мала з'явитися наліпка «Містить хітовий сингл».

Два тижні тому сингл видерся на сорок сьому позицію, і почалася вечірка. Він зняв на місяць пляжний будинок у Малібю, і подальші події оповив туман. Люди заходили й виходили дедалі більшими компаніями. Кількох він знав, та в основному то були незнайомці. Він пригадував, як із ним торгувалася ціла юрба агентів, які хотіли «продовжити його чудову кар'єру». Як одна дівчина зловила бед-тріп[35 – Бед-тріп (англ. «bad trip» – буквально «кепська прогулянка») – сукупність потужних негативних переживань, які можуть виникнути внаслідок уживання психоделічного наркотика.] і голяка побігла кістково-білим пляжем, волаючи, як навіжена. Як запивав доріжку коксу текілою. Пригадував, як із тиждень тому його розбудили в неділю вранці, аби він почув, як Кейсі Кейсем[36 – Kemal Amen «Casey» Kasem (1932–2014) – відомий американський ді-джей («Американська гаряча сороківка»), музичний історик, актор (голос Шеггі в мульт-серіалі «Скубі-Ду»).] крутить його запис – дебютний сингл, що опинився на тридцять шостому місці «Американської гарячої сороківки». Пригадував, як ковтнув жменю стимуляторів, і уривки з того, як махнув чек у чотири тисячі (бонус до гонорару у вигляді відсотка з продажів) на «датсан-зет».

А тоді, шість днів тому, настало 13 червня – та днина, коли Вейн Стакі попросив Ларрі прогулятися з ним берегом. Була лише дев'ята ранку, однак волила стереосистема, кричали телевізори й скидалося на те, що в гральній кімнаті в підвалі триває оргія. Ларрі сидів у вітальні, провалившись у пухке крісло, – на ньому були самі труси, і він по-совиному глипав на сторінки коміксу «Супербой», намагаючись бодай щось зрозуміти. Увага працювала на повну, однак слова ні до чого не тулилися. Гештальт не формувався. З чотирьох колонок гримів Вагнер, і Вейнові довелося криком

повторити свої слова, аби його зрозуміли. Ларрі кивнув. Почувався він так, наче міг пройти не одну милю.

Та коли сонячне світло голкою пронизало очі Ларрі, він раптом передумав. Жодних прогулянок. Не-а. Очі перетворилися на збільшувальні скельця, і зовсім скоро сконцентрований пучок сонячної енергії мав підпалити його мозок. Здавалося, його бідолашні старі мізки зовсім висохли – чудовий хмиз буде.

Та Вейн міцно вхопив його за руку й наполягав. Пройшовши підігрітим пляжем, вони спустилися ближче до води, до твердішого, темного від вологи піску, і Ларрі вирішив, що думка таки непогана. Глухий шум хвиль, що котилися до берега, заспокоював нерви. Намагаючись набрати висоту, у небі напружено висіла чайка, наче біла похилена «М» на блакитному тлі.

– Ходімо, – Вейн сіпнув його за рукав.

Тож Ларрі отримав свої бажані милі. Однак ходити йому перехотілося. У нього розболілася голова, а хребет став немов скляний. Очні яблука пульсували, нирки тупо нили. Амфетамінове похмілля здавалося не таким болючим, як буває, коли нажлуктишся «Чотирьох троянд», [37 – «Four Roses» – марка бурбону зі штату Кентуккі, яку вигадали ще в 1888 р. Наразі марка належить японській компанії «Kirin Brewery Company».] та, скажімо, перепихон із Ракель Велч [38 – Raquel Welch (1940 р. н.) – американська акторка, секс-символ 1970-х рр. Нашим глядачам відома передусім із фільму «Мільйон років до нашої ери».] був би значно приемнішим. Якби в нього було при собі ще кілька пігулок, він би вискочив на вершечок більярдної кулі, що прагнула його розчавити. Ларрі сів по них рукою й тільки тоді второпав, що на ньому труси, які він носить уже третій день.

– Вейне, я хочу назад.

– Пройдімося ще трохи.

Йому здалося, що Вейн дивно на нього дивиться із сумішшю злості й жалю.

– Ні, мужик, на мені ж самі труси. Загребуть за експібіціонізм.

– На цьому відрізьку ти міг би обмотати свій шланг банданою та ходити, вигойдуючи яйцями, і ніхто б тобі й слова не сказав. Ходімо, чуваче.

– Я втомився, – пожалівся Ларрі.

Він починав злитися на Вейна. Друзяка вирішив помститись, адже в Ларрі є хіт, а в нього, Вейна-клавішника, – лише позначка на вкладці до альбому. Він не кращий од Джулі. Тепер його всі ненавидять. Усі проти нього. Очі затуманилися від сліз.

– Ходімо, чуваче, – повторив Вейн, і вони рушили далі.

Вони пройшли ще з миллю, коли в Ларрі люто скрутило стегнові м'язи. Він закричав і впав на пісок. Здавалося, наче йому в плоть заганяють два однакові стилети.

– Судоми! – зойкнув він. – Бляха, судоми!

Вейн сів біля нього навпочіпки й розпрямив його ноги. Ларрі затамував подих. М'язи знов охопила агонія, та Вейн узявся до роботи – розминав мускули, розгладжуючи напружені місця. Тканини тіла почали набиратися кисню й розслабилися.

Ларрі почав відсапуватися.

- Ох, чуваче, - хекав він. - Дякую. Було... було геть кепсько.

- Звертайся, - сказав Вейн, та симпатії в його мові не чулося. - Гадаю, так і було, Ларрі. Ти як?

- Нормально. Та трохи посидьмо, га? А тоді повернемося.

- Хочу з тобою про дещо побалакати. Мені треба було вивести тебе на вулицю, і ти мені був потрібен досить тверезим, аби зрозуміти, що я тобі втовкмачую.

- І в чому ж річ, Вейне? - спитав він і подумав: «Почалося. Зараз буде задвигати».

Та те, що говорив Вейн, геть не здавалося впарюванням якоїсь фішки, і на мить він опинився в ситуації «Супербоя», намагаючись сплести докупи кілька слів.

- Вечірка мусить скінчитися, Ларрі.

- Га?

- Вечірка. Повернешся. Вирубиш музику, повисмикуеш усе з розеток, роздаси всім ключі від автовок, подякуеш за чудово згаяний час і проведеш до дверей. Здиhaєшся їх.

- Але так не можна! - обурився Ларрі.

- А краще б послухався, - сказав Вейн.

- Та чому? Чуваче, вечірка ж тільки розкочегарилася!

- Ларрі, скільки тобі виплатила «Коламбія»?

- А тобі це нащо? - примружився Ларрі.

- Невже ти вважаєш, що мені потрібні твої гроші, Ларрі? Вруби мозок.

Ларрі задумався, і до нього почало доходити, що наживатися Вейнові Стакі не було з чого. Вейн іще не пробився й так само, як і всі, хто допомагав Ларрі записувати альбом, перебивався різними підробітками, та, на відміну від більшості з них, Стакі походив із грошовитої сім'ї й стосунків із родичами не зіпсував. Батько Вейна володів половиною третьої за величиною компанії з виробництва електронних ігор, і в їхньої сім'ї був пристойний будинок у Вель-Ейр. Ларрі зачудовано зрозумів, що його власне багатство здавалося Вейнові чимось на кшталт купки бананів.

- Певне, що ні, - пробубнів він. - Пробач. У мене таке враження, наче всі паскудні вилупки на захід від Лас-Вегаса...

- То скільки?

Ларрі обдумав запитання.

- З урахуванням усього сім штук чистими.

- Раз на квартал відсотки за сингл і раз на півроку - за альбом?

- Точно.

Вейн кивнув.

- Суки, тримаються за того рака, поки не засвистить. Будеш цигарку?

Ларрі пригостився й прикрив вогник долонею.

- А ти знаєш, у скільки тобі стане ця вечірка?

- Ясна річ, - кивнув Ларрі.

- Дім ти зняв не менш ніж за тисячу.

- Ага, так і є.

Насправді ж оренда коштувала 1200 доларів плюс іще 500 доларів депозиту на випадок збитків. Він вніс депозит і половину місячної платні - разом 1100 доларів, іще 600 боргу.

- Скільки за наркоту? - спитав Вейн.

- Та мужик, треба ж було щось узяти. Це ж наче сир на крекерах «Рітц»...

- Були трава й кокс. Ну, колися.

- Кляті рахунки, - похмуро проговорив Ларрі. - П'ять сотень і п'ять сотень.

- І на другий день усе скінчилося.

- Ага, вже! - блимнув очима Ларрі. - Як ми з тобою виходили, я бачив дві миски того добра. Лишилося небагато, так, проте...

- Чуваче, згадай Димовуху, - раптом Вейн почав розтягувати слова в дивовижно влучній пародії на говірку Ларрі. - «Просто запиши на мій рахунок, Дькі. Слідкуй, щоб усього було вдосталь».

Ларрі дивився на Вейна, і його очі сповнювалися жаху. Він справді пам'ятав миршавого, жилявого парубка зі стрижкою «під нуль» - ще в нього була футболка з написом «ІСУС ВОСКРЕСНЕ Й РОЗДАСТЬ КОПНЯКІВ». У того малого наркота мало з дупи не сипалася. Він згадав навіть те, як казав Дькі Димовусі, щоб той слідкував за запасами «хлібу й солі» та записував усе на його рахунок. Однак це було... ну, це було кілька днів тому.

- Мужик, ти найкращий клієнт Дькі Димовухи за весь час, - сказав Вейн.

- І скільки ж я йому винен?

- За траву небагато. Трава дешева. Штуку двісті. І вісім штук за кокс.

Від цих слів Ларрі мало не зблював. Він мовчки витріщався на Вейна. Спробував заговорити, та лише губами поворушив: «Дев'ять двісті?»

- Інфляція, чуваче, - гмикнув Вейн. - Решту озвучити?

Ларрі не хотів цього чути, однак кивнув.

- Нагорі стояв кольоровий телик. Хтось проломив екран стільцем. Гадаю, три сотні на ремонт. Дерев'яну обшивку внизу добряче поколупали. Чотири сотні. І це ще по-божому. Учора розбили скляні двері, що виходять на пляж. Три сотні. Кошлатому килиму у вітальні повний гаплик - пропалини

від цигарок, плями від пива й віскі. Чотири сотні. Я зателефонував до горілчаної крамниці, і вони задоволені твоїми рахунками не менше за Димовуху. Шість сотень.

- Шість сотень за бухло? - прошепотів Ларрі. Його мало не тіпало.

- Подякуй за те, що народ здебільшого пиячив. Ти винен чотири сотні за продукти - в основному за піцу, чіпси, тако та інші нямки. Та найстрашніше - то галас. Дуже скоро прирулять копи з блимавками. «Порушуєте спокій? А це що, героїн?» Чотири чи п'ять твоїх гостей сидять на голці. І по дому розкидано зо три-чотири унції коричневої мексиканської ширки.

- Це теж записали на мій рахунок? - прохрипів Ларрі.

- Ні. Димовуха геричем не займається. Ним барижить Організація, а Димовусі не хочеться вдягати бетонні ковбойки. Однак якщо з'являться копи, на твій рахунок запишуть усе, що нариють.

- Та я ж не знав...

- Ага, дивіться - дитинка в лісі загубилася.

- Але ж...

- Поки що загальний рахунок за твою тусовочку становить штуку двісті доларів, - сказав Вейн. - А ще ти купив собі новенького «зета»... Скільки віддалив?

- Двадцять п'ять, - проговорив Ларрі, наче робот. Він мало не плакав.

- І скільки ж у тебе лишилося до наступного чека? Кілька тисяч?

- Десь так, - сказав Ларрі, не в змозі зізнатися Вейнові, що лишилося навіть менше - близько восьми сотень: чотири готівкою й чотири в чеках.

- Ларрі, слухай сюди, бо двічі цю бесіду я не проводитиму, не вартий ти цього. Вечірки тут починаються щомиті. У Лос-Анджелесі є дві константи - вечірки без угаву й ріки брехні. Халявшики злітаються, як пташенята в пошуках жуків на шкурі бегемота. Наразі вони тусуються в тебе. Знімай їх із горба та шли геть.

Ларрі подумав про кілька десятків своїх гостей. Наразі він упізнавав приблизно одне з трьох облич. Від думки про те, що доведеться казати всім цим незнайомцям, аби виміталися, йому стиснуло горло. Він же впаде в їхніх очах. На противагу цьому в його голові виник образ Дьюї Димовухи, який насипав у тарілки пригощання, а потім діставав із кишені нотатник і виводив у рахунку нову цифру. Дьюї зі стрижкою «під нуль» та в модній футболці.

Вейн спокійно спостерігав, як Ларрі корчиться між цими двома образами.

- Чуваче, у їхніх очах я здаватимуся найбільшим у світі козлом, - урешті проказав Ларрі, водночас відчуваючи відразу до слабких, ображених слів, що випадали з його рота.

- Ага, клястимуть і в батька, і в матір. Скажуть, що зібрався в Голлівуд, що тебе розперло. Що забув давніх друзів. Та тільки жоден із них не є твоїм другом, Ларрі. Твої друзі побачили, що коїться, та злиняли ще три дні тому. Геть невесело спостерігати за корешем, який обісцявся й не помітив.

- То нащо ти мені це розказуєш? - раптом розізлився Ларрі.

Гнів розбурхало усвідомлення того, що всі його добрі друзі роз'їхались, і, озирнувшись, він зрозумів, що всі їхні виправдання були звичайними відмазками. Баррі Гріг відводив його вбік, намагався йому щось розказати, та Ларрі літав у хмарах і лише всміхався - милостиво й блаженно, наче король до служки. А тепер він замислився, чи не намагався й Баррі пояснити стан речей. Від цієї думки стало соромно, і він казився.

- Нащо? - повторив Ларрі. - У мене складається враження, що я тобі не надто подобаюсь.

- Ні... але я тебе насправді й не зневажаю. Краще не поясню, чуваче. Я міг би стати осторонь і подивитися, як тобі розквасять носа. Одного разу тобі цілком вистачило б.

- Тобто?

- Виставиш їх. Бо в тобі є внутрішня міць. Є в тобі одна риса - коли її помічаєш, то здається, наче фольгу вкусив. Ти маєш усе необхідне, аби досягти успіху. Збудуєш собі гарну невеличку кар'єру. Вискочень із нікуди, якого забудуть за п'ять років. Школярі-бопери колекціонуватимуть твої платівки. Заробиш трохи грошей.

Руки Ларрі скрутилися в кулаки. Йому хотілося зацідити в це спокійне обличчя.

Вейн розказував про речі, від яких він почувався купкою собачого гівна під знаком «СТОП».

- Повернися в дім і перекийай краник, - м'яко мовив Вейн. - А тоді, чуваче, сідай у тачку і їдь. Куди завгодно. І не повертайся, доки не почувеш, що на тебе чекає новий чек із відсотками.

- Але ж Дькі...

- Я знайду когось, щоб із ним побалакав. Мені це буде в кайф. Один мій друг попросить Дькі бути гарним хлопчиком і трохи почекає, а Дькі радо киватиме головою.

Він замовк, задивившись на двох дітлахів у яскравих купальниках, які бігли берегом. Поряд із ними мчав пес і голосно й радісно гавкав на небесну блакить.

Ларрі зіп'явся на ноги й видувив із себе «дякую». Морський бриз пірнав і вилітав із його заношених трусів. Слово випало з рота, наче камінь.

- Їдь кудись і розклади все лайно по полицках. - Вейн підвівся й став поряд із ним, так само милуючись дітьми. - А лайна в тебе цілий вагон. Який тобі потрібен менеджер, який тур, який контракт після того, як вистрелить «Кишеньковий спаситель». Гадаю, таки вистрелить - у пісні чіпкий біт. З усім розберешся, та дай собі час відсапатися. Такі, як ти, завжди вирулюють.

Такі, як ти, завжди вирулюють.

Такі, як я, завжди вирулюють.

Такі, як...

* * *

Хтось стукав пальцем у вікно.

Ларрі здригнувся й сів прямо. Ший прохромало болем, і він скривився від того, якими мертвими та задерев'янілими здавалися його м'язи. Ларрі не задрімав, а заснув. Заново пережив Каліфорнію. Однак тут і зараз у вікна світило сіре нью-йоркське сонце, і в скло знову постукали пальцем.

Він обережно повернув голову на болючій шиї та побачив свою матір, закутану в чорний плетений шарф, – вона зазирала досередини.

Якусь мить вони просто дивились одне на одного, і Ларрі почувався по-дивному оголеним – наче тварина, на яку витріщаються в зоопарку. А тоді ситуацію взяла під контроль усмішка, і він опустив скло.

– Мамо?

– Так і знала, що це ти, – сказала вона несподівано порожнім тоном. – Вилітай звідти, і дай-но я тебе роздивлюся на повний зріст.

Обидві його ноги затерпли. Коли він відчинив дверцята, голки й шпильки вп'ялися в тіло від самих п'ят. Ніколи не думав, що зустріне її в такому вразливому, непідготованому стані. Ларрі почувався, наче вартовий, якого зненацька розбудили на посту. Він очікував, що мати буде меншою, не такою впевненою в собі, та завдяки витівкам часу за ці роки він змужнів, а вона лишилася такою самою.

Та справжньою дивиною було те, як вона його підловила. Коли Ларрі було десять років, кожного недільного ранку мати стукала в його зачинені двері, якщо гадала, що він уже виспався. Навіть чотирнадцять років по тому вона розбудила сина в точно такий самий спосіб – застала в новій автівці під час сну, наче стомленого пацана, який засидівся допізна та впіймався на чари піщаної людини в дурнуватій позі.

І ось він стоїть перед нею з кучерявим волоссям і слабкою та дурнуватою усмішкою на обличчі. Голки й шпильки все ще давалися взнаки в кінцівках, і йому доводилося переступати з ноги на ногу. Ларрі згадав, що коли він так робив, мати завжди питала, чи не потрібно йому в туалет, тож перестав тупцювати й дозволив голкам колоти себе як завгодно.

– Привіт, мамо, – сказав він.

Вона мовчки дивилася на нього, і зненацька в його серці зародився страх, наче злий птах повернувся на старе гніздо. Це був страх перед тим, що вона відвернеться, відцурається, просто полишить його – покаже спину свого дешевого пальто й рушить до метро за рогом.

А тоді вона зітхнула – так зітхають перед тим, як підняти важкий пакунок. І, коли заговорила, її голос прозвучав так природно й радо (а так і мало б бути), що він забув про перше враження.

– Привіт, Ларрі, – сказала вона. – Ходімо додому. Коли я визирнула у вікно, то здогадалася, що це ти. Уже відпросилася з роботи. Треба перехворіти.

Вона обернулася, щоб провести його сходами нагору, між зниклих кам'яних псів. Він піднявся на три сходинки, наздоганяючи її, і скривився від шпильок та голок.

– Мамо?

Вона розвернулася до нього, і він обійняв її. На хвилюку її обличчям майнув страх, ніби вона злякалася, що замість пригорнути він її пограбує. Та це минулось, і вона віддалася в обійми, притиснула його до себе. До його ніздрів просочився запах її саше, викликавши неочікувану ностальгію – люту, солодку й гірку. Ларрі навіть здалося, що він от-от заплаче, при цьому він самовпевнено гадав, що й мати також, адже це Зворушлива Мить. Поза її схиленим плечем він і досі бачив мертвого кота, який наполовину випав зі сміттевого бачка. Коли вона відсторонилась, очі в неї були сухими.

– Ходімо, приготую тобі сніданок. Цілу ніч був за кермом?

– Так, – сказав він хрипким від надлишку емоцій голосом.

– Ну ж бо. Ліфт не працює, та це лише другий поверх. Місіс Гелсі гірше. У неї артрит, а живе на шостому. І не забудь витерти ноги. Якщо наслідити, містер Фрімен шулікою на мене кинеється. Гошеном[39 – Гошен (інша вимова – Госен) – назва місцевості в Давньому Єгипті. Описана в Біблії.] клянусь, він бруд на нюх чує. Бруд – то його ворог, ще й який.

Вони підійшли до дверей.

– З'їси три яйця? І зроблю тости, якщо не заперечуєш проти пумпернікелю.[40 – Пумпернікель – різновид житнього хліба, який виробляють у Німеччині ще із Середньовіччя. Жито в ньому грубого помелу та недомелене, і це позитивно впливає на травлення. Має тривалий термін зберігання.] Ходімо.

Він піднявся слідом, проминув зниклих псів і дещо дикими очима подивився на простір, який вони колись займали, аби довести самому собі, що пси справді зникли, що він не зменшився до двох футів, що всі 80-ті не розчинились у часі. Його мати прочинила двері, і вони зайшли досередини. Навіть темні коричневі тіні та запахи куховарства були ті самі.

* * *

Еліс Андервуд посмажила йому три яйця, бекон, тости, налила соку й зварила кави. Коли Ларрі прикінчив усе, крім кави, він підкурив цигарку та відсунувся від столу. Вона блимнула на цигарку невдоволеним поглядом, але нічого не сказала. Це трохи зміцнило його самовпевненість – зовсім трохи, не сильно. Адже Еліс завжди вичікувала слухної нагоди.

Жінка опустила стару чорну пательню в сіру воду в раковині – зашипів метал. А вона майже не змінилася, думав Ларрі. Набрала трохи літ (зараз їй мав бути п'ятдесят один рік), дещо посивіла, та у волоссі, охайно зібраному в сітку, лишалося вдосталь чорноти. Вона була вдягнена в просту сіру сукню – певне, то її робоча одежина. Живіт так само напинав корсаж, та тепер, мабуть, трохи більше. «Мамо, зізнавайся, ти трохи погладшала? Ото й усі ґрунтовні зміни?»

Ларрі почав струшувати попіл на блюдце від філіжанки, але мати висмикнула його з пальців сина й натомість поставила попільничку, яку завжди тримала на полиці. На блюдце вихлюпнулося трохи кави, і йому здавалося цілком природним збивати попіл туди. Попільничка ж була докірливо, бездоганно чистою, і бруднити її здавалося наругою. Мати завжди чекала слухної нагоди й уміла так розставляти пастки, що всі кісточки позбиваєш і починаєш белькотіти, як дурень.

– Отже, вирішив повернутися, – сказала Еліс. З форми для випічки пирогів від «Тейбл Ток»[41 – «Table Talk» (1924) – одна з найстаріших та найповажніших пекарень Нової Англії, що спеціалізується на тортах та тістечках. Раніше торти продавали разом із металевими формами, які можна було повернути й отримати десять центів. Часто торти компанії «Тейбл Ток» називають «улюбленими тортами Америки».] вона взяла мочалку «Брілло»[42 – «Brillo» – заснований у 1913 р. американський бренд, під яким випускають побутову хімію та товари для миття кухні: мочалки, скребки, мило тощо. Насамперед «Брілло» відомий мочалками для посуду, які продають уже з мийною речовиною.] та заходилася вимивати сковорідку. – Що ж привело тебе додому?

«Та, знаєш, ма, один друг розкрив мені очі на правду життя – покидьки подорожують зграями, і цього разу вони взялися за мене. Однак я не знаю, чи годиться тут слово «друг». Він поважає мене в музичному плані приблизно так само, як я шаную «1910 Фрутгам Кампані».[43 – «1910 Fruitgum Company» – американський поп-гурт 1960-х рр. Грав у стилі баблгам-поп – поп-музика з легкою мелодією, простим аранжуванням і простими текстами, розрахована на молодший та середній шкільний вік.] Та це він порадив мені вдягнути подорожні черевики, і хіба Роберт Фрост не говорив, що дім – це місце, де тебе завжди приймуть?» Та вголос він сказав дещо інше:

– Гадаю, мамо, я просто скучив.

Вона пхикнула.

– Це тому я отримувала стільки листів?

– Писака з мене ніякий.

Він повільно погойдав цигаркою вгору-вниз – повітрям попливли димні кільця.

– Мені почулося, чи ти щось сказав?

– Кажу: кепський із мене писар, – усміхнувся Ларрі.

– Писати не навчився, та як матір переговорювати, зовсім не забув.

– Вибач, – сказав він. – Як ти, мамо?

Вона поставила пательню в сушарку, витягнула з раковини затичку й витерла з почервонілих рук мильну піну.

– Непогано, – сказала вона, підійшла та сіла за стіл. – Інколи спина поболіє, та ліки маю. Живу-поживаю.

– І що, відколи я поїхав, усі хребці сидять на місцях?

– Ой, лише одного разу вискочили, та доктор Голмс із ними впорався.

– Мамо, ці мануальники – самі... – «самі пройдисвіти», – хотів докінчити він, та вчасно припнув язика.

– Самі що?

Перед її кривою посмішкою лишалося тільки ніяково знизати плечима.

– Ти вільна, білошкіра й повнолітня. Якщо на тобі спрацьовує, чудово.

Вона зітхнула й дістала з кишені упаковку «Лайф Сейверів» зі смаком гаультеріі.

– Мені вже далеко за двадцять один. І я це відчуваю. Хочеш?

Ларрі зиркнув на видавлену цукерку й похитав голову, тож вона вкинула її до свого рота.

– Та ти ще дівчисько, – пустив він у дію свою фірмову суміш лестощів і кпин – матері це завжди подобалося, та цього разу вона лише ледве всміхнулася. – З'явився на горизонті якийсь цікавий чоловіча?

– Цілий табун, – відповіла вона. – А в тебе?

– Ні, – серйозно сказав він. – Чоловіків не було. Кілька дівчат, а з мужиками дефіцит.

Він сподівався на сміх, та замість цього знову примарна усмішка. «Я її збентежив, – подумав Ларрі. – Ось у чому річ. Вона не знає, чого я приїхав. Три роки, поки мене не було, вона не чекала моєї появи. Вона воліла б, аби я зник і не повертався».

– Ларрі, ти геть не змінився, – мовила вона. – Легковажний, як завжди. Не заручився? Маєш дівчину?

– Сканую горизонт, мамо.

– Усе як завжди. Принаймні ти не приїхав, аби розказати, що зробив дитину якийсь милій католичці. Мушу віддати тобі належне. Ти був або дуже обережним, або дуже чемним, або ж тобі просто щастило.

Він щосили намагався втримати на обличчі нейтральний вираз. Це вперше в житті його мати заговорила з ним про секс – досі на такі розмови й натяку не було.

– Хай там як, а життя навчить, – сказала Еліс. – Подейкують, що холостякам весело живеться. Та це неправда. Старієш, пісок сиплеться, іржавієш, як містер Фрімен. Він мешкає у квартирі на першому поверсі – завжди стовбичить біля вікна та чекає, коли війне вітер.

Ларрі гмикнув.

– Чула по радіо ту твою пісню. Кажу людям: «Це мій син. Це Ларрі». Більшість не вірить.

– То ти її чула?

Він здивувався, чому вона не згадала про це передусім, чому замість цього вони п'ятають про всяку дурню.

– Звісно, її постійно крутять на тій рок-н-рольній хвилі, яку полюбляють молоді дівчатка. Станція Дабл'ю-РОК.

– І тобі сподобалося?

– Не більше, ніж решта подібної музики. – Вона прищвяхувала його поглядом. – Гадаю, що почула в словах кілька неоднозначних натяків. Точніше, непристойних.

Він упіймав себе на тому, що знову соває ногами, і припинив.

- Та ж воно мало б здаватися... пристрасним, мамо. Ото й усе.

Раптом його обличчя залилося рум'янцем. Він ніколи б не подумав, що сидітиме з матір'ю на кухні та обговорюватиме пристрась.

- Пристрасть має лишатися в спальні, - твердо мовила вона, цим закривши обговорення естетичної вартості його хітної платівки. - Ще й голос змінив. Звучиш, як нігер.

- Зараз? - розвеселився Ларрі.

- Ні, по радіо.

- Та коричнева пісня ллється з усіх колонок, - пробасив Ларрі голосом Білла Візерса[44 - William Harrison «Bill» Withers, Jr. (1938 р. н.) - американський чорношкірий музикант. Кар'єра Візерса почалася в 1970-ті рр. і скінчилася в 1985-му. Записав чимало гучних хітів: «Lean on Me», «Ain't No Sunshine», «Use Me».] та всміхнувся.

- Отак і звучиш, - кивнула вона. - У молодості нам здавалося, що Френк Сінатра палицю майже перегинає. А тепер є отой реп. Так вони його звуть - репом. А я - криками. - Вона насуплено глянула на сина. - Принаймні криків у твоїй пісні немає.

- І я отримую роялті, - сказав Ларрі. - Певний відсоток за кожен проданий запис. І це десь...

- Можеш не продовжувати, - мовила вона й махнула на нього рукою. - Усю математику я прогуляла. Вони тобі вже заплатили чи взяв ту куцу машину в кредит?

- Заплатили, та поки що небагато, - сказав він, ковзнувши до межі правди з брехнею, але не перетнувши її. - За автівку зробив перший внесок. І решту виплачу.

- Вигідні кредитні умови, - гірко промовила вона. - Так збанкрутував твій батько. Лікар сказав, що то серцевий напад, та він помилився. Твій батько помер від розбитого серця. Відправився на той світ на вигідних кредитних умовах.

Таку мову Ларрі чув уже не раз, тож просто слухав і автоматично кивав у потрібних місцях. Батькові належала галантерейна крамниця. Але тоді неподалік відкрився один із «Робертів Голлів», [45 - «Robert Hall Clothes» - мережа супермаркетів, у якій продавали дешевий одяг. Збанкрутувала в 1977 р.] і за рік батьків бізнес занепав. По втіху він звернувся до іжі й за три роки набрав 110 фунтів. Коли Ларрі було дев'ять років, батько впав мертвим у закусочній на розі - просто перед тарілкою з недоїденим сендвічем із котлетою. Коли матрина сестра намагалася втішити жінку, яка того не потребувала, Еліс Андервуд сказала, що могло б бути гірше. Відвівши погляд, вона втупила очі у свояка й сказала, що замість іжі могла бути випивка.

Далі Еліс виховувала Ларрі самотужки, і її заботи та прислів'я панували в його житті, аж доки він не поїхав із дому. Коли вони з Руді Шварцом від'їздили на старому «форді» його товариша, мати провела його словами про те, що і в Каліфорнії є богадільні. Так, сер, то моя мама.

- Ларрі, ти тут лишишся? - м'яко мовила вона.

- А ти проти? - злякався він.

- Місця вдосталь. У другій спальні й досі стоїть розкладне ліжко. Я наскладала там різного мотлоху, та можна посунути кілька коробок.

- Гаразд, - повільно проговорив Ларрі. - Якщо не заважатиму. Я лише на кілька тижнів. Хотів побачити старих друзяк. Марка... Гелена... Девіда... Кріса... ти їх знаєш.

Вона підвелася, підійшла до вікна й прочинила його.

- Ларрі, можеш лишатися скільки завгодно. Може, я не дуже вмію це висловити й показати, та однаково рада тебе бачити. Ми попросилися не найкращим чином. Багато одне одному наговорили. - Вона повернулася до нього з напруженим, однак сповненим жакливої, неохочої любові обличчям. - Зі свого боку я жалкую про ті слова. Та ображала я тебе лише тому, що люблю. Я не знала, як правильно сказати про це, тож висловлювалася, як могла.

- Усе гаразд, - сказав Ларрі, втупившись у стіл. Знову почервонів. Він це відчував. - Слухай, я докину на витрати.

- Докинеш, як схочеш. А не схочеш - то й не треба. Я маю роботу. Тисячі інших - ні. А ти й досі мій син.

Він подумав про задубілого кота, що наполовину випав зі сміттевого бака, про Дьюї Димовуху, який усміхнено насипав своє добро в миски, і зненацька залився слізьми. Ларрі дивився на руки, що почали двоїтися в очах, і думав, що плакати мала б його мати - усе, що він розпланував, покотилося під три чорти, геть усе. Виявляється, вона не змінилась. І він також, хоча константа виявилася дещо іншою. Якимсь надприродним чином вони помінялися місцями: вона побільшала, а він ніби зменшився. Він повернувся додому не тому, що йому треба десь перечекаати. Він повернувся, бо злякався й хотів до мамці.

Вона стояла біля прочиненого вікна й спостерігала за ним. Вологий бриз грався білими фіранками, і вони миготіли перед її обличчям, від чого воно здавалося примарним. З вікна чувся шум дорожнього руху. Еліс Андервуд дістала з передньої кишені сукні хустинку, підійшла до столу та вклала її в тремтливі руки сина. Ларрі мав якусь внутрішню міць. Вона могла сказати це йому в обличчя, дорікнути, але для чого? Його батько був розмазною, і в глибині серця вона знала, що це й звело його в могилу: Макса Андервуда замучили не так борги, як боржники. То звідки взялася та сила? Кому Ларрі мав дякувати? Кого звинувачувати?

Сльози не розм'якшать камінь, що випинався з його характеру, так само, як не зруйнує гір літня злива. Цій твердості можна знайти гарне застосування, - Еліс знала про це, знала як жінка, яка самотужки виховувала сина в місті, якому байдуже до матерів і тим паче до їхніх дітей, - та Ларрі досі шукав. Він був таким, як вона сказала, - геть не змінився. Він бездумно вплутуватиме людей (із собою включно) у різні халепи, а коли стане гаряче, прикличе ту міць і виборсається. А інші... Їх він лишить напризволяще - потонуть або впливуть самотужки. Камінь - тверда порода, і подібна твердість вчувалася в його характері, та досі вона приносила саму руйнацію. Вона бачила її в очах сина, помічала в кожній рисі його постави... навіть у тому, як він гойдав раковою паличкою, аби напускати в повітря білих кілець. Ларрі не загострив цей камінь, не перетворив на меч, щоб рубати людей, і це вже гарний знак, та коли виникала така потреба, він по-дитячому кликав його - то була його ломака, нею він трошив капкани й пастки, які сам собі наставив. Вона знала, що настане час, і Ларрі зміниться. Вона стала іншою. Прийде і його черга.

Та перед нею сидів не хлопчик, а дорослий чоловік, і вона злякалася, чи, бува, часи його змін, глибоких і фундаментальних, які місцевий священик називав духовними змінами й протиставляв змінам сердечним, не лишилися позаду. Вона бачила в Ларрі щось таке, від чого хотілося замружитись, – немов хтось крейдою заскрипів. Там, глибоко всередині, був тільки Ларрі. Сидів і визирав назовні. Перепустку до його серця мав лише він сам. Та вона однаково любила його.

А ще вона гадала, що в Ларрі жило добро, велике добро. Він мав його, та в такому віці вивільнити його може лише справжня катастрофа. Проте вона не бачила катастрофи на кухні. Натомість там був лише її заплаканий син.

– Ти стомився, – мовила вона. – Приведи себе до ладу. Я приберу коробки, тоді можеш лягти поспати. Гадаю, таки сходжу сьогодні на роботу.

Вона пройшла коротким коридором до дальшої кімнати, де колись була його спальня, і Ларрі почув, як вона крекче й пересуває коробки. Він повільно витер очі. З вікна долинав звук дорожнього руху. Він спробував пригадати, коли востаннє плакав перед матір'ю. Подумав про мертвого kota. Вона мала рацію. Він стомився. Ще ніколи не був таким стомленим. Він пішов до ліжка й проспав годин вісімнадцять.

Розділ 6

Коли Френні оминула дім і вийшла на город, де її батько терпляче полов горох із квасолею, сонце вже котилося до обрію. Вона народилася пізно, і зараз йому було вже за шістдесят, а з-під його улюбленої бейсболки вибивалося сиве волосся. Мати саме поїхала до Портленда по білі рукавички: на початку наступного місяця Емі Лодер, найкраща шкільна подруга Френ, виходила заміж.

Деякий час вона просто спокійно дивилася на спину батька, відчуваючи до нього саму любов. У таку пору сонце випромінювало особливе сяйво – сяйво, яке вона обожнювала; сяйво, яке здавалося вічним; сяйво, яке належало Мейну й з'являлося лише раннього літа. Вона могла подумати про це світло посеред січня, і тоді серце шалено боліло за ним. Золото юного літа, яке щодня з'являлося після обіду й потроху темнішало з наближенням темряви, ховало під своєю обгорткою безліч чудових речей: бейсбол у парку Малої ліги, де Фред завжди грав третім і щоразу запускав м'ячі просто вгору; кавуни; молода кукурудза; чай із льодом у холодних склянках; дитинство.

Френні прокашлялася.

– Допомогти?

Батько обернувся до неї та всміхнувся до самих вух.

– Привіт, Френ. Застукала мене за бур'янами, еге ж?

– Атож.

– Мати вже повернулася? – На мить він спохмурнів, а тоді обличчя знову просвітліло. – Ага, точно, вона ж недавно поїхала. Звісно, пара рук зайвою не буде. Тільки щоб потім помила.

– Руки леді говорять про її звички, – жартома перекинула вона його та пхикнула.

Пітер спробував удати, наче насупився, та вийшло зовсім карикатурно.

Вона стала в сусідній рядок і заходилася полоти бур'ян. Щебетали горобці, і від траси 1, яка пробігала менш ніж за квартал звідти, долинав монотонний гул автомобільного руху. Він іще не сягнув гучності, яку розвине в липні, коли між їхнім містом і Кіттері мало не щодня траплятимуться фатальні випадки, та однаково зростав.

Пітер розповідав їй про свій день, а вона ставила правильні запитання, інколи кивала. Зосередившись на роботі, він не бачив тих кивків, та краєм ока вловлював, як киває її тінь. Раніше він працював механіком у великій сендфордській фірмі, що займалась автозапчастинами, – найбільша автофірма не північ від Бостона. Йому було шістдесят чотири роки, і скоро мав розпочатися його останній робочий рік перед пенсією. Та рік мав бути коротким, бо в Пітера накопичилося чотири тижні відпустки, і він планував скористатися ними у вересні, коли додому повернуться всі «гідійоти». Пенсія не йшла з його думок. Він розказував Френ, що намагався ставитися до неї як до нескінченної відпустки, хоча в нього було вдосталь літніх друзів, котрі розповідали, що на пенсії геть інакше. Пітер сумнівався, що буде нудитися так, як Гарлан Ендерс, або ж безпорадно збідніє, як Карсонс: ось, погляньте на бідолашного Пола – він щодня справно з'являвся в майстерні, та все одно мусив продати будинок і разом із дружиною перебратися до зятя й дочки.

Пітера Голдсмита не вдовольняло соціальне забезпечення, і він ніколи йому не вірив, навіть у ті часи, коли держава почала потерпати від спаду в економіці, інфляції та стабільного зростання кількості безробітних на трудовій біржі. У тридцятих та сорокових роках демократів у Мейні було зовсім небагато, розказував він Френні, та її прадід був одним із них, і, Бог свідок, сина він виховав як слід. У дні розквіту Оганквіта через свої політичні переконання Голдсмита здавалися в очах оточення кимось на кшталт парій. Та його батько мав одну приказку – таку ж непорушну, як і найконсервативніші погляди мейнських республіканців: «Не довіряй царям світу цього, бо обернуть, оком не кліпнувши, і уряди їхні чинитимуть так – було так одвіку й буде повік».

Френні розсміялася. Вона обожнювала, коли батько так говорив. Він нечасто користувався цією говіркою, бо жінка, яка була йому дружиною, а їй – матір'ю, завжди припалювала (і палитиме) йому язика страшною отрутою, що бризкала з її рота за слушної нагоди.

– Потрібно вірити лише собі, – вів далі Пітер, – і хай царі світу цього вислужуються перед тими, хто їх обрав. Часто-густо в них виходить не дуже добре, та це нічого. Вони варті одні одних.

– Тверда валюта – ось де відповідь, – розповідав він дочці. – Вілл Роджерс гадає, що це земля, бо її е скільки е, більше не зроблять, але те саме можна сказати й про золото зі сріблом. Людина, яка кохається в грошах, – покидьок, вартий лише ненависті. Людина, яка не вміє ними розпоряджатися, – дурень. Ненавидіти його не варто, краще пожаліти.

Френ замислилася, чи не про бідолашного Пола Карсона мова, адже вони з батьком товаришували ще тоді, як її й на світі не було, та вирішила не перепитувати.

Хай там як, а йому можна було не говорити, що за хороші роки він назбирав удосталь, аби вони не злидарювали. Натомість він розказав, що дочка ніколи не була для них тягарем, навіть у найгірші часи, і повноправно хвалився друзям, що відправив її на навчання. Гордо додавав, що проблеми, яких не долали його гроші та голова дочки, Френні вирішувала по-

старомодному – гнула спину й ворушила булками. Якщо хочеш виборсатися з лайна, допоможе лише праця, важка праця. Її мати не завжди це розуміла. Подобалося це жінкам чи ні, а життя їхнє змінилось, і Карлі було важко змиритися з тим, що Френ не полювала на чоловіків в Університеті Нью-Гейвена.

– Дивиться, як Лодери готуються до одруження, – говорив Пітер, – і думає: «На її місці мала б бути моя Френ. Емі гарненька, та коли поставити її поряд із моєю Френ, Емі Лодер виглядатиме, як стара тріснута тарілка». Твоя мати всеняке життя міряла однією лінійкою, і вона вже не зміниться. Тож коли ви іноді зчіпляєтесь і починаєте іскрити – ось тобі причина. Немає кого звинувачувати. Та не забувай, Френ: вона застара, щоб мінятися, але скоро ти станеш досить дорослою, аби це зрозуміти.

Далі він знову повів мову про роботу – розказав, як один із його співробітників мало не відчавив собі великого пальця, бо думками був у більярдній, а руку з-під преса не витяг. Лестер Кроулі відштовхнув того дурня саме вчасно. Однак, зазначив Пітер, Лестер Кроулі не може постійно вештатися поряд. Немов згадавши, що скоро і його там не буде, він зітхнув, а тоді всміхнувся й почав розписувати їй ідею про автомобільну антену, яку можна приховати під оздобленням на капоті.

Він говорив соковитим, утішним голосом, розказуючи то про одне, то про інше. Їхні тіні довшали, рухаючись уздовж рядків разом із ними. Як завше, батько заколисав її, заспокоїв. Френ прийшла дещо розповісти, та, відколи себе пам'ятала, часто траплялося, що вона приходила розказувати й лишалася послухати. З ним не було нудно. Наскільки вона знала, з ним ніхто не нудився. Хіба що мати. Він був оповідачем, і то чудовим.

Вона усвідомила, що батько замовк. Він сидів на камені в кінці свого рядка, набивав люльку та дивився на неї.

– Френні, тебе щось бентежить?

Не знаючи, з чого почати, вона тупо дивилася на нього. Прийшла все розповісти, та тепер не знала, чи зможе. Між ними напнулася мовчанка. Тиша зростала й нарешті перетворилася на провалля. Френні не витримала і стрибнула.

– Я вагітна, – просто сказала вона.

Він перестав напихати люльку й просто дивився на неї.

– Вагітна, – промовив він так, наче чув це слово вперше. – Ох, Френні... це жарти такі? Чи якась гра?

– Ні, татусю.

– Ходи-но сюди, сядь біля мене.

Вона слухняно пройшла між рядків і встиглася поряд із батьком. За їхньою ділянкою починалися землі муніципалітету, а на межі стояв кам'яний мур. Поза ним виднівся буйний, давно запущений, проте мальовничий живопліт; його листя виділяло приємний солодкий запах. У голові стугоніло, і Френні стало трохи млосно.

– Ти певна? – спитав батько.

– Певна, – сказала Френні, а тоді – вона зовсім не вдавала, просто не змогла нічого із собою вдіяти – розревлася, як мала дитина.

Пітер обійняв її однією рукою й не відпускав, здавалося, дуже довго. Коли сльози почали закінчуватися, вона змусила себе поставити йому найстрашніше для неї запитання:

– Татусю, ти мене більше не любиш?

– Що? – Він спантеличено глянув на неї. – Люблю, Френні. Як і раніше.

Від його слів вона знову розплакалася, та цього разу він дав їй самій заспокоїтись і взявся розкурювати люльку. «Боркум Ріфф»[46 – «Borkum Riff» – марка люлькового тютюну. Випускається в Данії з 1960 р.] повільно полинув за слабким вітерцем.

– Розчарувався в мені? – спитала вона.

– Не знаю. Вагітних дочок я ще не мав, тож не знаю, як це сприйняти. Це той Джесс?

Вона кивнула.

– Сказала йому?

Ще кивок.

– Що відповів?

– Сказав, що одружиться зі мною. Або заплатить за аборт.

– Шлюб чи аборт, – сказав Пітер Голдсміт, пихнувши димом. – Справжнісінький тобі Сем Два Пістолети.[47 – Two-gun Sam (буквально «Сем із двома пістолетами») – ідіома, для розуміння котрої потрібно знати кілька речей: дядечко Сем – символ США та їхнього уряду, та Семом інколи кличуть і диявола, а для Пітера Голдсміта, який не довіряє чиновникам, це майже те саме; під час Другої війни за незалежність (1812) американці спустили на воду пароплав, оснащений різноманітною зброєю, – кожної було по парі, і називався пароплав «Дядечко Сем». 1926 року вийшла збірка оповідань «Зустрічні течії» («Counter Currents») Елсі Дженіс та Маргеріт Еспінволл, у якій трапляється така характеристика Сема-скоростріла: «Одразу хапається за револьвер, та стріляє кепсько».]

Френ опустила погляд на руки – на джинсах розпласталися розчепірені пальці. Під нігті та в маленькі зморшки на суглобах в'ївся бруд. «Руки леді говорять про її звички, – пролунав у голові голос матері. – Дочка завагітніла. Про членство в церкві[48 – У США справді можна «вступати» в церкву, як у клуб. Самі «члени» церкви не бачать у цьому нічого поганого – для них це все одно, що сказати «мені подобається саме ця церква, я її ціную».] можна забути. А руки леді...»

– Не хочу залазити у твої приватні справи більше, ніж потрібно, – знову заговорив батько, – та він... або ти... ви береглися?

– Я приймала протизаплідні таблетки, – кивнула вона. – Не спрацювали.

– Тоді мені нікого звинувачувати, хіба що зразу обох, – сказав він, вдивляючись у її обличчя. – І, Френні, я не можу цього зробити. Не можу вас винуватити. У шістдесят чотири роки забуваєш, як воно, коли тобі двадцять один. Тож не будемо про провину.

З її серця немов гора спала – дивне відчуття, ніби от-от знепритомнієш.

- А от твоя мати багато чого тобі розкаже, - вів далі він, - і я її не спинятиму, проте й підтримувати не буду. Розумієш?

Вона кивнула. Батько з матір'ю вже не сперечався. Принаймні не вголос. У неї був той кислотний язик. Якось він сказав Френні, що коли з Карлою не погоджуються, то інколи її язик виходить із-під контролю. А коли це трапляється, він може когось ненароком порізати. Дуже прикро, та пораненого вже не врятуєш. Френні гадала, що багато років тому батько став перед вибором - продовжувати опір, що напевне призвело б до розлучення, або ж капітулювати. Він зупинився на останньому, але на власних умовах.

- Татусю, ти певен, що зможеш триматися осторонь? - тихо спитала Френ.

- А ти просиш мене стати на твій бік?

- Не знаю.

- Що будеш робити?

- З мамою?

- Ні. Із собою, Френні.

- Не знаю.

- Вийдеш за нього? Двое можуть жити за ціною одного. Принаймні є така приказка.

- Гадаю, що не зможу. Мені здається, я його розлюбила. Якщо взагалі любила.

- Через дитину?

Люлька добре розкурилась, і теплим повітрям розлився солодкий дим. На городі в ямках почала збиратися тінь, а цвіркуни затягли свою пісню.

- Ні, не через дитину. Це ще раніше почалося. Джессі, він...

Вона замовкла, намагаючись зрозуміти, що не так із Джессі, адже могла щось прогледіти, коли всі думки роїлися навколо дитини й питання, як звільнитися з-під загрозливої тіні її матері, яка саме прогулювалася торговельним центром і добирала рукавички для весілля давньої подруги Френ. Можливо, те «щось» зараз поховане, та, певна річ, не спочиватиме з миром наступні шість, шістнадцять або ж двадцять шість місяців і врешті-решт постане з могили й кинеється на них обох. «Одружишся поспіхом - страждай поволі» - одна з улюблених приказок матері.

- Він слабкий, - сказала вона. - Краще не поясню.

- Не віриш, що він тебе шануватиме, так, Френні?

- Ні, - відказала вона й подумала, що батько щойно копн?в ближче до коріння, аніж вона сама, - вона не вірила Джессі, який походив із заможної сім'ї та вдягав на роботу сорочки з блакитної шамбре. - Джессі прагне, аби все було якнайкраще. Він хоче зробити все правильно, справді хоче. Проте... два семестри тому ми ходили на поетичне читання. Виступав чоловік на ім'я Тед Енслін.[49 - Theodore Vernon Enslin (1925-2011) - поет, якого часто називають наймелодійнішим з американських поетів-авангардистів. Справді мав не дуже охайний вигляд.] Людей було напхом

напхано. Усі понасуплювалися та слухали... слухали дуже уважно... аби й слова не прогавити. А я... ти ж мене знаєш...

Батько обійняв її за плечі.

- А на Френні смішки напали.

- Ага. Точно. Ти й справді знаєш мене як облуплену.

- Трохи є.

- Вони - себто смішки - вигулькнули нізвідки. У голові постійно крутилося «нечупара, нечупара, усі ми прийшли на нечупару». Думки мали певний ритм, схожий на пісні, що крутять по радіо. І мене вхопили смішки. Не через вірші пана Енсліна, доволі гарні вірші... та й не через зовнішність. Усе тому, як вони дивилися на нього.

Френні зиркнула на батька, аби перевірити, як він сприймає її оповідь. Батько лише кивнув, щоб вона продовжувала.

- Коротше, мені треба було звідти забратися. Я справді мусила вийти. І Джессі розлютився на мене. Знаю, у нього було на це повне право... я вчинила по-дитячому й поводитися по-дитячому, авжеж... та зі мною таке часто буває. Не завжди. Коли справді треба, я тримаю себе в руках...

- Так.

- Та інколи...

- Інколи до тебе стукає Король Сміх, і ти з тих, хто завжди йому відчинить, - докінчив за неї Пітер.

- Певне, так і є. Хай там як, а Джесс геть інакший. Якби ми одружилися... він би приходив додому, а я вже впустила якогось небажаного гостя. Таке траплятиметься не щодня, та досить часто, аби він казався. Тоді я б спробувала... і, гадаю...

- Гадаю, з ним ти була б нещасною, - сказав Пітер і міцніше пригорнув дочку.

- Мабуть, - озвалася вона.

- У такому разі не дай матері змінити твою думку.

Вона заплющила очі - з душі впав іще важчий тягар. Він зрозумів. Якимсь дивом.

- Що б ти сказав, якби я вирішила зробити аборт? - спитала вона трохи згодом.

- Думаю, саме про це ти й хотіла зі мною побалакати.

Френні злякано глипнула на батька.

Він подивився на неї у відповідь - немов запитально, з легкою усмішкою, звівши ліву брову. Та на його обличчі читалася цілковита серйозність.

- Певне, ти правий, - повільно промовила Френні.

- Слухай, - сказав він, а тоді, попри власні слова, замовк.

Проте вона слухала: чувся спів горобців із цвіркунами, високо в небі гудів літак, хтось кликав Джекі до хати, торохкотіла газонокосарка, а на трасі 1 розганялася автівка, ревучи склотекстолітовим глушником.

Вона вже хотіла спитати в нього, чи все гаразд, та він узяв її за руку й почав говорити:

– Френні, ти не винна, що в тебе такий старий батько. Я одружився лише в п'ятдесят шостому. – Він замислено подивися на дочку, залиту вечірнім світлом. – У ті часи Карла була інакшою. Вона була... та чорт, почнемо з того, що вона й сама була молодю. І не мінялася, доки твій братик Фредді не віддав Богові душу. До того дня вона була молодю. А коли помер Фредді, вона зупинилася. Тому... Френні, я знаю, як звучать мої слова, та не думай, що я наговорюю на матір. Одначе мені здається, що відтоді, як не стало Фредді, Карла... перестала рости... розвиватися. Вона взяла свій світогляд, вкрила його трьома шарами лаку, залила бетоном і сказала собі, що так і треба. Зараз вона схожа на сторожа в музеї, де виставляють її моделі цього світу, і як побачить, що хтось лізе до них, одразу цілиться нижче пояса. Вона була інакшою людиною. Тобі доведеться повірити мені на слово, та вона не завжди була такою.

– А якою вона була, татусю?

– Певно... – Його погляд полинув у далечінь. – Вона була дуже схожою на тебе, Френні. І смішки її також хапали. Ми часто їздили до Бостона дивитися матчі «Ред Сокс», і під час сьомих інінгів відлучались, аби хильнути пива біля яток.

– Мама... пила пиво?

– Ще й як. І майже весь дев'ятий інінг вона просиджувала в жіночому туалеті, а тоді шпетила мене за те, що через мене прогавила найкращі моменти, хоча це вона завжди тягла мене по пиво.

Френні спробувала уявити, як мати тримає стаканчик «Наррагансетту», дивиться на батька й сміється, немов дівчисько на побаченні. Спробувала, та просто не змогла.

– І вона ніяк не вагітніла, – спантеличено проговорив він. – Ми ходили до лікаря – хотіли дізнатися, чи з кимось із нас щось не те. Та лікар сказав, що все в порядку. А тоді, у шістдесятому, з'явився твій братик Фред. Вона полюбила нашого хлопчика всім серцем, Френ. Адже Фредом звали її батька. У шістдесят п'ятому в неї трапився викидень, і ми вирішили, що на тому все скінчено. Та потім, у шістдесят дев'ятому, народилася ти – на місяць раніше, але цілком здорова. І я полюбив тебе всією душею. У кожного з нас було по дитині. Та свою вона втратила.

Він замовчав, поринувши в сумні думки. Фред Голдсміт загинув у 1973 році. Йому було тринадцять, а Френ – лише чотири. Чоловік, який збив Фреда, був п'яним. На його сумлінні було багато порушень дорожнього руху, зокрема перевищення швидкості, небезпечна їзда та їзда в нетверезому стані. Фред протягнув п'ять днів.

– Гадаю, «аборт» – надто прилизана назва, – сказав Пітер Голдсміт; його губи формували слова так повільно, наче вони йому боліли. – На мою думку, це звичайнісіньке дітовбивство. Мені шкода таке казати, шкода, що я такий... дерев'яний, заскнілий чи як там... та це питання вирішувати тобі. Бо закон дозволяє. Я ж казав, що в тебе не батько, а дід.

– Татусю, ніякий ти не дід, – прошепотіла вона.

– Френні, я старий! – мало не гримнув він. Зненацька його обличчя спотворив відчай. – Старигань, який повчає юну дочку, наче мавпа, що вчить ведмедя, як поводитися за столом. Сімнадцять років тому п'ятий водій позбавив життя мого сина, і Карла так і не оговталась. І я завжди розмірковував про аборт із думкою про Фреда. Нічого не можу із собою вдіяти. Я так само безпорадний, як і ти зі своїми смішками, Френні. Твоя мати виступить проти абарту зі стандартних причин. «А як же моральні засади?» Ось що вона казатиме. Говоритиме про принципи, яким дві тисячі років. Про право на життя. На цьому ґрунтується вся західна духовність. Я читав усіляких філософів. Знаюся на них не гірше, ніж домогосподарка – на подарункових сертифікатах від крамниць «Сірса та Ройбака».[50 – «Sears, Roebuck & Company» – офіційна назва популярної мережі універмагів, яку часто звуть просто «Sears».] Твоя мати надає перевагу «Рідерз Дайджесту», та в результаті моїми словами керують почуття, а її – духовні засади та мораль. Перед моїми очима стоїть Фред. Йому розчавило всі нутроші. У нього не було жодних шансів. Поборники права на життя мітингують із плакатами, на яких зображено металеві столи з кавалками плоті, які лишилися від ненароджених дітей, то й що? Невже вони коли-небудь бачили красиву смерть? Перед моїми очима стоїть Фред: усе потрошене, замотане в білі бинти. Сім днів пролежав він у тому ліжку. Життя варте небагато, та аборт його геть знецінюють. Я читаю більше від неї, та в результаті її слова виявляються правдивішими. Наші думки й наші дії... якщо вони правильні, то дуже часто ґрунтуються на усталених принципах. Це не вкладається в моїй голові. Клубком у горлі стоїть. Складається враження, що вся правильна логіка впливає з ірраціонального. З віри. Заплутав тебе, доню?

– Я не хочу йти на аборт, – стиха промовила вона. – Але з власних причин.

– Ану?

– Дитина – це частина мене, – сказала вона, ледь помітно піднявши голову. – І байдуже, якщо це лише мое его.

– Віддаси до притулку?

– Не знаю.

– А хочеш?

– Ні. Хочу залишити.

Він замовчав. Френні здалося, що вона відчула його незгоду.

– Думаєш про університет, так? – спитала вона.

– Ні, – сказав Пітер і підвівся.

Він поклав руку на поперек і з насолодою скривився, коли хруснула спина.

– Думав про те, що ми вдосталь наговорились. І що тобі не варто вирішувати все одразу.

– Мама повернулася, – сказала вона.

Він обернувся, відстежуючи її погляд, і побачив, як на під'їзну доріжку завертає їхній універсал. Хромоване оздоблення зблиснуло останніми рештками денного світла. Карла помітила їх, посигналила та радісно помахала.

– Мушу їй розповісти, – мовила Френні.

– Так. Але, Френні, спершу подумай день-два.

– Гаразд.

Вони позбирали реманент і разом рушили до універсала.

Розділ 7

У тьмяному світлі, яке накриває землю між заходом сонця й повною темрявою, в одну з кількох хвилин, які кінорежисери звуть магічною порою, Вік Пелфрі прийшов на деякий час до тьми, виринувши із зеленого марення.

«Я помираю», – подумав він, і слова чудернацько задзвеніли в його голові. Вік навіть повірив, що промовив їх уголос, хоча то була лише думка.

Він роззирнувся й побачив, що лежить на лікарняному ліжку – його підняли, аби легені Віка не потонули в мокротинні. Простирadlo зафіксовано великими мідними шпильками, поручні піднято. «Пропасниця була, чи що, – подумав він із легким зачудуванням. – Певне, хвицяв, як кінь». І з запізненням: «Де це я?»

Навколо шиї йому пов'язали нагрудник, і тканина була заляпана згустками слизу. Голова боліла, і в ній танцювали химерні, невловимі думки. Вік зрозумів, що це залишки марення... і що воно повернеться. Він захворів, і настало лише тимчасове полегшення – про одужання не йшлося.

Він підніс до голови правицю і, скривившись, відсмикнув її, як від розпеченої плити. Палає вогнем, ще й трубками напхали. Дві прозорі трубочки стирчать із носа. Одна зміїться з-під лікарняного простирadла – вона веде до пляшки на підлозі, і він точно знає, куди встромили другий кінчик. Ще дві кріпляться до пляшок, що звисають із підставки біля ліжка, а далі вони з'єднуються літерою «Y», нижній кінчик якої встромили в його руку трохи нижче від ліктя. Парентальне живлення.

Йому подумалося, що на цьому можна й зупинитися, та були ще й дроти. Кріпилися до голови. До грудей. До лівиці. Ще один прифігачили до його пупа. І, наче цього замало, щось загнали просто в дупу. Що то в біса таке? Гівнорадар?

– Гей!

То мав бути гучний, обурений крик. Та з нього вичавилося лише жалюгідне шепотіння дуже хворої людини. Вилізло в оточенні мокротиння, яке його душило.

Мамо, Джордж загнав коня?

Це з ним балакало марення. Ірраціональна думка, яка нахабно вискочила наперед, метеором затуливши раціональне мислення. Та Вік однаково мало не повірив. Зовсім скоро тьма знову полищить його. Ця думка сповнила Віка панікою. Поглянувши на кістляві палички, що лишилися від його рук, він прикинув, що втратив, мабуть, фунтів із тридцять, хоч і так був сухарем. Ця капость... чим би вона не була... вб'є його. Гадка про те, що він може померти, белькочучи божевільну дурню, як старий маразматик, нажахала його.

Джорджі пішов на гульки з Нормою Вілліс. Так що, Віку, мусиш загнати його сам, і будь гарним хлопчиком – почеши йому торбу з вівсом.

То не моя робота.

Вікторе, перестань, ти ж любиш свою мамцю.

Так. Та я не...

Перестань, ти ж мусиш годити мамці. У неї грип.

Неправда, мамо. У тебе сухоти. Ти помреш від сухот. У тисяча дев'ятсот сорок сьомому. А Джордж загине за шість днів після висадки в Кореї – часу в нього вистачить лише на один лист, а тоді бах-бах-бах. Джордж, він...

Віку, ти зараз же заженеш коня до стійла, і це мое ОСТАННЄ слово.

– Грип не в неї, а в мене, – прошепотів Вік, знову пробившись до поверхні. – У мене.

Він дивився на двері й думав, що, навіть як на лікарняні, вони страшенно кумедні. У них заокруглені обриси, окреслені металевими заклепками, а поріг зроблено в шести з лишком футах над кахляною підлогою. Навіть такий тесля-самоук, як Вік Пелфрі, упорався б

(Дай сюди комікси, Віку, ти вже надивився!)

(Мамцю, він забрав смішні картинки! Віддай! Віддааааай!)

краще. Вони були

(сталевими.)

Якась частка тієї думки кілком увігналася в його мозок. Вік зібрав рештки сил і трохи підвівся, аби роздивитися двері. Так і є. Точно. Сталеві двері. Чому це він у лікарні, та ще й за сталевими дверима? Що сталося? Він справді помирав? Йому що, час подумати про зустріч із Творцем? Господи, та що ж таке трапилось? Вік відчайдушно кинувся на стіну сірого туману, та крізь неї чулися тільки слабкі, далекі голоси – голоси, чиїх власників він не пригадував.

Ось що я вам скажу... їм треба просто... послати інфляцію нахрін...

Гепе, ти б вимкнув колонки.

(Геп? Білл Гепскомб? Хто він такий? Я знаю це ім'я.)

Йокелемене...

Мертві, будь певен...

Дай сюди руку, я тебе витягну...

Дай сюди комікси, Віку, ти вже...

Сонце спустилося досить низько, щоб спрацювали датчики світла (у цьому випадку – датчики темряви). У Віковій кімнаті загорілися лампочки. Коли розвиднілося, він побачив за подвійним склом ряд по-урочистому серйозних облич, що спостерігали за ним, і закричав – подумав, що то люди, які розмовляли в його голові. Одна з постатей – чоловік у білому лікарняному одязі – замахала до когось за межами його поля зору, та Вік уже здолав

страх. Він був заслабким, аби довго боятися. Але раптовий переляк, який викликала безшумна поява світла та вигляд облич, що витріщалися на нього (у білих одержинах вони здавалися присяжними-привидами), вичистили трохи болота з думок, і Вік згадав, де він. В Атланті. В Атланті, штат Джорджія. Прийшли люди та забрали його – його, Гепу, Норму, Нормову дружину та їхніх дітей. Забрали й Генка Кармайкла. Стю Редмана. Бог знає, кого ще. Вік був обурений та наляканий. Так, у нього текло з носа, він чхав, та це точно була не холера, чи що там за напасть згубила бідолаху Кемпіона і його сім'ю. Ще його трохи лихоманило, і він згадав, як Норм Брюетт зашпортнувся, коли піднімався на трап літака, і довелося йому допомагати. Дружина Норма була налякана, вона плакала, і малий Боббі Брюетт теж ревів, ревів і кашляв. Хрипким, гучним кашлем. Як під час крупу. Літак чекав на них на невеликому майданчику біля Брейнтрі, та щоб вибратися за межі Арнетта, їм довелося проїхати дорожній пост на трасі 93, де чоловіки саме ставили колючий дріт... тягли його просто в пустелю...

Над дивними дверима загорілася червона лампа. Почулося шипіння, а тоді зашуміла помпа. Вона вирубилася, і двері відчинилися. До кімнати зайшов чоловік у величезному білому комбінезоні з прозорим віконцем проти обличчя. За ним виднілася людська голова, що гойдалася, наче ув'язнена повітряна кулька. За спиною в нього були дихальні балони, і, коли він говорив, голос здавався металевим і кастрованим, позбавленим людськості. То міг бути голос із якоїсь відеогри – проїбався востаннє, а тобі: «Спробуй знову, Космічний Кадете».

– Містере Пелфрі, як ви почуваетесь? – проскреготав прибулець.

Та Вік не міг відповісти. Він поринув назад, у зелені глибини. За віконцем у захисному комбінезоні він бачив свою мамцю. Як тоді, коли батя востаннє відводив їх із Джорджем до ізолятора. Вони були змушені віддати їй до ізолятора, аби вся рідня не заразилася. А сухоти заразні. Можна й дуба дати.

Тож він говорив із мамцею... сказав, що буде хорошим хлопчиком і заведе коня... сказав, що Джордж забрав у нього смішні картинки... спитав, чи їй краще... спитав, чи скоро вона повернеться додому... А тоді чоловік у білому комбінезоні зробив йому укол – він занурився глибше, і слова стали нерозбірливими. Чоловік у білому комбінезоні глянув на обличчя за склом і похитав головою.

Він клацнув підборіддям по кнопці внутрішнього зв'язку, що містилася всередині шолома, і сказав:

– Якщо це не спрацює, втратимо його ще до півночі.

Магічна година Віктора Пелфрі добігла кінця.

* * *

– Просто закатайте рукав, містере Редман, – мовила гарненька медсестра з темним волоссям. – Це ж займе лише хвилинку.

У рукавицях вона тримала манжету для вимірювання кров'яного тиску. І всміхалася йому за пластиковою маскою так, наче їм обом була відома якась кумедна таємниця.

– Ні, – відказав Стю.

На мить її усмішка стала не такою певною.

- Та це ж лише тиск поміряти. Лише на одну хвилинку.
- Ні.
- Це наказ лікаря, - діловито сказала вона. - Будь ласка.
- Якщо це наказ лікаря, дайте мені з ним поговорити.
- На жаль, він зараз зайнятий. Мені лише треба...
- Зачекаю, - спокійно відказав Стю й навіть не поворушився.
- Я лише виконую свою роботу. Ви ж не хочете, щоб у мене були проблеми, правда? - Цього разу вона подарувала йому чарівно-жалісну усмішку. - Дайте мені тільки...
- Ні, - сказав Стю. - Ідіть туди, звідки прийшли, і все їм розкажіть. Вони когось пришлють.

Стурбована медсестра підійшла до сталевих дверей і вставила в замок квадратний ключ. Увімкнулася помпа, двері з шипінням прочинилися, і вона переступила поріг. Наостанок кинула на нього звинувачувальний погляд. Стю ніяк не зреагував.

Коли двері зачинилися, він підхопився й підійшов до вікна, - подвійне скло за ґратами, - та наразі там панувала цілковита темрява й дивитися не було на що. Він повернувся на своє місце, сів. На ньому були лляні джинси, сорочка в клітинку та коричневі черевики, шви на яких загрозливо послабилися. Стю провів рукою по обличчю й неохайно скривився: голитися йому не дозволяли, а заростав він швидко.

Проти самих дослідів він нічого не мав. Та Стю не влаштовувало те, що йому нічого не кажуть, тримають у страху. Він не був хворим, принаймні поки що, а от наляканим - ще й як. Йому задурювали голову, тож він не збирався ґрати за їхніми правилами, доки хтось не пояснить нарешті, що трапилося в Арнетті і як у цю історію лягала пригода з Кемпіонами. Можливо, тоді він знайде якесь об'єктивне підґрунтя для своїх страхів.

Вони гадали, що він почне розпитувати раніше, це було видно з очей. Лікарі вміли приховувати правду й постійно користувалися певними прийомами. Чотири роки тому в Стю померла дружина. Їй було двадцять сім років. Рак угніздився в її утробі, а тоді нищівною пожежею промчав тілом, і Стю був свідком того, як лікарі ухилялися від її запитань: вони або міняли тему, або видавали інформацію великими кавалками, запрудженими науковою термінологією. Тож він вирішив нічого не питати й бачив, що їх це бентежить. Та час настав. Він дістане відповідь, і то стислу.

Деякі прогалини Стю міг заповнити самотужки. У Кемпіона та його сім'ї було щось геть паскудне. Починається воно, як грип або літня застуда, та стан хворого гіршає доти, доки він не захлинеється власними шмарклями або не згорить від гарячки. Напрочуд заразне.

Вони прийшли по нього після обіду 17-го числа, два дні тому. Четверо військових і лікар. Ввічливі, проте суворі. Питання, чи йти з ними, узагалі не стояло: у кожного на портупеї висіла кобура з пістолетом. Ось тоді Стю Редман злякався по-справжньому.

Від Арнетта до летовища біля Брейнтрі тяглася валка автівок. Стю їхав із Віком Пелфрі, Гепом, родиною Брюттів, Генком Кармайклом, його дружиною та двома офіцерами. Усіх їх втиснули в темно-зелений мікроавтобус, і яку

б істерику не влаштовувала ім Лайла Брюетт, військові мовчали, наче води в рот набрали.

Інші мікроавтобуси були теж забиті. Стю не бачив усіх, кого вони везли, та помітив серед них Ходжесів (уся родина, п'ятеро осіб) і Кріса Ортегу – брата Карлоса, того самого водія швидкої. Кріс був барменом у «Голові індіанця». Помітив Паркера Нельсона та його дружину – літніх людей, які жили в трейлерному парку неподалік від його будинку. Стю вирішив, що вони загребли всіх, хто того вечора перебував на заправці, і тих, з ким вони відтоді контактували.

На межі міста дорогу перекривали дві оливково-зелені вантажівки. Стю подумав, що, певне, інші виїзди з Арнетта теж заблокували. Військові розмотували колючий дріт і, коли місто буде повністю відгороджене, поставлять вартових.

Тож справи були серйозні. Смертельно серйозні.

Він терпляче сидів на стільці біля застеленого ліжка, чекаючи, доки медсестра йому когось приведе. Скоріше за все, перший «хтось» буде ніким. Можливо, над ранок до нього таки завітає людина, уповноважена дати відповідь на його запитання. Він зачекає. Стю Редман завжди славився терплячістю.

Аби якось розважитися, він почав перебирати в голові людей, з якими їхав до летовища, та оцінювати їхній стан. Явно хворим був лише Норм. Кашляв, відхаркувався, палав жаром. Інші ж, здавалося, мали літню застуду. Люк Брюетт чхав. Лайла Брюетт і Вік Пелфрі трохи покашлювали. У Гепі текло з носа, і він постійно сякався. Вони скидалися на першачків – Стю пригадував, як сидів у школі, і щонайменше одна-дві дитини чмихали, кашляли абоощо.

Та те, що справді його нажахало, – хоча це міг бути лише збіг, хтозна, – сталося тоді, як вони завертали до летовища. Зненацька військовий за кермом тричі чхнув вибуховою чергою: «Пхе! Пхе! Пхе!» Можливо, просто збіг. Червень у західно-центральному Техасі був кепським періодом для алергіків. Або ж водій просто підхопив звичайнісіньку застуду, не їхню чудернацьку хворобу. Стю хотілося в це вірити. Бо якщо їхня зараза могла передаватися з такою швидкістю...

Військовий ескорт піднявся в літак разом із ними. Вони поводитися дуже стримано й відмовлялися відповідати на будь-які запитання, говорили тільки про місце призначення. Вони летіли до Атланти. Там усе пояснять (безсоромна брехня). Більше з них вичавити нічого не вдавалося.

У літаку поряд зі Стю сидів Геп, і в нього безперестанку текло з носа. Літак також був військовим і дуже практичним, однак випивку та їжу їм подали першокласну. Звісно, замість гарненької стюардеси їх обслуговував сержант із непроникним виразом обличчя, та, якщо не зважати на цю деталь, усе було цілком пристойно. Ковтнувши кілька «коників-стрибунців», [51 – «Grasshopper» – алкогольний коктейль-дигестив із вершками, шоколадним та м'ятним лікерами. Назву дістав через зелений колір.] заспокоїлася навіть Лайла Брюетт.

Геп нахилився до Стю, дмухнувши на нього теплими випарами скотчу.

– Чудернацька в них тут ватага, Стюарте, самі діди. Усім уже за п'ятдесят, і в жодного нема обручки. Кар'єристи із самого дна.

Десь за півгодини до приземлення Норм Брюетт зомлів, і Лайла заверещала. Двое жорсткопиких стюардів запеленали його в ковдру й оперативно привели

до тям. Та, втративши спокій, Лайла продовжувала репетувати. Трохи згодом вона виригала своїх «стрибунців» і недавно з'їдений бутерброд із куркою та зеленню. Двое дідів із кам'яними обличчями заходилися прибирати.

– Що це все означає?! – горлала Лайла. – Що таке з моїм чоловіком?! Ми помremo?! Мої діточки теж помруть?!

Кожну дитину вона тримала в захваті, наче рестлер, – їхні голови стирчали в неї з-під пахв, зариваючись у чималі груди Лайли. Люкові з Боббі було явно незручно, і вони здавалися настраханими й присоромленими галасом, що здійснювала їхня мати.

– Чому ніхто не відповість?! Це ж Америка!

– Та заткайте її нарешті, – прогарчав ззаду Кріс. – Клята жінка галасує гірше за подерту платівку.

Один військовий змусив її випити склянку молока, і вона справді замовкла. Решту польоту Лайла Брюетт провела, спостерігаючи за полями внизу й мугикаючи під ніс. Стю подумав, що в склянці було не лише молоко.

Коли вони приземлилися, на них чекали чотири лімузини марки «кадилак». У три з них загрузилися арнеттівці. У четвертий сів військовий ескорт. Стю гадав, що ті діди без обручок (і, певне, без близьких родичів) наразі також сиділи в цій будівлі.

Над дверима загорілося червоне світло. Коли компресор, помпа або що зупинилося, поріг переступив чоловік в одному з тих космічних скафандрів. Доктор Деннінгер. Молодий, чорнявий, з оливковою шкірою, гострими рисами обличчя та улесливим ротом. Він почапав до Стю.

– Петті Грір каже, що ви завдали їй клопоту, – почувлося з динаміка на грудях Деннінгера. – Вона дуже засмучена.

– Їй не варто засмучуватися, – спокійно промовив Стю.

Було важко говорити отак невимушено, та він знав, що не варто показувати свій страх цьому чоловікові. Деннінгер виглядав і повадився, як ті, хто знушається зі своїх підлеглих і їздить на них, як може, а перед начальством скаче, як зрадливий собака. Такими людьми можна користуватися доти, доки вони гадають, що ви допомагаєте цабе з нагайкою. Однак якщо вони почують страх, то нагодують тим самим черствим тортом – зверху тоненька помадка з «вибачте-не-можу-нічого-сказати», а під низом сама зневага до тупих цивільних, які прагнуть знати більше, ніж треба.

– Мені потрібні відповіді, – сказав Стю.

– Вибачте, але...

– Коли хочете, щоб я з вами співпрацював, мусите дечим зі мною поділитися.

– Через деякий час ви...

– Інакше додам вам трохи дьогтю.

– Ми це знаємо, – зневажливо мовив Деннінгер. – Просто в мене немає повноважень що-небудь розказувати, містере Редман. Я й сам майже нічого не знаю.

- Гадаю, ви брали мою кров на аналізи. Не забув я ваші голки.
- Так, - знехотя проказав Деннінгер.
- Навіщо?
- Містере Редман, повторюю: я не можу сказати вам того, чого сам не знаю.

Зневажливість повернулася до голосу Деннінгера, і Стю схилявся до того, що той каже правду. Він тут виконував лише брудну роботу, і йому це не дуже подобалося.

- Мое місто на карантині.
- Про це я також нічого не знаю.

Однак Деннінгер відвів очі, і цього разу Стю вирішив, що він бреше.

- Як так, що про це нічого не показують? - він тицьнув пальцем на прикручений до стіни телевізор.
- Прошу?

- Коли перекривають усі виїзди з міста й по всьому периметру натягують дріт, це показують у новинах, - сказав Стю.
- Містере Редман, дозвольте Петті зміряти ваш тиск...

- Ні. Коли вам від мене щось треба, краще запустіть сюди двох силачів - може, вони впораються. Та байдуже, скільки їх буде, - я однаково намагатимуся продірявити їхні протимікробні скафандри. Виглядають вони не надто міцними, вам так не здається?

Він сіпнувся до Деннінгера, ніби хотів схопити, - той відскочив назад і мало не перекинувся. З його динаміка вирвалося перелякане вищання, а за подвійним склом щось заметушилося.

- Певне, ви могли б щось підмішати в мою їжу, щоб я відрубився, та це заповре результати ваших дослідів, хіба ні?
- Містере Редман, ви поведітеся нерозумно! - Деннінгер тримався на безпечній відстані. - Ваше небажання співпрацювати завдає серйозної шкоди нашій державі. Ви мене розумієте?

- Не-а, - відмовив Стю. - Наразі мені здається, що це держава завдає мені великої шкоди. Вона замкнула мене в лікарняній кімнаті десь у Джорджії з нікчемним лікарем-сраколизом, який і шоколад від гівна не відрізняє. Катай звідси й пришли когось зі мною поговорити або ж запуская ватагу молодиків, якщо хочете взяти мене силою. Та просто так я не дамся, можеш не розраховувати.

Коли пішов Деннінгер, Стю якийсь час сидів на стільці без жодного руху. Медсестра не повернулася. Не з'явилися й санітари, аби примусово виміряти його тиск. Він подумав і вирішив, що показники, отримані силоміць, ім ні до чого. Тож на деякий час його полишили подумати над своєю поведінкою.

Він підвівся, увімкнув телевізор і деякий час дивився на екран, та нічого не сприймав. У його нутрі лютував страх - справжній слон-утікач. Два дні він чекав, доки розпочне кашляти, чхати, харкати чорним мокротинням і спльовувати в стільчак. Він замислювався про інших - про людей, яких знав усе життя. Замислювався, чи комусь із них було так кепсько, як Кемпіону.

Він думав про мертву жінку з дитиною в старому «шеві», і в його уяві на їхні образи накладалися обличчя Лайли Брютт і маленької Шеріл Ходжес.

Телевізор тріщав і жебонів. У грудях повільно билосся серце. Нарешті Стю почув, як зітхнули очищувачі, впускаючи до кімнати свіже повітря. Він відчував, як за його непроникним обличчям крутився й звивався страх. Іноді він був великим та істеричним і чавив усе на своєму шляху – був слоном. Іноді ставав маленьким і кусючим і гриз його гострими зубами – перетворювався на щура. Та страх постійно був із ним.

Минуло сорок годин, і лише тоді вони прислали до нього чоловіка з відповідями.

Розділ 8

18 червня, п'ять годин по тому, як він розмовляв зі своїм кузенком Біллом Гепскомбом, Джо Боб Брентвуд зупинив «гонщика» на техаській трасі 40, приблизно за двадцять п'ять миль від Арнетта. Відчайдухом виявився страховик Гаррі Трент із Брейнтрі. Він гнав на швидкості шістдесят п'ять миль за годину на відрізок з лімітом у п'ятдесят. Джо Боб виписав йому квитанцію. Трент покійно взяв її та потішив Джо Боба спробою продати йому страховку на будинок і життя. Джо Боб почувався чудово й про смерть навіть не задумувався. Проте він уже був хворим. З «Тексако» Білла Гепскомба він поїхав не лише з повним баком. І передав Гаррі Тренту дещо більше за квитанцію про перевищення швидкості.

Гаррі був товаришким чоловіком, який любив свою роботу. За два дні він поділився хворобою більш ніж із сорока людьми. Неможливо сказати напевне, скількох заразила та ватага, – з тим самим успіхом можна спитати, скільки янголів танцює на вістрі голки. Якщо бути поміркованим і взяти по п'ять осіб на кожного, вийде дві сотні. Користуючись такою ж консервативною формулою, можна припустити, що двісті заразили тисячу, тисяча – п'ять тисяч, а п'ять тисяч – двадцять п'ять тисяч.

Отак за допомогою грошей із кишень платників податків у каліфорнійській пустелі винайшли «лист щастя», який спрацював як належить. І то лист напрочуд летальний.

19 червня – того дня, коли Ларрі Андервуд повернувся до Нью-Йорка, а Френні розповіла батькові про неминучу появу Маленького Незнайомця, – Гаррі Трент зупинився на обід у кафе «Бейбова Швидкоїжка», що в східному Техасі. Він замовив тарілку з чизбургером і шматок фірмового полуничного пирога. У Гаррі була застуда або алергія, бо він постійно чхав і кашляв. Під час обіду він устиг заразити Бейба, посудомийника, двох далекобійників за столиком у кутку, молодика, який привіз свіжий хліб, і чоловіка, який приїхав замінити платівки в музичному автоматі. «Солоденькій», яка обслуговувала його столик, він дав на чай долар, що кишив смертю.

Коли Гаррі виходив із кафе, до нього під'їхав універсал. На даху автівки був багажник, а всередині – повно дітей та всіляких пожитків. Універсал мав нью-йоркські номери, а коли водій опустив вікно, аби спитати в Гаррі, як доїхати до траси 21, почувся нью-йоркський акцент. Гаррі дав тому чоловікові дуже чітку вказівку. Крім цього, навіть не здогадуючись, виніс смертний вирок.

Нью-Йоркцем був Едвард М. Норріс, лейтенант поліції з детективного підрозділу у 87-му відділку Великого Яблука. Це була його перша справжня відпустка за п'ять років. Вони із сім'єю чудово провели час. У «Диснейленді» Орlando діти почувалися на сьомому небі, не здогадуючись, що вся сім'я помре до 2 липня. Норріс думав про те, як розкаже тому сучому синові Стіву Кареллу, що сісти в машину, скататися кудись із сім'єю і при цьому чудово провести час справді можливо. «Стіве, – скаже він, – може, ти й дійсно гарний детектив, та чоловік, який не може забезпечити порядок у власній сім'ї, не вартий і дірки в дупі».

Норріси пошвидкоїзжали в Бейба, а тоді, користуючись бездоганними вказівками Гаррі Трента, дісталися траси 21. Ед із дружиною захоплювалися східною гостинністю, а трое дітей тим часом розфарбовували розмальовки на задньому сидінні. І тільки одному Господу було відомо, чим би займалися двійко Кареллових чудовиськ.

Тієї ночі вони зупинилися в готелі в Юстасі, штат Оклахома. Ед із Тріш інфікували портьє. Юні Марша, Стенлі та Гектор заразили малят, з якими гралися на дитячому майданчику біля готелю, – дітей із західного Техасу, Алабами, Арканзасу та Теннессі. Тріш заразила двох жінок у пральні із самообслуговуванням, що за два квартали звідти. Коли Ед спускався по лід, він заразив парубка, якого зустрів у коридорі. Долучалися всі.

Зранку Тріш розбудила Еда, аби повідомити, що захворів малюк Гек. У нього були неприємний хрипкий кашель і жар. Їй це скидалося на круп. Ед Норріс простогнав і сказав, аби вона дала малому аспірину. Чого той клятий круп не зачекав іще чотири-п'ять днів? Тоді це сталося б удома й лишилася б згадка про ідеальний відпочинок. Не кажучи вже про омріяну зловтіху. Бідолашну дитину було чутно навіть крізь двері: Гек заливався, наче цуцик-нишпорка.

Тріш гадала, що до ранку симптоми в Гектора зникнуть, адже круп порівняно легко вгамувався, та, прокинувшись, вона мусила зізнатися собі, що цього не станеться. Аспірин не приборкав температуру, і від неї в бідолашного Гека аж очі посоловіли. Іноді він заходився гучним кашлем, який їй геть не подобався, він важко дихав і наче захлинався мокротинням. Та що б це не було, скидалося на те, що й Марша його підхопила, і в самої Тріш лоскотало в горлі, вона інколи покашлювала в хустинку.

– Треба відвезти Гека до лікаря, – врешті сказала вона.

Ед зупинився біля станції обслуговування й звірився з мапою, закріпленою на щитку від сонця. Вони були в Геммер Кроссинг, штат Канзас.

– Не знаю, – мовив він. – Можливо, вдасться знайти лікаря, який випише нам направлення до спеціаліста. – Ед зітхнув і роздратовано запустив пальці у волосся. – Геммер Кроссинг, штат Канзас! Ісусе! Ну нащо він так захворів у цій дірі?

– Татусику, там пишуть, що Джессі Джеймс пограбував тут банк. Двічі, – сказала Марша, яка дивилася на мапу через його плече.

– На хуй Джессі Джеймса.

– Еде! – скрикнула Тріш.

– Вибач, – сказав він, хоча винним зовсім не почувався.

Вони поїхали далі.

Зателефонувавши до шести різних лікарень, – під час кожної розмови Едові Норрісу доводилося чимдуж тримати себе в руках, – вони врешті знайшли лікаря з Поллістона, який погодився оглянути Гектора, якщо вони потраплять до нього до третьої. Поллістон був їм не по дорозі, за двадцять миль від Геммер Кроссинг, проте наразі більше значення мало здоров'я Гектора. Ед їще ніколи не бачив його таким знесиленим.

О другій вони вже чекали в приймальні доктора Брендена Свіні. Ед уже й сам почав чхати. У передпокої лікаря було повно людей, і потрапили вони на прийом тільки близько четвертої. Триш спробувала привести Гека до тями, та він ледве трохи розплющив посоловілі очі, і вона відчувала, що сама також має гарячку. Лише дев'ятирічний Стен Норріс досі почувався жвавим і ледве сидів на місці.

Під час очікування в приймальні вони передали хворобу, яка невдовзі прославиться на просторах розвалені країни як Капітан Трипс, більш ніж двадцятьом п'ятьом людям, включно з поважною літньою жінкою, яка просто зайшла сплатити рахунок, а потім поділилася заразою з усім бридж-клубом.

Пані звали місіс Бредфорд. У бридж-клубі її кликали Сарою, а для чоловіка та близьких друзів вона була просто Пиріжком. Гра того вечора йшла чудово – мабуть, тому, що Сара грала в парі зі своєю найкращою подругою Анджелою Дюпре. Здавалося, під час гри в них розвинулася чудова телепатія. Вони виграли всі три гумки[52 – Rubber – «гумкою» в бриджі називають виграш двох партій.] з відчутною перевагою, ущент розгромивши супротивників під час останньої партії. Єдиною ложкою дьогтю для Сари стало те, що вона ніби знову застудилася. Це було несправедливо, адже перехворіла зовсім недавно.

О десятій їхня компанія розійшлася, і вони з Анджелою вирішили тихо посидіти в коктейль-барі. Анджела не поспішала додому. Була Девідова черга влаштовувати щотижневі посиденьки за покером, а заснути під той галас неможливо. Принаймні якщо спершу не випити трохи заспокійливого, а її рецепт – двійко бокалів сливового джину з газованкою.

Сара замовила «Район 8», і жінки взялися перебирати всі свої бойові звичаги. Тим часом їм удалося заразити всіх відвідувачів поллістонського коктейль-бару, включно з двома молодиками, які сиділи неподалік і пили пиво. Вони зупинилися тут по дорозі до Каліфорнії, куди їхали на пошуки своєї долі – так само, як колись Ларрі Андервуд із Руді Шварцом. Один друг обіцяв улаштувати їх у компанію з перевезення вантажів. Наступного дня вони рушили на захід, поширюючи заразу.

Листи щастя не спрацьовують. Це відомий факт. Мільйон, який тобі обіцяють, коли надіслати єдиний долар на перше за списком ім'я, а своє дописати внизу та відправити листа п'ятьом друзям, так ніколи й не надходить. А цей лист, лист Капітана Трипса, спрацював дуже добре. Піраміда й справді вибудовувалася, та не знизу догори, а згори вниз, починаючи з померлого охоронця на ім'я Чарльз Кемп'юн. Частини пазла лягали на свої місця. Ось тільки замість листоноші з пачками листів, у кожному з яких було по долару, з'явився Капітан Трипс із мерцями в спальнях, канавах, закритих шахтах, кар'єрах... з тілами, які скидатимуть в океани як на західному, так і на східному узбережжі, скидатимуть навіть у ями, вириті під фундаменти будинків. І врешті тіла гнитимуть там, де їх полишили.

Сара Бредфорд і Анджела Дюпре разом пройшли до паркінгу, заразивши чотирьох або п'ятьох людей, які стрілися їм дорогою, а тоді поцілувалися в щоки та роз'їхалися. Удома Сара інфікувала чоловіка, п'ятьох його друзів-картярів та їхню неповнолітню дочку Саманту. Батьки ні про що не здогадувалися, та Саманта страшенно боялася, що підхопила від свого

хлопця гонорею. Насправді так воно й було. Але, правду кажучи, хвилюватися їй не було про що, бо порівняно з тим, що передала їй мати, навіть найгірша гонорея здавалася дріб'язком на кшталт екземи брів.

Наступного дня Саманта сходить до басейну поллістонської ХАМЖ[53 – YWCA (Young Womens' Christian Association – Християнська асоціація молодих жінок) – найпоширеніший у світі жіночий рух, який захищає права людини, рівноправ'я, мир, справедливість тощо. Однак сьогодні назва не розкриває сутності руху – далеко не всі його учасники є жінками або християнами.] та інфікує всіх присутніх.

І так далі.

Розділ 9

Вони наздогнали його невдовзі після смеркання – він саме йшов узбіччям траси 27, яка ще мило тому звалася Головною вулицею. Десь за мильо чи дві він збирався завернути на трасу 63, що вела на захід, до застави, де почалася б його довга подорож на північ. Певне, його чуття дещо притупили двійко бокалів пива, та він знав: щось не те. Саме почав пригадувати кремезних гопників, які сиділи в дальньому кутку бару (четверо або п'ятеро), коли вони повискакували з темряви та кинулися на нього.

Нік відбивався як міг: поклав одного селяка, другому розтовк носа – судячи зі звуку, навіть зламав. На одну-дві секунди йому здалося, що він може їх подужати. Він бився мовчки, і це їх трохи збентежило. Вони були дещо розслабленими, адже, мабуть, таким чином поклали не одного подорожнього і, напевне, не очікували, що цей сухорлявий хлопчина з рюкзаком дасть їм гідну відсіч.

А тоді один із них поціливі Нікові в нижню губу, розквасивши їй чимсь схожим на університетський перстень; до рота йому ринув смак теплої крові. Захитавшись, Нік позадував, і хтось скрутив йому руки. Він пручався, як навіжений, і спромігся вивільнити одну руку, коли на обличчя, немов місяць-утікач, опустився кулак нападника. Перш ніж той кулак стулив йому праве око, Нік знову побачив той перстень – метал тьмяно виблискував у сяйві зірок. Зірки затанцювали й перед очима, і Нік відчув, як свідомість почала розпорощуватись і відчальювати в нестане.

Перелякавшись, він почав борсатися з іще більшою люттю. Перед ним вигулькнув той мужик із перснем, і, аби його знову не порізало, Нік копнув того ногою в живіт. З Персня вибило дух, і він зігнувся навпіл, вичавлюючи із себе гавкіт, схожий на те, як відсапується тер'єр із ларингітом.

Його оточили. Ті бугаї, що називали себе «месними», амбали в кремезних робітничих черевиках і сірих сорочках із підкоченими рукавами, під якими випирали помережані ластовинням біцепси, здавалися Нікові лише тінями. Сплутане масне волосся спало на їхні лоби. В останніх залишках денного світла все це почало здаватися гідким сном. У відкрите око затекла кров. Рюкзак зірвали з плечей. На Ніка посипався град ударів, і він перетворився на маріонетку, що підстрибувала на старих потертих нитках. Свідомість не полишала його остаточно. Єдиними звуками було те, як вони гамселили його з важким хеканням, та плинне щебетання дрімлюги в глибині сосняку, що ріс неподалік.

Перстень зіп'явся на хисткі ноги.

– Держіть його, – мовив він. – Держіть його за волоси.

Його підхопили за руки. Ще хтось учепився в його пружне чорне волосся.

– Чо він не кричить? – почувся знервований голос. – Чо він не кричить, Рею?

– Я ж говорив тобі не казати наші імена, – прогарчав Перстень. – Міні похуй, чо він не кричить. Я його одделаю. Засранець мене довбонув. Клятий мухльовщик, от він хто.

Він замахнувся кулаком. Нік відсмикнув голову вбік, і перстень лише подряпав його шоку.

– Я ж сказав держать! – гаркнув Рей. – Ви тьолки, чи шо?

Кулак знову полетів униз, і Ніків ніс перетворився на розчавлений, заюшений помідор. Дихання стало здавленим сопінням. Свідомість звузилася до гострого, завтовшки з олівець променю. Щелепа відвисла, і він ковтнув нічного повітря. Знову заспівала солодку пісню самотня дрімлюга. Нік не чув її ні цього разу, ні попереднього.

– Держать, – сказав Рей. – Держать, я сказав.

Кулак шугонув униз. Зуби проорав університетський перстень, трошачи на своєму шляху емаль. Нік не міг закричати про цей шалений біль. У нього підкосилися ноги, і він обвиснув у руках нападників, наче мішок зі здобиччю.

– Рей, хвiate! Ти шо, хочеш його вбити?

– Держать. Сосунок мене довбонув. Я його одделаю.

Дорогу, яку з обох боків обрамлювали чагарники та велетенські сосни, залило світлом.

– О Господи!

– Кидайте його! Кидайте!

То звучав голос Рея, та чувся він уже здалеку. Нік відчував тьмяну вдячність, та решту свідомості заповнив біль, що вирував у його роті. У язик впиналися уламки зубів.

Чиїсь руки штовхнули його, пожбуривши на середину дороги. На Ніка летіли два вогні, і вони прикували його до місця, як актора на сцені. Заскавчали гальма. Нік замотив руками й спробував змусити ноги рухатися, та вони не слухалися – його лишили на смерть. Нік упав на асфальт, і поки він покійно чекав, коли його переїдуть, вереск гальм та покрийшок заповнив увесь світ. Принаймні це покладе край болю в роті.

А тоді на шоку посипався щебінь, і просто перед собою, менш ніж у футі від обличчя, Нік побачив колесо. Він помітив, що в протекторі, наче монета між пальців, застряг маленький білий камінчик.

«Шматок кварцу», – недоречно подумав Нік і зомлів.

* * *

Коли Нік прийшов до тяти, він лежав на койці. Було жорстко, та за останні три роки він спав і на твердіших лежбищах. З великим зусиллям розплющив очі. Їх немов кисляки заклеїли, а праве око, у яке влучив місяць-утікач, відкривалося лише наполовину.

Він дивився на потріскану бетонну стелю. Нею зигзагом зміїлися труби в ізоляційній обмотці. По одній трубі діловито чимчикував великий жук. Поле зору перекреслював ланцюг. Нік ледь підвів голову. Її одразу пронизало блискавкою нестерпного болю, та він розгледів іще один ланцюг, який тягнувся від краю койки до стіни.

Нік повернув голову ліворуч (ще одна блискавка, та цього разу не така вбивча) і побачив грубу бетонну стіну. Її вкривали тріщини й численні написи – недавні, старі, в основному безграмотні: ТУТ ПОВНО ВОШЕЙ. ЛУІС ДРАГОНСЬКИЙ, 1987. БІЛА ГАРЯЧКА ЦЕ КРУТО. ДЖОРДЖ РЕМПЛІНГ ДРОЧУН. СЮЗАННО Я Ї ДОСІ ТЕБЕ КОХАЮ. ДЖЕРРІ, ЦЯ КАТАЛАЖКА ПОВНА ПАРАША. КЛАЙД Д. ФРЕД 1981. Усюди були малюнки великих обвислих членів, гігантських грудей та грубо нарисовані піхви. Усе це підказало Нікові його місце перебування. Він лежав у в'язничній камері.

Нік обережно сперся на лікті, звисив ноги (на них були паперові бахіли) і, скориставшись інерцією, сів. У голову вдарив сильний, проте не надпотужний біль, а спина лясно затріщала. Шлунок загрозливо гойднувся в нутрі, і Ніка вхопила запаморочлива нудота – той нищівний її різновид, що примушує молити Господа про порятунок.

Нік не міг ані кричати, ані благати, тож притулив руку до щоки, зігнувся над колінами й почекав, доки минеться. За деякий час нудота відступила. Пальцями Нік відчував приклеєний до щоки лейкопластир і, скривившись, вирішив, що ескулап, який латав його обличчя, для певності наклав кілька швів.

Хлопець роззирнувся. Він був у вузькій камері, що формою нагадувала покладену набік коробку з-під солоних крекерів. За койкою виднілися грати. Біля узголів'я стояв унітаз без сидіння та кришки. Якомога обережніше Нік задер голову й побачив ззаду маленьке загразоване вікно.

Аби впевнитись, що він не зомліє, Нік трохи посидів на краю койки, а потім спустив безформні сірі штани, присів на унітаз і, певне, з годину справляв малу потребу. Тоді підвівся, тримаючись за койку, наче старий дід. Нік з острахом поглянув в унітаз, та крові там не було – звичайна чиста сеча. Він спустив воду.

Нік обережно наблизився до ґрат і визирнув у короткий коридор. Ліворуч була мавпарня. На одній із п'яти койок лежав якийсь старигань. Його рука звисала на підлогу, наче шматок деревини, винесений на берег. Праворуч коридор закінчувався дверима, підпертими колодкою, щоб не зачинялися. Посеред проходу зі стелі звисала лампа із зеленим абажуром. Подібні лампи Нік бачив у більярдних залах.

З'явилася тінь. Ковзнула відкритими дверима, і в коридор зайшов дебелий чоловік у зеленавій літній уніформі. З портупеї в нього звисав великий пістолет. Він засунув великі пальці в кишені штанів і мовчки роздивлявся Ніка мало не хвилину. Нарешті промовив:

– У дитинстві ми з друзями піймали на пагорбах пуму, пристрелили її, а тоді приволокли до міста. Тягли ґрунтовою дорогою миль двадцять. Коли дочапали додому, від тварини мало що залишилося – жалюгіднішого видовища я ніколи не бачив. Ти, хлопче, на другому місці.

Ця промова здалася Нікові вигостреною, виплеканою, заготовленою для приблуд, які іноді потрапляли до заготовленої коробки з-під крекерів.

– Маєш ім'я, Бабалуго?

Нік приставив пальця до набряклих, посічених губ і похитав головою. Він затулив рота, а тоді відняв руку, прокреслив у повітрі плавну діагональну дугу й знову похитав головою.

– Що? Не вмієш говорити? Що це ще за тралі-валі?

Слова були начебто дружніми, та Нік не чув їхнього тону. Він вихопив із повітря уявну ручку та вдавав, наче щось пише.

– Дати олівця?

Нік кивнув.

– Як німий, то чого в тебе нема тих спеціальних карток?

Нік знизав плечима. Вивернув порожні кишені. Тоді він стиснув кулаки та помісив повітря. Від цього в голові зновуgrimнув біль, а шлунком прокотилася нова хвиля нудоти. На довершення він легенько торкнувся кулаками голови, закотив очі та повиснув на ґратах. А тоді знову показав на порожні кишені.

– Тебе пограбували.

Нік кивнув.

Чоловік в уніформі розвернувся й пішов назад до офісу. За мить він з'явився з тупим олівцем та блокнотом. Зверху на кожній сторінці був напис «НОТАТКА», а під нею – «Зі столу шерифа Джона Бейкера».

Нік розвернув блокнот до чоловіка, постукав по імені гумкою на кінчику олівця й звів брови в німому запитанні.

– Ага, то я. А тебе як звати?

«Нік Андрос», – написав хлопець. Він просунув руку крізь ґрати.

– Не буду я тиснути тобі руку, – похитав головою Бейкер. – Ти ще й глухий?

Нік кивнув.

– То що з тобою вчора трапилося, хлопче? Док Соумз із дружиною мало не переїхали тебе, як гіллячку.

«Відлупцювали й пограбували. За милю від забігайлівки на Головній вул., «У Зака» зветься».

– Той гадючник – не місце для дітлахів, Бабалуго. Та й пити тобі ще зарано.

Нік обурено мотнув головою. «Мені вже двадцять два, – написав він. – Невже я не можу випити пива без того, щоб мене за це побили?»

Бейкер прочитав його слова із сумною усмішкою.

– Як бачиш, у Шойо інакші звичаї. Маєш тут якісь справи, хлопче?

Нік вирвав із блокнота аркуш, зім'яв його в кульку й впустив на підлогу. Та не встиг він узятися за відповідь, як крізь ґрати шугонула рука й ухопила його за плече сталевом хваткою. Нік рвучко задер голову.

– За порядком у цих камерах слідкує моя дружина, – сказав Бейкер, – і я не бачу жодної потреби в тому, щоб ти тут смітив. Підніми й викинь в очко.

Нік зігнувся, скривившись від болю в спині, і підхопив із підлоги паперову кульку. Він підійшов зі сміттям до туалету, кинув його у воду, а тоді поглянув на Бейкера та звів брови. Шериф кивнув.

Нік повернувся до ґрат. Цього разу він писав довше, і олівець над блокнотом аж пурхав. Бейкер задумався над тим, що, мабуть, навчити глухонімого читати й писати було хитромудрим завданням, і, певне, у цього Ніка Андроса під чубом непогана апаратура, раз він усе вловив. У Шойо, штат Арканзас, були індивіди, які так цього нормально й не навчились, і в Зака збиралася саме така публіка. Та навряд чи про це здогадається хлопчина, якого щойно занесло до їхнього міста, чи не так?

Нік просунув записник крізь ґрати.

«Я багато подорожую, та я не волоцюга. Учора весь день працював на Річа Еллертона – десь за 6 миль західніше звідси. Я вичистив його сарай + накидав сіна на горище. Минулого тижня я ставив паркан у Воттсі, шт. Окл. Ті, які мене відлупцювали, забрали мою тижневу зарплатню».

– Ти впевнений, що працював саме на Річа Еллертона? Ти ж знаєш, я можу це перевірити.

Бейкер вирвав сторінку з Ніковим поясненням, склав її вчетверо та сховав у нагрудну кишеню.

Нік кивнув.

– Бачив його собаку?

Нік кивнув.

– Що то був за пес?

Нік показав Бейкеру, щоб той дав йому блокнота.

«Великий доберман, – написав він. – Але лагідний. Не злий».

Бейкер кивнув, розвернувся й пішов назад до офісу. Нік стояв біля ґрат і спостерігав за дверима. За хвилику Бейкер повернувся з великою в'язкою ключів, відімкнув камеру та відкрив ґрати, відсунувши їх убік.

– Заходь до офісу, – сказав Бейкер. – Будеш снідати?

Нік похитав головою, а тоді показав на мигах, наче щось наливає та п'є.

– А, кави? Второпав. З вершками та цукром?

Нік похитав головою.

– П'єш, як справжній мужик, так? – засміявся Бейкер. – Ходімо.

Бейкер рушив попереду, і хоча він говорив, Нік не знав, що саме, бо бачив не губи, а спину.

– Я не проти товариства. У мене безсоння. Таке, що сплю я не більш ніж три-чотири години. Жінка хоче, щоб я з'їздив у Пайн-Блафф до одного модного лікаря. Якщо так буде й надалі, то візьму й поїду. Ну, сам подивись – п'ята ранку, ні світ ні зоря, а я сиджу й наминаю яйця зі смаженою картопелькою із сусіднього придорожного кафе.

Він розвернувся на останній фразі, і Нік уловив лише «із сусіднього придорожного кафе». Хлопець звів брови й знизав плечима, висловлюючи спантеличеність.

– Та байдуже, – сказав Бейкер. – Принаймні такому молодому парубкові.

В офісі шериф налив Нікові чашку чорної кави зі здоровецького термоса. Бейкерів недоїдений сніданок стояв на розкритій обліковій книзі, що лежала посеред робочого столу. Він сів і підсунув їжу. Нік відсorbнув кави. У роті запекло, та смакувала вона чудово.

Він постукав шерифа пальцем по плечу, а коли той звів очі, потер живіт і задоволено підморгнув.

– А то, – усміхнувся Бейкер. – Моя жінка Джейн варила.

Він закинув до рота половину смаженого яйця, прожував, а тоді тицьнув виделкою в бік Ніка.

– А ти молодець. Наче той мім. Гадаю, з комунікацією проблем у тебе не виникає, хіба ні?

Ніг погойдав рукою в повітрі. *Comme ?i, comme ?a.*[54 – *Comme ?i, comme ?a* – коли як, так собі (фр.).]

– Я тебе не затримуватиму, – мовив Бейкер, вимочуючи хлібом жир. – Однак скажу ось що: якщо трохи лишишся, то, може, піймаємо тих типів, що тебе відгамселили. Ти в ділі?

Нік кивнув і написав: «Думаєте, зможу повернути свою зарплату?»

– І не мрій, – відрубав Бейкер. – Хлопче, я лише сільський шериф. На таку справу тобі потрібен Орал Робертс.[55 – Oral Roberts (1918–2009) – американський християнський проповідник. Прославився телевізійними проповідями.]

Нік кивнув і знизав плечима. Склавши долоні, він зобразив пташку, що відлітає геть.

– Ага, типу того. То скільки їх було?

Нік показав чотири пальці, знизав плечима й показав п'ять.

– Упізнаєш когось із них?

Нік підняв один палець і написав: «Здоровий блондин. Як ви, може, трохи важчий. Сірі штани + сорочка. Мав великий перстень. Права рука, підмізинний палець. Пурпуровий камінь. Ним мене й порізало».

Коли Бейкер читав ці слова, його обличчя перемінилося. Спочатку стурбованість, потім злість. Нік подумав, що розлютилися на нього, і йому знову зробилося страшно.

– О Господи Ісусе, – проказав Бейкер. – Вступив у калюжу, а там яма з гівном. Ти певен?

Нік неохоче кивнув.

– А ще щось? Ти бачив іще щось?

Нік напружив мозок, а тоді написав: «Маленький шрам. На лобі».

Бейкер поглянув на написане.

– Це Рей Бут, – сказав він. – Мій шурин. Дякую тобі, пацан. П'ята ранку, а день уже полетів під три чорти.

Нікові очі розплющилися трішки ширше, і він зробив обережний знак співчуття.

– Ну гаразд, – мовив Бейкер більше до себе, ніж до нього. – З нього поганий актор. Джейні й сама це знає. Він не раз лупив її в дитинстві. Та все одно він її брат, і цього тижня про шури-мури можна й не згадувати.

Хлопець знічено опустив очі. Та наступної миті шериф потрусив його за плече, аби Нік бачив, що він говоритиме.

– Та хай там як, а толку з цього однаково не вийде, – сказав він. – Рей та ті дрючуні, яких він кличе друзями, присягнутьесь, що були деінде, і все. Твоє слово проти їхнього. Зацідив хоч комусь?

«Дав тому Рею в живіт, – написав Нік. – Ще одному поцілів у ніс. Мабуть, зламав».

– В основному Рей вештається з Вінсом Хоганом, Біллі Ворнером та Майком Чайлдрессом, – сказав Бейкер. – Можливо, вийде підловити Вінса самого, він розколеться. Мужності в нього, як у дохлої медузи. Якщо він мені попадеться, то можна буде взятися за Майка з Біллі. Той перстень Рееві дали в Університеті штату Луїзіана. Він вилетів на другому курсі. – Шериф трохи помовчав, барабанячи пальцями по краю тарілки. – Гадаю, хлопче, можна спробувати. Якщо хочеш. Та маю тебе застерегти: вони можуть вислизнути. Ці йолопи злі й боягузливі, як ватага дворняг, однак вони місцеві, а ти лише глухонімиий волоцюга. І якщо вони зірвуться з гачка, то кинуться тебе шукати.

Нік замислився. У голові кружляла сцена з ним самим – гопники штовхають його один одному, наче закривавлене опудало, а губи Рея формують слова: «Я його одделаю. Сосунок мене довбонув». Він думав про свій наплічник – про старого друга, з яким подорожував аж два роки; про те, як рюкзак зривають із його спини.

Він написав у блокноті одне слово й підкреслив його: «Спробуймо».

Бейкер зітхнув.

– Окей, – кивнув він. – Вінс Хоган працює на лісопильні, хоча це не зовсім так. Не працює, а шаройобиться. Якщо тобі так нормально, скатаємося туди близько дев'ятої. Може, вийде його налякати й вивести на чисту воду.

Нік кивнув.

– Як там твій рот? Док Соумз лишив трохи пігулок. Сказав, що, певне, тобі буде геть невесело.

Нік похнюплено кивнув.

– Зараз дам. Це...

Він затнувся, і у своєму світі німого кіно Нік побачив, як шериф кілька разів чхнув у хустинку.

– Ще й оце на додачу, – вів далі Бейкер, та він знову відвернувся, і Нік устиг прочитати лише перше слово. – Узялася ця застуда на мою голову... Господи Ісусе, ну хіба життя не прекрасне? Вітаю тебе в Арканзасі, хлопче.

Шериф узяв пігулки й сів назад. Він дав Нікові ліки зі склянкою води, а тоді легенько потер шию під підборіддям. Там щось надулося й боліло. Набряклі лімфовузли, кашель, чхання, ще й наче температура. Ага, пречудовий буде день.

Розділ 10

Ларрі прокинувся з легким похміллям і відчуттям того, що він не там, де треба. У роті стояв такий дух, наче малий дракончик скористався ним як нічним горщиком.

Ліжко було односпальним, але на ньому лежали дві подушки. Ларрі чув запах смаженого бекону. Він сів, подивився у вікно на сіре нью-йоркське небо, і першою його думкою було, що за ніч із Берклі сталося щось жахливе: район постарів, закіптявів, вкрився брудом. А тоді прийшла згадка про минулий вечір, і Ларрі второпав, що дивиться на Фордхем, а не на Берклі. Він перебував у квартирі на третьому поверсі в домі на Тремонт-авеню, неподалік від Конкурса, і скоро мати почне загадуватися, де вештається її Ларрі. Він їй зателефонував? Наговорив якихось відмазок?

Ларрі звів ноги з ліжка та знайшов пожмакану пачку «Вінстона» з однією очманілою цигаркою. Він підкурив її зеленою пластиковою запальничкою «Вік». Смакувало, як лайно мертвого коня. З кухні чулося шкварчання бекону, подібне до шипіння радіо.

Дівчину звали Марія, і працювала вона... ким? Займалася оральною гігієною, так? Ларрі був не великим знавцем гігієни, та з оральною частиною вона впоралася чудово. Він пригадував, що його прутня заковтнули, як курячу гомілку від «Пердю». Крозбі, Стіллі та Неш линули з дешевого стереопрогравача у вітальні – вони співали про те, скільки води сплигло, скільки часу минуло марно.[56 – Ідеться про пісню «Wasted on the Way».] Якщо йому не зраджує пам'ять, Марія часу точно не марнувала. Вона була дещо приголомшена, коли він виявився тим самим Ларрі Андервудом. Якоїсь миті вони полишили тусовку й пішли вештатися вулицями в пошуках відчиненого музичного магазину, щоб купити примірник «Сонця».

Він тихо застогнав і спробував прослідкувати події вчорашнього вечора від безневинного початку до орального завершення.

Ларрі згадав, що «Янкіз» на виїзді. Коли він прокинувся, мати вже пішла на роботу, лишивши на кухонному столі розклад команди й записку: «Ларрі, як бачиш, «Янкіз» не повернуться раніше, ніж 1 липня. 4 липня в них дві

гри поспіль. Якщо на цей день у тебе немає планів, чому б тобі не зводити маму на стадіон? Пригощу тебе пивом із хот-догами. У холодильнику яйця із сосисками, або візьми з хлібниці здобних булочок, дивись сам. Бувай, малий». Знизу Еліс Андервуд лишила свій фірмовий постскриптум: «Більшість розбишак, з якими ти знався, роз'їхались, і слава Богу, та, здається, Бадді Маркс працює в типографії на Стрікер-авеню».

Він скривився від самої думки про ту записку. Без «любий» перед його іменем. Без «люблю тебе» наприкінці. Вона не вірила в пустопорожні слова. Вміст холодильника – ось що мало вагу. Поки він відсиплявся після переїзду через усю Америку, вона сходила до магазину й закупилася всім-всім, що йому подобалося. Її пам'ять була настільки бездоганною, що йому стало лячно. Консервована шинка «Дейзі». Два фунти справжнього масла – як вона могла дозволити собі таке за мізерних заробітків? Дві упаковки кока-коли, по шість бляшанок у кожній. Сосиски «Делі». Сирий ростбіф, що вже мариновувався в секретному соусі Еліс, рецепт якого вона відмовлялася відкривати навіть власному синові. У морозилці стояв галон морозива «Персикове диво» від «Баскін-Роббінз». А ще чизкейк «Сара Лі». Той, що прикрашений полуницями.

Він одразу ж пішов до ванної, та не стільки щоб відлити, скільки щоб зазирнути до шафи над умивальником. У склянці була новісінька зубна щітка «Пепсодент» – там само, де в дитинстві стояли всі його зубні щітки. На полицях шафи лежала упаковка одноразових бритв, балончик піни для гоління «Барбазол» і навіть пляшечка одеколону «Олд Спайс». Вишуканим його не назвеш, сказала б вона (Ларрі й справді чув її голос), та досить пахучий як на свої гроші.

Він стояв і бездумно дивився на ці речі, а тоді взяв до рук непочатий тюбик зубної пасти. Без «любий», без «люблю тебе, мама». Лише нова щітка, нова паста, новий одеколон. «Іноді справжня любов і мовчазна, і сліпа», – думав Ларрі. Він заходився чистити зуби, розмірковуючи над цією думкою – може, у ній причаїлася пісня.

До кімнати зайшла пані гігієністка. На ній була лише рожева нейлонова спідниця-нічнушка.

– Привіт, Ларрі, – сказала вона.

Дівчина була невисокою, привабливою (чимось нагадувала Сандру Ді[57 – Sandra Dee (1942–2005) – американська телеакторка українського (лемківського) походження. Справжнє ім'я – Олександра Зух.]), а її молоді груди хвацько цілили в нього. Правду кажу, лейтенанте: у неї було дві гармати 38-го калібру та справжній пістоль. Ха-ха, дуже смішно. Він проїхав триста миль для того, щоб його вночі погризла Сандра Ді.

– Привіт, – сказав Ларрі й підвівся.

Він був голим, та його одяг валявся одразу біля ліжка. Ларрі почав одягатися.

– Як хочеш, у мене є халат, можеш одягти. На сніданок у нас копчені оселедці з беконом.

Оселедці з беконом? Його шлунок скрутився й зіщулився.

– Ні, солоденька, маю бігти. Треба де з ким побачитися.

– Гей! Ти не можеш просто так узяти й накивати п'ятами...

– Я серйозно, важлива справа.

- Ну, я тоже важлива!

Вона почала розходитися. Від її писку в Ларрі розболілася голова. Знічев'я він подумав про те, як Фред Флінстоун на всеньке мультяшне горло верещав: «BI-I-ILMA-A-A!»

- Крихітко, чую Бронкс у твоїй мові.

- І що б це значило?

Вона вперла руки в боки; з одного кулака, наче сталева квітка, стирчала жирна лопатка. Її груди принадно гойднулися, та Ларрі не повівся. Він став у штани, натягнув їх, застібнувся.

- Так, я з Бронксу, і що? Чорнішою не стала. Щось маєш проти Бронксу? Ти що, типу расист?

- Нічого не маю, і ні, я так не думаю, - сказав він і босоніж підійшов до неї. - Слухай, цей «дехто» - моя мати. Я приїхав до міста лише два дні тому, а минулого вечора їй навіть не зателефонував... Чи я помиляюся? - додав він із надією.

- Нікому ти не дзвонив, - похмуро відказала вона. - Твоя мати, аякже.

Він повернувся до ліжка, встромив ноги в лофери.[58 - Лофери - туфлі з довгим язичком, заокругленим носом, без застібок або шнурівки.]

- Так. Справді. Вона працює в «Кемікал Банку». Завгоспом. Ну, гадаю, зараз вона вже не завгосп, а просто слідкує за порядком на одному з поверхів.

- Щось мені вже й не віриться, що ти той самий Ларрі Андервуд.

- Вір у що хочеш. Мушу бігти.

- Ах ти наволоч! - гаркнула вона. - І що мені тепер робити з усім, що я наготувала?

- Можна у вікно викинути, - запропонував він.

Вона пронизливо вискнула зі злості й метнула в нього лопаткою. Будь-якого іншого дня вона б промахнулася. Якщо поміркувати, одним з основних законів фізики було те, що лопатка, яку жбурнула розлючена оральна гігієністка, не полетить по прямій траєкторії. Однак трапився виняток, який лише підтверджує правило: круть-верть, сальто-колесо - бах, прямісінько в лоба. Болю майже не було. А тоді, як Ларрі нагнувся за лопаткою, на килимок під його ногами впали дві краплі крові.

Стиснувши лопатку, він ступив два кроки до Марії.

- Бахнути б тебе цією штукаю! - гримнув він.

- Ну ж бо! - Вона замружилася й позадкувала. Потекли сльози. - Чого б не бахнути?! Велика зірка! Потрахався - і тікати! Я гадала, ти гарний хлопець! Покидьок!

Сльози струменіли її щоками, зривалися з підборіддя, крапали на груди. Мов зачарований, Ларрі дивився, як одна з них прокотилася горбиком її правої груді й повисла на соску. Вона створила збільшувальний ефект.

Ларрі розгледів крізь неї пори й один чорний волосок, який ріс близько до краю ареоли. «Господи Боже, уже дах протікає», – зачудовано подумав він.

– Мушу йти, – сказав він.

Його білий сукняний піджак лежав у ногах ліжка. Ларрі підібрав його, накинув на плече та рушив до вітальні.

– Лайно ти, а не мужик! – крикнула вона йому навздогін. – Я пішла з тобою лише тому, що ти здався мені гарним хлопцем!

Від вигляду вітальні Ларрі мало не застогнав. На дивані, де вночі, як йому пригадалося, проводилися ті самі оральні процедури, валялося щонайменше дві дюжини синглів «Сонце, ти хлопця свого любиш?» Ще три платівки лежало на кришці запилюженого переносного програвача. На дальній стіні висів величезний плакат із Раяном О'Нілом та Елі Макгро.[59 – Ідеться про постер до фільму «Любовна історія» («Love Story», 1970). «Кохання – це те, за що ніколи не вибачаються» – одна з ключових фраз цього фільму, який вважають одним із найуспішніших та найромантичніших в історії американського кіно.] Оральні процедури – це те, за що ніколи не вибачаються, ха-ха. «Господи, я справді поїхав дахом».

Вона й досі стояла у дверях і плакала. Одягнена в саму напівпрозору спідницю, дівчина виглядала жалюгідно. Він помітив подряпину на одній помилці – порізалася, коли голила ноги.

– Слухай, зателефонуй мені, – мовила вона. – Я не серджуся.

Треба було сказати «гаразд», і на цьому все скінчилося б. Але натомість Ларрі почув, як із його губ зірвався дурнувятий смішок, а тоді він промовив: «Твої оселедці горять».

Вона закричала й кинулася до нього, та перечепилася об диванну подушку й полетіла на підлогу. Однією рукою перекинула почату пляшку молока й зачепила порожню бутельку від скотчу, яка стояла поряд. «Боже правий, – подумав Ларрі. – Ми що, їх мішали?»

Він вискочив із квартири й затупотів сходами. Коли спускався останніми сходами до дверей під'їзду, почув, як вона кричить на горішньому майданчику:

– Ніякий ти не хороший хлопець! Ніякий ти не...

Ларрі загрякнув двері, і його оповила імліста, волога теплота, просякнута запахами квітучих дерев та автомобільних вихлопів. Після смороду смаженого жиру й затхлих цигарок цей дух видався йому справжніми парфумами. Його пальці й досі стискали ту саму очманілу цигарку – вона догоріла до самого фільтра. Ларрі кинув її в риштак і набрав повні легені свіжого повітря. Чудово було вирватися з того божевілья. Тож повернімося, друзі, до тих прекрасних днів, коли нормальність була цілком...

Зверху й позаду нього бухнуло, відчинившись, вікно, і Ларрі зрозумів, що почує далі.

– Бодай ти згнів живо! – закричала вона до нього. Справжнє дитя Бронксу. – Бодай тебе в метро перечавило! Хер ти, а не співак! Навіть трахитися не вмієш! Гнида! Запхай це собі в сраку! Розкажи все своїй мамці, гнида срана!

З вікна на третьому поверсі засвистіла пляшка з молоком. Ларрі пригнувся. Вона бомбою вибухнула біля риштака, забризкавши вулицю гострими скалками.

Далі полетіла пляшка від скотчу – крутнувшись у повітрі, розбилася біля його ніг. Не кожна гігієністка може похвалитися такою лячною влучністю. Він кинувся бігти, прикриваючись однією рукою. Божевілля ніяк не закінчувалося.

Позаду почулося фінальне, довге завивання, насичене соковитим, переможним бронкським акцентом: «ПОЦІЛУЙ МЕНЕ В СРАКУ, ХУЙЛО ДЕШЕ-Е-ЕВЕ-Е-Е!»

Наступної миті він завернув за ріг і, опинившись на естакаді, перехилився через перила й голосно засміявся тремким, близьким до істерики сміхом. Унизу мчали автівки.

– Невже не можна було спокійно все владнати? – сказав він, навіть не помітивши, що говорить уголос. – Ой, чуваче, міг би й краще виступити. Кепська вийшла сцена. Повна фігня, чуваче.

Ларрі почув власний голос і знову зареготав. Зненацька на нього накотилася запаморочлива нудота, і він міцно замружився. Увімкнулося реле пам'яті в Центрі мазохізму, і в голові пролунали слова Вейна Стакі: «Є в тобі одна риса – коли її помічаєш, то здається, наче фольгу вкусив».

Він повівся з тією дівчиною, наче зі старою хвойдою після студентської груповушки.

Ніякий ти не хороший хлопець.

Неправда. Неправда.

Та коли народ на його вечірці не захотів ушиватися, він пригрозив викликати поліцію і говорив цілком серйозно. Хіба ні? Так. Так, цілком. Більшість із них були незнайомцями, і якби вони сіли срати на мінному полі, він би й оком не зморгнув, та четверо чи п'ятеро з тих бунтівників були його давніми знайомими. А Вейн Стакі, той покидьок, просто стояв у дверях, схрестивши руки на грудях, наче суддя в день страти.

– Якщо таке робиться з усіма такими хлопцями, як ти, Ларрі, то краще б ти й досі співав у клубах, – сказав Сел Доріа на прощання.

Він розплющив очі, відвернувся від дороги вниз і роззирнувся, видивляючись таксі. Звісно-звісно. Коли Сел і справді був таким вірним друзякою, чого ж він крутився там, як і решта п'явок? Я був дурнем, і ніхто не любить дивитися, як розумнішає бовдур. Ось у чому суть.

Ніякий ти не хороший хлопець.

– Я хороший пацан, – похмуро сказав він. – Та кому яке діло?

Вулицею котилося таксі, і Ларрі махнув до нього. Автівка проїхала ще кілька метрів і тільки тоді загальмувала. Ларрі згадав рану на лобі. Він розчохнув задні дверцята й заліз усередину, перш ніж водій передумав.

– Мангеттен. «Кемікал Банк» на Парк-стрит, – сказав він.

Таксі влилося в дорожній рух.

– Хлопче, у тебе лоб порізаний, – зауважив таксист.

– Дівчина кинула в мене лопаткою, – промовив Ларрі байдужим тоном.

На знак співчуття водій усміхнувся йому дивною, штучною усмішкою та зосередився на дорозі, полишивши Ларрі в спокої, – той улаштувався зручніше й спробував придумати, як пояснити матері, де він провів цю ніч.

Розділ 11

Стомлена чорношкіра жінка у вестибюлі сказала Ларрі, що Еліс Андервуд має бути на двадцять четвертому поверсі – проводить там інвентаризацію. Він сів у ліфт і поїхав нагору. Люди, які підіймалися разом із ним, потай зиркали на його лоба. З ранки вже не юшило, проте кров запеклася на ній бридкою кіркою.

Двадцять четвертий поверх займали кабінети керівників японської компанії з виготовлення фототехніки. Ларрі блукав коридорами хвилин із двадцять і почувався справжнім йолопом. Разом із ним там сновигало чимало менеджерів, і більшість були японцями, тож за зросту в шість футів і два дюйми він почувався дуже високим йолопом. Низькорослі чоловіки й жінки з розкосими очима дивилися на запечену кров на його лобі й на закривавлений рукав піджака з моторошною азіатською байдужістю.

Нарешті за велетенською папороттю Ларрі помітив двері з табличкою «ДОГЛЯДАЧ ТА ЗАВГОСП». Він спробував повернути ручку. Двері виявилися незамкненими, і він зазирнув досередини. Там була його мати, одягнена в мішкувату сіру уніформу, компресійні панчохи та черевики на каучукових підосвах. Волосся було загудзоване й зібране в чорну сітку. Вона стояла спиною до Ларрі, тримала в руці планшетку і, здавалося, перелічувала балончики із засобом для чищення, які стояли на горішній полиці.

Раптом на Ларрі накотило потужне відчуття провини. Йому захотілося крутнутися й дати драла. Повернутися до гаража, що за два квартали від дому матері, та застрибнути до «зета». Похуй сплачена двомісячна оренда. Сісти в автівку й газувати. Куди газувати? Та куди завгодно. До Бар-Гарбора, штат Мейн. До Тампи, штат Флорида. До Солт-Лейк-Сіті, штат Юта. Підійде будь-що – головне, щоб воно було якнайдалі від Дьюї Димовухи та цієї просмерділої милом комори. Він не знав, що на нього так діяло, – флуоресцентні лампи чи поріз на лобі, – та голова тріщала по швах.

Припини скиглити, сраний мазунчику.

– Привіт, мамо, – сказав він.

Вона ледь помітно здригнулася, та не обернулася.

– Ага, Ларрі. Ти таки знайшов дорогу.

– Звісно. – Він переступив із ноги на ногу. – Я хотів вибачитися. Треба було тобі вчора зателефонувати...

– Ага. Непогана думка.

– Я заночував у Бадді. Ми... е-е... пішли трохи провітритися. Зазирали до кількох барів.

– Саме так я й подумала. Або гуляєте, або десь сидите.

Вона підчепила ногою табуретку, вилізла на неї й заходилася перелічувати пляшки з воском для підлоги на верхній полиці. При цьому торкалася кожної

кришечки кінчиками великого та вказівного пальців. Полиця висіла зависоко, і Еліс ледве дотягувалася до неї. Сукня задерлася, відкривши коричневу лиштву панчіх та смужку блідої, драглистої плоті, і він відвів очі, знічев'я пригадавши, що сталося з третім сином Ноя, коли він побачив, як батько валяється п'яним та голим на своєму ложі. Відолаха рубав дерева й носив воду до кінця життя. І його нащадки також. Ось чому в нас бувають расові заколоти, синку. Восхвалімо Господа.

– І це все, що ти хотів мені розказати? – спитала вона, уперше озирнувшись на сина.

– Ну, хотів розказати, де був, і вибачитися. Забувся. Паршиво вийшло.

– Ага, – кивнула мати. – Є в тебе така паршива риса, Ларрі. Думав, я забула?

Він почервонів.

– Ма, слухай...

– У тебе кров. Якась стриптизерка ляснула тебе стрингами? – Вона розвернулася до пляшок і, закінчивши перелік на верхній полиці, зробила позначку на планшетці. – За минулий тиждень хтось узяв собі дві пляшечки воску. Щасливчик.

– Я ж прийшов вибачитися! – вибухнув Ларрі.

Вона ніяк не зреагувала, а от він підскочив. Трішки.

– Ага, я чула. Містер Джоган влаштує нам рознос, якщо невидимець цупитиме пляшки й надалі.

– Я не вліз у п'яну бійку, не вештався по стрип-барах. Нічого такого. Я просто... – Він замовк.

Вона розвернулася до нього, звівши брови в знайомому сардонічному виразі – Ларрі чудово його пам'ятав.

– Просто що?

– Ну... – він спробував придумати якусь переконливу брехню, та нічого не вийшло. – Це була. Ем. Лопатка.

– Хтось сплутав тебе з яечнею? Певне, ви з Бадді таки непогано гульнули.

Він постійно забував, як майстерно вона вміє крутити слова – певне, цього хисту ніколи не втратить.

– Ма, то була дівчина. Лопаткою в мене пожбурила дівчина.

– Метка краля, – сказала Еліс Андервуд і відвернулася. – Клята Консуела знову кудись засунула формуляри заявок. Не те щоб від них була якась користь: ніколи не довозять того, що треба. Натомість отримуємо купу такого, з чим і до Судного Дня не розберуся.

– Ма, ти злишся на мене?

Зненацька руки в неї обвисли. Плечі опустилися.

– Не злишся на мене, – прошепотів Ларрі. – Не злишся, окей? Мам?

Вона обернулася до нього, і він побачив у її очах неприродний блиск. Тобто він був досить природним, та його точно не спричинило сяйво флуоресцентних ламп, і Ларрі знову почув вирок спеціалістки з оральної гігієни: «Ніякий ти не хороший хлопець». І якщо він збирався таке виробляти, чому взагалі повернувся додому?... І байдуже, що вона виробляла з ним.

- Ларрі, - лагідно промовила вона. - Ларрі, Ларрі, Ларрі.

На мить йому здалося, що вона більше нічого не скаже. Він навіть дозволив собі сподіватися, що так і буде.

- І це все, що ти можеш сказати? «Не злися на мене, будь ласка, ма, не злися»? Мені не подобається твоя пісня, та коли я чую її по радіо, однаково радію, що чую твій спів. Мене питають, чи то справді мій син, і я кажу: «Так, це Ларрі». Кажу їм, що ти завжди гарно співав, і не брешу, правда ж?

Він жалюгідно похитав головою, не наважуючись заговорити, не довіряючи своєму языку.

- Розкажуй їм, як ти взяв до рук гітару Донні Робертса, ще коли ходив до молодших класів, як через півгодини вже грав краще за нього, і це попри те, що Донні брав уроки ще з другого класу. У тебе є талант, Ларрі, я знала це без чужих підказок, тим паче твоїх. Гадаю, ти й сам це знав, бо це єдине, на що ти ніколи не жалівся. А тоді ти пішов із дому, і хіба я тобі бодай дорікнула? Ні. Юнаки та юнки завжди полишають батьківські домівки. Так уже повелося. Без чвар не обходиться, та однаково це природно. Аж ось ти вертаєшся. І нікому не треба мені нічого пояснювати. Ти повернувся, бо хітова там у тебе пісня чи ні, а на Західному узбережжі ти вгруз у якусь халепу.

- Ні в що я не вгруз, - обурився Ларрі.

- Ще й як вгруз. З ознаками я знайома. Я не вчора стала твоєю матір'ю, Ларрі, тож не забивай мені баки. Коли негараздів не було, ти вирушав на їх пошуки. Інколи мені здається, що ти й вулицю перейдеш, аби вступити в собаче гівно. Бог пробачить мені таку мову, адже він знає, що це правда. Зла я на тебе? Ні. Розчарована? Так. Я сподівалася, що життя на Заході змусить тебе подорослішати. Та цього не сталося. Ти пішов із дому хлопчиськом у тілі чоловіка й повернувся таким самим, лише зачіска в чоловіка змінилася. Знаєш, чого ти повернувся додому?

Він подивився на неї. Хотілося щось сказати, та знав, що вийде промовити лише те, що розлютить їх обох: «Мамо, тільки не плач, прошу».

- Тому що тобі не було куди податися. Не знав, хто ще тебе прийме. Я нікому й слова поганого про тебе не сказала, навіть власній сестрі не жалілася, та оскільки ти сам напросився, я розкажу все, що про тебе думаю. Гадаю, ти вмієш лише брати. Завжди таким був. Складається враження, що, коли Бог збирав тебе в моєму нутрі, він забув якусь запчастину. Ти не погана людина, я не про те кажу. Коли помер твій батько, ми жили в таких місцях, що, якби в тобі сиділо зло, - Бог свідок, - ти б зіпсувався ще тоді. Гадаю, найгірше, що ти зробив на моїй пам'яті, - це написав оте паскудне слово на стіні будинку у Квінсі, на Карстерз-авеню. Пригадуєш?

Він пам'ятав той випадок. Вона взяла крейду, написала те слово йому на лобі, узяла за руку й змусила тричі пройтися їхнім кварталом. Відтоді він ніде й нічого не писав - ні на будинках, ні на стінах, ні на бильцях.

- Найгірше те, Ларрі, що наміри в тебе хороші. Іноді мені здається, що було б краще, якби тебе притиснули як слід. Бо тобі відомо, що з тобою не так, та ти не знаєш, як це виправити. І я також не знаю. Я перепробувала все, коли ти був іще маленьким. І той напис на лобі був однією зі спроб... Тоді ти майже довів мене до відчаю, інакше я б ніколи не вчинила так жорстоко. Ти лише береш, ото й усе. Ти повернувся додому, бо знав, що в мене є що дати. Щось, що я можу дати тільки тобі.

- Я виїду, - промовив він, і кожне слово виривалося з його горлянки, наче шерстяні ковтуни. - Сьогодні після обіду.

А тоді до нього дійшло, що він не може собі це дозволити. Принаймні не раніше, ніж Вейн перешле йому наступний чек із роялті. Точніше, те, що лишиться після того, як наїдяться найголодніші пси Лос-Анджелеса. І це вже не кажучи про поточні витрати: оренда за паркінг «датсана-зета» і чималі суми, які потрібно відправити до п'ятниці, якщо він не хоче, щоб люб'язні місцеві рекетири почали його шукати, - а думка про це його не приваблювала. І після вчорашньої гулянки, яка починалася так безневинно, - Бадді, його наречена та оральна гігієністка, знайома дівчини Бадді («Ларрі, чудова лялечка з Бронксу, чудове почуття гумору, будеш у захваті»), - грошенят у нього поменшало. Ні. Якщо бути точним, у кишені самі копійки дзеленчали. Від цієї думки стало не по собі. І що робити, як виїде від матері? Зняти номер? Швейцар будь-якого пристойного готелю спершу розрегочеться, а тоді пошле його якнайдалі. Одягнений він непогано, проте швейцари наскрізь бачать таких, як він. Якимось чином ці покидьки все знають. Порожній гаманець вони чують на них.

- Не треба, - лагідно промовила мати. - Не їдь, Ларрі. Я закупила твої улюблені наїдки. Певне, ти зазірав до холодильника. І сьогодні ввечері я хотіла пограти з тобою в джин рамі.[60 - Картярська гра.]

- Ма, ти не вмієш грати в джин, - сказав він, слабко всміхнувшись.

- При ставці пенні за очко я в тебе бампер зірву.

- Хіба що дам тобі фору в сто очок...

- Ви тільки послушайте цього шмаркача, - добродушно підштрикнула вона сина. - Це якщо я дам тобі сто очок. Не вшивайся так скоро. Що скажеш, Ларрі?

- Гаразд, - сказав він.

Уперше за весь день йому стало добре, справді добре. Тихенький голосок усередині прошепотів, що він знову взявся за своє, знову: «Ларрі, ти геть не змінився, знову ідеш зайцем». Та він не слухав. Це ж його мати, кінець кінцем, і вона сама запропонувала йому лишитися. Так, спершу наговорила багато неприємних речей, та прохання лишається проханням, так чи ні?

- Слухай сюди. За квитки на матч четвертого липня плачу я. Обчищу тебе сьогодні, а тоді просто зачерпну звідти жменьку. Якраз вистачить.

- Та ти й помідор не обчистиш, - добродушно сказала вона й розвернулася до полиць. - Унизу є чоловічий туалет. Чому б тобі не зазірнути туди й не змити кров із лоба? А тоді візьми з моєї сумочки десять доларів і сходи в кіно. На Третій авеню досі є непогані кінотеатри. І тримайся подалі від тих гадючників на Сорок Дев'ятій вулиці та Бродвеї.

- За кілька днів я поверну тобі гроші, - мовив Ларрі. - Цього тижня мій запис на вісімнадцятому місці в чарті «Білборда». Зазірнув до «Сема

Гуді»[61 – «Sam Goody» – мережа крамниць, що спеціалізувалася на музиці, фільмах та іграх. Заснована в 1956 р., збанкрутувала в 2006-му.] дорогою.

– Чудово. Та якщо ти такий багатій, чому на чарти повитріщався, а примірника не купив?

Зненацька Ларрі перехопило горло. Він кахикнув, та клубок за кадиком нікуди не дівся.

– Ну, не зважай, – сказала мати. – Мій язик – наче коняка з кепським норовом: як розженеться, то бігтиме, аж доки не стомиться. Ти ж знаєш, Ларрі. Візьми п'ятнадцять замість десятки. Назвемо це позикою. Гадаю, так чи інакше, а борг ти повернеш.

– Так, – озвався Ларрі.

Він підійшов до неї та смикнув за пелену сукні, наче маленький хлопчик. Вона зиркнула вниз. Ларрі став навшпиньки та поцілував її в щоку.

– Я люблю тебе, ма.

Вона виглядала стривоженою, та не поцілунком – її наполохали його слова або сам тон.

– Та я знаю, Ларрі, – мовила вона.

– І щодо того, що ти сказала... про мене й халепу. Так, у мене є невеличка проблема, але не...

Її відповідь була холодною й водночас суворою. Такою холодною, що він навіть трохи злякався.

– Навіть чути про це не хочу.

– Окей, – сказав він. – Слухай, ма... який найкращий кінотеатр поблизу?

– «Лакс Твін», та я не знаю, що там зараз показують.

– Байдуже. Знаєш що? В Америці є три речі, які можна знайти будь-де, але найвищого гатунку – лише тут, у Нью-Йорку.

– Справді, пане критику? І що ж це за речі?

– Кіно, бейсбол та хот-доги від «Недікс».[62 – «Nedick's» – мережа фастфудів, заснована в Нью-Йорку ще на початку XX ст.]

Вона засміялася.

– А ти не дурень, Ларрі, з розумом у тебе завжди був порядок.

Він спустився до чоловічої вбиральні. Змив кров із лоба. Потім знову піднявся нагору й поцілував матір. Узяв п'ятнадцять доларів із її потертої чорної сумочки. А тоді пішов до «Лаксу». Там він подивився, як божевільний та ехидний привид на ім'я Фредді Крюгер затягує ватагу підлітків у сипучі піски їхніх снів – усі вони, крім молоді героїні, загинули. Наприкінці Крюгер також помер, та важко було стверджувати це, і, оскільки після назви фільму стояла римська цифра, а на сеанс прийшло чимало людей, Ларрі подумав, що покидьок із лезами на кінчиках пальців іще повернеться, однак він не здогадувався, що звук, який долинав із заднього ряду, віщував смерть походів у кіно: продовжень не буде, і дуже скоро перестануть з'являтися будь-які нові фільми.

Із заднього ряду чувся чийсь кашель.

Розділ 12

У дальшому кутку вітальні стояв високий маятниковий годинник. Френні Голдсміт усе життя слухала його цокання. Воно було візитівкою кімнати, і Френні її ніколи не любила, а в певні дні (як-от сьогодні) активно ненавиділа.

Її улюбленою кімнатою була батькова майстерня. Вона розташовувалася в сараї, який з'єднував будинок і комору. Туди можна було потрапити через дверцята заввишки в неповні п'ять футів, і вони ледве виднілися з-за старого кухонного каміна. Двері випромінювали добро: маленькі й потаємні, вони вабили магнетизмом тих дверей, про які читаєш у казках та фентезі. Коли Френні піросла, їй доводилося пригинатись, як і батькові. Мати ж не заходила до майстерні, доки в цьому не виникало необхідності. То були двері з «Аліси в Країні див», і деякий час вона потай гралася, уявляючи, як відчинить їх, а майстерні Пітера Голдсміта там не буде. Натомість вона побачить підземний прохід до Країни див або Гобітону – вузький, проте затишний тунель із круглими земляними стінами та ґрунтовою стелею, обплетеними міцним корінням, і якщо стукнутись об них головою, вискочить чимала гуля. Тунель, пропахлий не вологою землею та бридкими жуками й хробаками, а корицею та свіжими яблучними пирогами; тунель, через який можна пролізти до вітальні Бег Енду й потрапити на святкування сто першого дня народження Більбо Беггінса.

Чарівний затишний тунель там так і не з'явився, та для Френні Голдсміт, дівчинки, яка зросла в цьому домі, самої майстерні (іноді батько називав її «інструментарнею», а мати – «тією дірою, куди твій батько залазить випити пива») було досить. Дивні знаряддя й химерні штуки. Велетенська шафа з безліччю щертів повних шухляд. Цвяхи, шурупи, уламки, наждачний папір із різною зернистістю, рубанки, важелі, ватерпаси та інші речі, назв яких вона не знала ні тоді, ні тепер. У майстерні панувала темрява, і єдиними джерелами світла були запилюжена лампочка на сорок ватів, що звисала зі стелі, та настільна лампа на шарнірному кронштейні, яскравий круг світла від якої завжди був спрямований на заклопотані батькові руки. Там стояли запахи пилу, мастила й тютюнового диму, і Френні вважала, що має існувати правило: кожен батько повинен курити. Люльку, сигари, цигарки, марихуану, гашиш, листя салату, будь-що. Адже запах диму був невід'ємним складником її дитинства.

Френні, подай-но мені отой гайковий ключ. Ні, маленький. Що там у школі?... Правда?... І чого б це Рутті Сірс заманулося тебе штовхнути?... Так, неприємна. Дуже неприємна подряпина. Та поглянь – вона пасує до кольору твого платтячка, хіба ні? От якби ти знайшла Рутті Сірс та вмовила її штовхнути тебе ще разочок, мала б другу подряпину до пари. А подай мені он ту викрутку... Ні, іншу, з жовтою ручкою.

Френні Голдсміт! Ану вилітай із тої шафарні й негайно перевдягнися! ЗАРАЗ ЖЕ! Геть уся загведзяєшся!

Навіть зараз, у двадцять один рік, вона могла пригнутися, зайти досередини, стати між батьківським столом і старим каміном Бена Франкліна[63 – Камін Франкліна – винахід Бенджаміна Франкліна, новаторство якого полягало в тому, що камін виготовляли з чавуну – металу з високою теплопровідністю. Окрім цього, була передбачена наявність

повітряного рукава для теплого повітря. У такий спосіб зберігали більше тепла в самому приміщенні.] (узимку він випромінював пекельний жар) і відчувати, як воно – бути маленькою Френні Голдсміт. То було ілюзорне відчуття, і до нього майже завжди домішувалися сумні спогади про брата Фреда, якого вона майже не пам'ятала й чие дорослішання обірвалося так грубо й раптово. Вона стояла й чула запахи плісняви, оливи, що просякнула все навколо, та слабкий аромат батькової люльки. Їй рідко пригадувалось, як це – бути маленькою, такою дивовижно маленькою, та тут спогади повертались, і вона раділа.

Та наразі вітальня.

Вітальня.

Якщо майстерня, чиїм символом був фантомний запах батькової люльки (коли у Френні боліло вухо, тато інколи вдював їй туди трохи диму, та спершу просив пообіцяти, що вона нічого не скаже Карлі: матір би пропасниця вхопила), асоціювалася з добром, то вітальня була втіленням усього, що воліла б забути будь-яка дитина. Говори лише тоді, коли до тебе звертаються! Легше розбити, ніж полагодити! Що це за вбрання? Зараз же підіймайся до себе й перевдягнися! Думай хоч трохи! Френні, не скубай плаття! Гості вирішать, що в тебе воші. Що подумають дядечко Ендрю й тітонька Карлен? Який сором! У вітальні віднімало мову; у вітальні свербіло, та не можна було почухатись; у вітальні лунали диктаторські накази, точилися нудні балачки; тут родичі щипали тебе за щоки, тут боліло, було заборонено чхати, доводилося ковтати кашель та (свят-свят!) позіхи.

У центрі кімнати, де панував дух матері, стояв годинник. Дідусь Карлі, Тобіас Давнз, зробив його в 1889 році, і мало не одразу годинник дістав статус сімейної реліквії, що кочувала країною впродовж наступних років – його ретельно пакували, страхували й пересилали зі штату до штату. Він з'явився на світ у Буффало, штат Нью-Йорк, у майстерні Тобіаса – місці, яке, без сумніву, було не менш брудним та прокуреним, ніж приватний барліг Пітера, однак якби хтось таке зауважив Карлі, вона б одразу відмахнулася від цього як від цілковито недоречної ремарки. Тож коли рак, серцевий напад або прикрий випадок відрубував гілку родинного дерева, годинник мігрував до наступної домівки. Він стояв у вітальні вже тридцять шість років – відколи Пітер та Карла Голдсміти оселилися в цьому будинку. Тут його поставили, тут він і стояв, цокаючи та байдуже відмірюючи час. Якщо вона того схоче, одного дня годинник перейде до неї, розмірковувала Френні, дивлячись на побіліле, шокване обличчя матері. Але я не хочу його! Не хочу й не прийму!

У цій кімнаті стояли засушені квіти в скляних футлярах. Підлога була встелена сизим килимом із візерунками тьмяно-рожевих троянд. В одній стіні був елегантний еркер, який виходив на схил, що спускався до траси 1, на межі з якою ріс високий живопліт із бирючини. Коли на розі побудували заправку «Екксон», Карла довго й нудно діяла чоловіка, доки той його не посадив. Щойно Пітер це зробив, вона почала допікати, щоб він примусив живопліт рости швидше. Френні здавалося, що, якби це допомогло, мати погодилася б і на радіоактивні міндобрива. Бирючина підросла, і скарг поменшало. Френні гадала, що за рік-два, коли живопліт нарешті закрие заправку, що загиджувала своїм брудним фасадом краєвид із вікна вітальні, їх зовсім не стане.

Принаймні з цього приводу.

Трафаретні візерунки на шпалерах – велике зелене листя й рожеві квіти приблизно того ж тону, що й троянди на килимі. Антикварні американські меблі та подвійні двері з темного махагонієвого дерева. Камін для самої

показухи: на червоній та чистенькій, не заплямованій сажею цеглі лежало те саме березове поліно. Френні подумалося, що зараз та дровина вже так висохла, що, коли її підпалити, спалахне, як газета. Над поліном висів великий казанок, у якому й дитина помістилася б. Він належав ще її прапрабабусі й довічно висів над так само довічним рубанцем. Довершувала картину Довічна Кремнієва Рушниця над камінною полицею.

Сегменти байдужого часу.

Один із її перших спогадів був про те, як вона написяла на сизий килим із тьмяними трояндами. Їй було зо три рочки, і до туалету її ще як слід не привчили. Певне, до вітальні також не пускали, аби не нашкодила. Проте якимсь чином Френні туди пробралася, і коли побачила, як мати не біжить, а летить до неї, аби запобігти жажіттю, від переляку зробила те, чого так боялася мати: сечовий міхур не витримав, і пляма, що розпливлася під її дупцею, змінила колір килима із сизого на темніший – колір шиферу. Побачивши це, мати заверещала. Пляму вивели, та після скількох ретельних чисток? Бог знає, а от Френні Голдсміт – ні.

Саме у вітальні мати провела з нею довгу гнівну розмову після того, як застала Френні з Норманом Берстейном, коли вони роздивлялись один одного в коморі, – їхній одяг лежав однією купкою на копиці сіна. А чи сподобалося б їй, спитала тоді Карла, якби вона взяла Френні та провела голяка трасою 1? Гарно було б? Шестирічна Френні уявила це й розплакалася, проте якимсь чином на істерику не зірвалася.

У десять років вона каталася на велосипеді і, коли озирнулась, аби крикнути щось до Джорджетт Макгвайр, врізалася в поштову скриньку на стовпчику. Подерла лоб, розбила ніс, зчесала обидва коліна й від шоку навіть відключилася на кілька секунд. Коли Френні прийшла до тями, пошкунтила під'ізною доріжкою додому, заплакана й перелякана від вигляду такої кількості власної крові. Френні пішла б до батька, та оскільки він був на роботі, почувалася до вітальні, де мати саме пригощала чаєм місіс Веннер та місіс Прінн. «Геть звідси!» – скрикнула мати, і наступної миті кинулася до Френні, пригорнула її та повела дочку до кухні, де можна було спокійно бруднити долівку кров'ю, при цьому туркочучи: «Ой, Френні, ой, лишенько, що сталося, ой, бідолашний носик!» Однак Френні так і не змогла забути, що першими материними словами того дня було не «Ой, Френні!», а «Геть звідси!». Перш за все її турбував стан вітальні, де тягся байдужий час, а кров була поза законом. Певне, місіс Прінн також цього не забула: крізь сльози Френні побачила, як обличчям жінки майнув такий вираз, наче їй дали ляпаса. Після того випадку місіс Прінн стала заходити значно рідше.

У сьомому класі в таблиці їй зробили примітку про погану поведінку, і, звісно ж, мати запросила її до вітальні на розмову. У дванадцятому класі її тричі не випускали на перерву за те, що вона передавала записки, і це питання також розбирали у вітальні. Там вони з Френні дискутували про її плани на майбутнє – плани, які завжди виявлялися трішечки недолугими; там вони обговорювали її цілі – цілі, які завжди виявлялися запростими; там вони перебирали її скарги, – скарги, які завжди виявлялися ну зовсім безпідставними, а окрім цього, ще й плаксивими, капризними та невдячними.

Саме у вітальні стояла братова труна – на підставці, завітчаній трояндами, хризантемами й конваліями, і їхні аромати ширилися кімнатою під акомпанемент ритмічного цокання годинника з апатичним циферблатом, що вимірював сегменти байдужого часу.

– Ти завагітніла, – вдруге повторила Карла Голдсміт.

– Так, мамо.

Голос у Френні був хрипким і беземоційним, та вона придушила бажання облизати губи, натомість міцно стулила їх. «У батьковій майстерні є дівчинка в червоному платтячку, і вона завжди буде там – сміятиметься й ховатиметься під столом із лешатами, прикрученими до одного боку стільниці, або ж скручуватиметься калачиком, притискаючи подерті колінця до грудей, – якраз позаду великої шафи з тисячею шухляд, нашпигованих інструментами. Те дівча – дуже щаслива дитина, – думала Френні. – Та в материній вітальні живе ще менша дівчинка, і вона дзюрить на килими, наче паршиве цуценя. Наче паршива маленька сучка. Ця дівчинка також нікуди не зникне, як би мені цього не хотілося».

– Ох, Френні, – випалила мати й притиснула руку до щоки, наче ображена стара діва. – Як це сталося?

Таке ж запитання поставив Джессі. Саме це її й розлютило – точнісінько таке ж запитання поставив і він.

– Мамо, ти народила двох дітей, тож, гадаю, тобі відомо, як це сталося.

– Припни язика! – скрикнула Карла.

Її очі широко розчахнулись і обпекли Френні палючим поглядом, який завжди лякав її в дитинстві. Карла миттю скочила на ноги (ще одна її лячна звичка, яку Френні також пам'ятала ще з дитинства) – висока жінка з ретельно доглянутим, акуратно підрівняним і зачесаним назад волоссям, висока жінка в зеленій сукні та бездоганних бежевих панчохах. Вона підійшла до каміна. Карла завжди так робила, коли дізнавалася про біду. Там, на полиці, якраз під рушницею, лежав великий альбом. Карла була генеалогом-аматором, і в тому альбомі містилася вся її родинна історія... принаймні до 1638 року – саме тоді з безіменного натовпу в Лондоні виринув перший прабатько їхнього роду. Він протримався на плаву достатньо, аби його занесли до церковних архівів як Мертона Давнза, каменяра. Чотири роки тому це родовідне дерево опублікували в «Новоанглійському генеалогові» – складала його саме Карла.

І тепер вона гладила книгу з іменами, довідатися про які було так непросто. То був її прихисток – безпечна територія, на яку не ступав ніхто зайвий. Френ замислилася, чи не було серед тих предків злодіїв? Алкоголиків? Самотніх матерів?

– Як же ти могла так учинити зі мною, з батьком? – врешті спитала Карла. – Хто то був? Той хлопчисько, Джессі?

– Так, Джессі. Він і є батько.

Карла здригнулася від того слова.

– Як ти могла? – повторила вона. – Ми все зробили, щоб виховати тебе належним чином. Це просто... просто...

Вона закрила обличчя руками й заплакала.

– Як ти могла? – рюмсала вона. – Це таку дяку ми отримуємо за всю нашу турботу? Ти йдеш собі і... і... злягаєшся з якимось хлопчиськом, наче сучка в тічці! Погане дівчисько! Погане дівчисько!

Вона зайшлася плачем, прихилившись до камінної полиці, однією рукою прикривши очі, а другою так само ковзаючи по зеленій палітурці. Тим часом годинник спокійно відлічував час.

– Мамо...

– Замовкни! Ти вже все сказала!

Френні незграбно підвелася. Ноги здавалися дерев'яними, та, певне, це було не так – вони тремтіли. З очей у Френні також побігли сльози, але вона не зважала. Вона не збиралася дозволити цій кімнаті завдати їй чергової поразки.

– Я піду.

– Ти іла за нашим столом! – зненацька закричала на неї Карла. – Ми любили тебе... підтримували... і ось що ми маємо! Погане дівчисько! Погане дівчисько!

Засліплена слізьми, Френні зашпортнулася – права ступня зачепилася за ліву гомілку. Втратила рівновагу й полетіла, виставивши руки. Скренею вдарилась об журнальний столик, а одна рука зачепила вазу з квітами, і та вивернулася на килим. Посудина не розбилася, однак із неї полилася вода, і сизий килим став сірим, як шифер.

– Дивись! – закричала Карла мало не переможним голосом.

Від сліз у неї з'явилися синці під очима, і волога прорізала в макіяжі дві світлі доріжки. Вигляд вона мала змарнілий та напівбожевільний.

– Дивись, ти зіпсувала килим, бабусин килим..

Френні сиділа на підлозі й очманіло терла голову. Вона й досі плакала. Їй хотілося сказати матері, що то лише вода, та нерви в неї геть розхитались, і вона вже не знала, так це чи ні. Справді вода? А може, сеча? Що з двох?

Рухаючись із тією ж моторошною швидкістю, Карла Голдсміт підхопила вазу й затрусила нею перед лицем дочки.

– Що плануєте робити, міс? Плануєте лишитися тут? Невже ти думаєш, що житимеш і істимеш у нашому домі, а сама будеш вештатися з місцевими кобелями? Бачу, вгадала. Так ось дзуськи! Дзуськи! Я цього не потерплю. Не по-терп-лю!

– Не буду я тут лишатися, – пробурмотіла Френні. – Ти думала, мені захочеться жити з вами?

– І куди ж ти подінешся? До нього переїдеш? Сумніваюся.

– Гадаю, до Боббі Ренгартен у Дорчестер або до Деббі Сміт у Соммерсворт.

Поступово Френні опанувала себе й зіп'ялася на ноги. Вона ще плакала, проте вже сама почала злитися.

– Хоча це не твоє діло, – докинула Френні.

– Не мое діло? – відлунила Карла, усе ще тримаючи вазу. Обличчя в неї зблідло до пергаментно-білого кольору. – Не мое діло? Те, чим ти займаєшся під дахом цього будинку, не мое діло? Ти невдячна мала лярва!

Вона ляснула Френні по лицю – так ляснула, що в дівчини хитнулася голова. Френні перестала терти гулю й натомість узялася терти щоку, дивлячись на матір і не вірячи.

– Отака дяка за те, що ми влаштували тебе в гарну школу, – сказала Карла й показала зуби, розтягнувши губи в безжальний, страшний вишкір. – Тепер ти ніколи не довчишся. Вийдеш заміж і...

– Я не збираюся за нього заміж. І школу кидати також не буду.

Карла вибалушила очі. Вона дивилася на дочку, як на божевільну.

– Це ти про що? Про аборт? Ти хочеш зробити аборт? Хочеш стати не лише волоцюгою, а й убивцею?

– Дитину я залишу. Доведеться пропустити весняний семестр – довчуся наступного літа.

– І на який кошт учитимешся? На мої гроші? Якщо така твоя думка, то доведеться тобі її змінити. Така сучасна дівчина не потребує батьківської допомоги, чи не так?

– Допомога мені б знадобилася, – тихо сказала Френні. – А гроші... яюсь протримаюся.

– У тебе зовсім сорому не лишилося! Думаєш тільки про себе! – закричала Карла. – Господи милий, що твій фокус зробить із нами з батьком! А тобі ж геть байдуже! Ти розіб'єш батькові серце, і...

– З моїм серцем начебто все гаразд, – почувся від дверей спокійний голос Пітера Голдсмита.

Френні з матір'ю крутнулися до нього. Так, він стояв у дверях, та через поріг не переступив – носики його робочих черевиків були за кілька дюймів від місця, де закінчувався дешевий коридорний килим і починався килим вітальні. Зненацька Френні усвідомила, що бачила його на тому самому місці безліч разів, та чи заходив він до вітальні? Чи заходив до самої кімнати? Цього вона не пригадувала.

– Що ти тут робиш?! – гаркнула Карла, раптом забувши про гіпотетичну шкоду, заподіяну серцю її чоловіка. – Я гадала, що сьогодні ти працюєш до самого вечора.

– Я помінявся з Гаррі Мастерсом, – мовив Пітер. – Карло, Френ мені вже розповіла. Ми станемо дідусем та бабусею.

– Дідусем! Бабусею! – вискнула вона та зайшлася огидним, недоладним сміхом. – Я сама розберуся. Вона тобі все розповіла, а ти змовчав. Гаразд. Іншого від тебе я й не чекала. Однак зараз я зачиню двері, і ми вдвох у всьому розберемося, як слід розберемося.

Вона всміхнулася до Френні, гірко й показово.

– Лише ми... дівчата.

Вона взялася за ручку дверей до вітальні й почала їх зачиняти. Френні очманіло дивилася на це, намагаючись зрозуміти раптовий гнів та ядучість власної матері.

Пітер виставив руку, – повільно, неохоче, – і двері спинилися, зачинившись тільки наполовину.

– Пітере, я хочу, щоб ти залишив це мені.

– Знаю. У минулому я так і робив. Але не цього разу, Карло.

- Це не твоя парафія.
- Моя, - спокійно відказав Пітер.
- Татку...

Карла розвернулася до неї; пергаментно-біле обличчя на вилицях поплямувалося червоним татуюванням.

- Не смій до нього звертатися! - крикнула вона. - Не з ним ти говориш! Так, ти завжди вміла так до нього підлащитися, що він виконував будь-яку дурнувату забаганку, або ж замилили йому очі, аби він став на твій бік, що б ти не накоїла, та сьогодні ти матимеш справу не з ним, а зі мною, міс!

- Карло, припини.
- Вийди геть!
- Я навіть не зайшов. Ось де пор...
- Не смій насміхатися з мене! Забирайся з моєї вітальні!

На цих словах вона пригнула голову та взялася штовхати двері, пустивши в хід навіть плечі, від чого здавалася якимось химерним гібридом бика й жінки. Він стримував її, та з дедалі більшим зусиллям. Урешті на шиї в нього напружилися жили, і це попри те, що Пітер змагався зі своєю дружиною, легшою від нього на сімдесят фунтів.

Френні хотілося закричати, щоб вони припинили, хотілося сказати батькові, щоб він пішов, - тоді їм не довелося б дивитися на Карлу в такому стані: її поглинула раптова, ірраціональна, жовчна лють. Іноді мати злилася, та до такого божевілля ніколи не доходило. Проте Френні не могла розтулити рота. Здавалося, наче суглоби щелеп скувала іржа.

- Забирайся! Геть із моєї вітальні! Геть! Геть! Геть! Скотино, відпусти двері й ЗАБИРАЙСЯ ГЕТЬ!

Ось тоді він дав їй ляпаса.

Звук був пласким, дріб'язковим. Годинник не розсипався на обурений пил, а клацав так само, як щодня відтоді, коли його запустили. Меблі не застогнали. Однак скажені слова Карли відтяло, немов їх скальпелем ампутували. Вона впала на коліна, і двері прочинилися до кінця, м'яко стукнувшись об високу спинку вікторіанського стільця, вкриту чохлам із ручною вишивкою.

- Ні, о ні, - прошепотіла Френні скривдженим, кволим голосом.

Карла притиснула руку до щоки й витріщилася на чоловіка.

- Ти напрошувалася на це років десять, якщо не більше, - зауважив Пітер дещо тремким голосом. - Я завжди казав собі, що не зроблю цього, бо чоловіки не б'ють своїх жінок. Я й досі так думаю. Та коли людина - чоловік або жінка - перетворюється на собаку й починає кусатися, хтось має її зупинити. Карло, я жалкую лише про те, що не мав сміливості зробити це раніше - тоді нам би не так боліло.

- Татку...

– Френні, помовч, – суворо, проте відсторонено цитьнув батько, і вона послухалася.

– Кажеш, вона егоїстка, – повів далі Пітер, так само дивлячись у незворушне, шокване обличчя дружини. – Однак ти звинувачуєш дочку у власних гріхах. Ти перестала зважати на Френні, відколи помер Фред. Саме тоді ти вирішила, що піклування може обернутися болем і безпечніше просто жити самій по собі. І саме сюди ти приходила усамітнюватися знову, і знову, і знову. У цю кімнату. Ти плекала мерців зі своєї родини, а про живих забула. І коли сьогодні вона прийшла попросити твоєї допомоги, б'юсь об заклад, у ту ж мить ти перейнялася тим, що скажуть дами з клубу «Квіти й сад» і чи означатиме це, що доведеться пропустити весілля Емі Лодер. Біль – вагома причина для змін, та навіть увесь біль на світі не в змозі змінити факти. Ти поводитися егоїстично.

Він простяг руку й допоміг їй підвестися. Карла стала на ноги, наче сновиди. Вираз її обличчя не змінився – очі так само широко розчахнуті, у них невіра. Безжальність до них поки не повернулася, та Френні гадала, що це лише справа часу.

Справа часу.

– Я винен, бо відпустив тебе. Не хотів неприємних розмов. Не хотів розгойдувати човен. Бачиш, я також повадився егоїстично. І коли Френні пішла до школи, я подумав: «Ну, тепер Карла має те, що хотіла, і зле від цього нікому не буде, хіба що їй самій, а раз людина не знає, що їй болить, то, певне, болю й немає». Я помилився. Я помилявся й раніше, та так серйозно – ніколи.

Він простягнув руки й ніжно, проте дуже міцно взяв Карлу за плечі.

– А тепер я маю тобі дещо сказати. Як твій чоловік. Якщо Френні потрібно десь жити, вона, як і раніше, може лишитися в нас. Якщо їй будуть потрібні гроші, вона, як і раніше, візьме їх із мого гаманця. І якщо вона вирішить залишити дитину, ти допоможеш їй улаштувати належний дитячий душ. [64 – Дитячий душ – американська традиція влаштовувати вечірку з нагоди народження дитини. Зазвичай свято організовують за кілька місяців до самого народження.] Ти, певне, думаєш, що ніхто не з'явиться, та в неї є друзі, гарні друзі, і вони прийдуть. І скажу тобі ще дещо. Якщо вона захоче похрестити дитину, то ми зробимо це просто тут. Тут, у цій клятій вітальні.

У Карли відвисла щелепа, і з рота почувся якийсь звук. Спершу він був дивовижно схожим на свист чайника, який лишили на гарячій плиті, а тоді перетворився на пронизливе виття.

– Пітере, твій власний син лежав у труні посеред цієї кімнати!

– Так. Саме тому я не можу придумати кращого місця, щоб охрестити новонародженого, – сказав він. – У ньому буде Фредова кров. Жива кров. Сам Фред помер багато років тому, Карло. Перетворився на їжу для хробаків.

Зачувши таке, вона закричала й затулила вуха. Він нагнувся та опустил її руки.

– Проте хробаки ще не дісталися до Френні та її дитини. Байдуже, як її зачали, – вона жива. Карло, ти поводишся так, наче хочеш прогнати власну дочку. І що тоді в тебе лишиться? Лише ця кімната й чоловік, який зненавидить тебе за цей учинок. Якщо ти це зробиш... того дня поряд із Фредом могли лежати й ми з Френні – не бачу різниці.

– Я хочу піти нагору й лягти, – сказала Карла. – Мене нудить. Гадаю, краще лягти.

– Я допоможу, – озвалася Френні.

– Не смій мене чіпати. Лишайся тут, із батьком. Здається, ви з ним уже все вирішили. Спланували, як зруйнувати мене в очах усього міста. Чому б тобі одразу не перебратися до моєї вітальні, га, Френні? Чому б не нанести багна на килим, не взяти попелу з каміна та не насипати його в годинник? Чому б і ні? Чому б і ні?

Вона засміялась і проштовхнулася повз Пітера в коридор. Жінка хиталася, як п'яна. Пітер спробував обійняти її за плечі. Карла вишкірила зуби й засичала на нього, наче кішка.

Її сміх перейшов у плач, і Карла повільно пішла нагору, тримаючись за махагонієві перила, щоб не впасти. Те рюмсання було таким болючим і безпорадним, що Френні хотілося водночас і кричати, і блювати. Обличчя в батька посіріло й мало колір брудного простирадла. На горішній сходинці Карла розвернулася й хитнулася так загрозливо, що на мить Френні здалося, наче вона зараз упаде й покотиться донизу. Карла глянула на них так, наче хотіла щось сказати, а тоді знову відвернулася. За мить двері спальні зачинилися й заглушили її скривджений плач.

Френні з Пітером вражено подивились одне на одного широко розплющеними очима. Годинник незворушно продовжував відлічувати час.

– Усе владається, – спокійно мовив Пітер. – Потроху перетреться, і вона заспокоїться.

– Справді? – спитала Френні.

Вона повільно підійшла до батька, прихилилася до нього, і він обійняв її.

– Мені так не здається, – сказала Френні.

– Не зважай. Подумаємо про це пізніше.

– Треба йти. Вона не хоче мене тут бачити.

– Краще лишися. Буде добре, якщо – або коли – вона спуститься й з'ясується, що їй потрібно, аби ти лишилася. – Він трохи помовчав. – Щодо мене, Френ, то я це й так знаю.

– Татусю, – промовила вона й поклала голову йому на груди. – Ох, татку, мені так шкода, так страшенно шкода...

– Ш-ш-ш...

Він погладив її волосся. Понад головою дочки він бачив, як крізь шибки струменять сонячні промені – стояла післяобідня пора, проте здавалося, наче вже почало вечоріти. Тут, у вітальні, світло завжди набувало цієї характерної риси: робилося золотавим та непорушним і лягало так само, як у музеях та прадавніх склепах.

– Ш-ш-ш, Френні... Я люблю тебе. Я люблю тебе.

Розділ 13

Загорілася червона лампочка. Зашипіла помпа. Відчинилися двері. Чоловік, який переступив поріг, не мав на собі білого комбінезона. Натомість у нього був маленький блискучий фільтр для носа, схожий на срібну виделку з двома зубцями – такі кладуть на столики з канапками, щоб можна було дістати з пляшки оливки.

– Вітаю, містере Редман, – сказав на ходу прибулець.

Він виставив руку в прозорій гумовій рукавичці, і з переляку Стю її потиснув.

– Мене звати Дік Дейтц. Деннінгер сказав, що ви не гратимете в нашу гру, доки вам не скажуть, який рахунок.

Стю кивнув.

– Гарзд.

Дейтц присів на край ліжка та впер руки в боки. Він був невеличким чорношкірим чоловічком і в такій позі скидався на гнома з диснеївського мультфільму.

– То що саме вас цікавить? – спитав він.

– По-перше, скажіть, чому на вас немає одного з тих скафандрів.

– Бо Джеральдо каже, що ви не заразні.

Дейтц указав пальцем на морську свинку за подвійним склом, що займало одну стіну. Тваринка сиділа в клітці, а позаду неї з порожнім обличчям стояв Деннінгер.

– Гм, Джеральдо?

– Протягом останніх трьох днів Джеральдо дихав вашим повітрям, яке попередньо проганяли через конвектор. Хвороба, яку підхопили ваші друзі, легко перекидається з людини на морську свинку й навпаки. Ми дійшли висновку, що, якби ви мали ту заразу, Джеральдо вже мав би здохнути.

– Однак ви вирішили не ризикувати, – сухо сказав Стю й тицьнув великим пальцем на носовий фільтр.

– Ризик у моєму контракті не прописаний, – цинічно всміхнувся Дейтц.

– То що в мене таке?

Слова полинули так плавно, наче то була заготовлена промова:

– У вас чорне волосся, блакитні очі, страшенно гарна засмага... – Він пильно поглянув на Стю. – Не смішно, так?

Стю промовчав.

– Хочете мене вдарити?

– Гадаю, користі з цього не буде.

Дейтц зітхнув і потер перенісся – скидалося на те, що йому боліло від тих трубок у носі.

– Слухайте, – мовив він. – Коли справи серйозні, я починаю жартувати. Хтось курить або жує гумку. Так я тримаю себе в руках, ото й усе. Поза сумнівом, багато хто справляється з цим краще. А щодо того, яка у вас зараза, то, згідно з аналізами, які провели Деннінгер та його колеги, у вас нічого немає.

Стю байдуже кивнув. Однак йому здалося, що маленький гном, який сидів на ліжку, розгледів за його кам'яною міною раптову й глибоку полегкість.

– А що в інших?

– Перепрошую, однак це таємна інформація.

– А як його підхопив Кемпійон?

– Це також закрыта тема.

– На мій здогад, він був військовим. Десь стався нещасний випадок. На кшталт того, що тридцять років тому трапилося в Юті з тими вівцями, тільки набагато гірше.

– Містєре Редман, мене можуть кинути до в'язниці, навіть якщо я просто скажу, холодно чи тепло.

Стю замислено пошкрябав свою нову бороду.

– Ви б мали радіти, що ми не розказуємо вам більше, – мовив Дейтц. – Ви ж це знаєте, правда?

– Ага, менше знаю – краще служу нашій країні, – сухо сказав Стю.

– Ні, це суто Деннінгерова приказка, – відмахнувся Дейтц. – Коли поглянути на всю нашу систему, ми з Деннінгером – лише мурахи, і повноважень у нього ще менше. Він лише сервопривід.[65 – Електричний двигун, який сприймає певний набір команд.] У вас є прагматичніша причина радіти. Щоб ви знали, ви також під грифом «таємно». Ви зникли з лиця землі. І якби вам було відомо трохи більше, наші великі цабе могли б вирішити, що безпечніше зробити так, аби ви зникли назавжди.

Стю нічого не відповів. Він був приголомшений.

– Та я прийшов не для того, щоб вас залякувати. Нам дуже потрібна ваша співпраця, містєре Редман. Дуже.

– Де всі ті, з ким мене привезли?

Дейтц дістав із внутрішньої кишені аркуш.

– Віктор Пелфрі – мертвий. Норман Брюетт, Роберт Брюетт – мертві. Томас Воннамейкер – мертвий. Ральф Ходжес, Берт Ходжес, Шеріл Ходжес – мертві. Крістіан Ортега – мертвий. Ентоні Леомінстер – мертвий.

Імена закружляли в голові Стю. Бармен Кріс. Під шинквасом він тримав начинену свинцем битку «Луїсвіль слагер», [66 – «Louisville Slugger» – відомі бейсбольні битки компанії «Гіллріч енд Бредсбі» («Hillerich & Bradsby Company»). Слагер – повільний боксер-важковик із потужним ударом, здатним нокаутувати.] і коли якийсь далекобійник піддавав сумніву Крісове вміння нею користуватися, то наражався на велику несподіванку. Тоні

Леонмінстер, який їздив на великому «інтернешнелі» з «Коброю Сі-Ві»[67 – «Cobra CB» – марка портативних радіостанцій, якими раніше користувалися замість мобільних телефонів. Великої популярності такі радіостанції набули серед далекобійників. Користувалися ними за принципом чату: хтось займає хвилю, говорить, інші слухають, а потім слово переходить до наступного мовця.] під панеллю приладів. Він часто тусувався на Геповій станції, та того вечора, коли Кемпійон зчесав колонки, його там не було. Вік Пелфрі... Господи, вони з Віком були знайомі все життя. Вік мертвий... це як? Та найбільше його вразила звістка про сімейство Ходжесів.

– Усі? – почув він власну мову. – Уся Ральфова сім'я?

Дейтц перевернув папірець.

– Ні, лишилася маленька дівчинка. Єва. Чотири роки. Вона жива.

– Як вона?

– Вибачте, таємна інформація.

Лють ударила йому в голову з раптовістю приемної несподіванки. Стю опинився на ногах і наступної миті вже тримав Дейтца за вилоги й трусив його. Краєм ока він помітив за подвійним склом перелякану метушню. Почулася слабка сирена, приглушена відстанню й звуконепроникними стінами.

– Що ви накоїли?! – кричав Стю. – Що ви накоїли?! Господи, що ви накоїли?!

– Містере Редман...

– Га?! Що ви, блядь, накоїли?!

З шипінням відчинилися двері. До кімнати зайшли трое чоловіків в оливково-сірих уніформах. Усі з носовими фільтрами.

Дейтц глипнув на них і гаркнув:

– Забралися до біса!

Чоловіки завагалися.

– Нам наказали...

– Забирайтеся – ось вам наказ!

Вони послушалися. Дейтц сів на ліжку, наче нічого не сталося. Лацкани були зіжмакані, волосся впало на лоба. І все. Він дивився на Стю спокійно, навіть співчутливо. На одну скажену мить Стю захотілося вирвати той фільтр із його носа, а тоді він згадав про Джеральдо – ну що за дурнувате ім'я? Холодними водами його оповив гнітючий відчай. Він сів.

– Ісус на драндулеті, – пробурмотів він.

– Слухайте, – мовив Дейтц. – Не моя провина, що вас тут тримають. І Деннінгер із медсестрами, які приходили, щоб виміряти ваш тиск, також не винні. Якщо вам потрібен цап-відбувайло – то це Кемпійон, та й на нього все не звалиш. Він утік, але за тих обставин ми з вами теж могли накивати п'ятами. Сталася технічна промашка, і він вислизнув. Є проблема. Ми намагаємося її владнати, усі ми. Та це не значить, що ми в усьому винні.

– А хто ж тоді?

- Ніхто, - сказав Дейтц і всміхнувся. - У подібних справах відповідальність так розпорошується, що робиться невидимою. Сталася прикрість. Таке могло трапитися в безліч способів.

- Нічого собі прикрість, - ледь чутно промовив Стю. - А як щодо інших? Гепа, Генка Кармайкла, Лайли Бркетт? Люка, їхнього хлопчика? Монті Саллівана?...

- Таємна інформація, - сказав Дейтц. - Знову будете мене трусити? Якщо вам попустить - прошу.

Стю нічого не сказав, але так глянув на Дейтца, що той опустив очі й узявся розгладжувати складки на штанях.

- Вони живі, і, можливо, за деякий час ви їх побачите.

- А що з Арнеттом?

- На карантині.

- Хто там помер?

- Ніхто.

- Ви брешете.

- Прикро, що ви так гадаєте.

- Коли мене випустять?

- Я не знаю.

- Таємна інформація? - гірко запитав Стю.

- Ні, просто не знаю. Здається, хворобу ви не підхопили. Ми прагнемо дізнатися чому. Дізнаємось, і вас відпустять.

- Поголитися можна? Свербить.

Дейтц усміхнувся.

- Якщо ви дозволите Деннінгеру продовжити дослід, я скажу, щоб вас негайно поголили.

- Сам упораюся. З п'ятнадцяти років чудово виходить.

Дейтц одразу ж похитав головою.

- Я так не думаю.

- Боїтеся, щоб я собі горлянку не перерівав? - сухо всміхнувся Стю.

- Ну, скажімо, ми...

Стю перервав його сухим кашлем. Та таким потужним, що мало не навпіл зігнувся.

Дейтц зреагував миттєво. Він притьомно зірвався з ліжка й кулею полетів до дверей - здавалося, стопи навіть підлоги не торкалися. Наступної миті він уже намацував квадратний ключ, устромляв його в замок.

– Не переймайтеся, – м'яко промовив Стю. – Я прикидався.

Дейтц повільно повернувся до нього. Його обличчя перемінилося. Губи стиснулися від злості, очі витріщилися.

– Ви що?

– Прикидався, – сказав Стю й усміхнувся ширше.

Дейтц ступив два кроки до нього. Кулаки стиснулися, розкрилися, знову стиснулися.

– Нащо? Нащо таке виробляти?

– Перепрошую, це таємна інформація, – відмовив усміхнений Стю.

– Ох ти ж лярвин покидьок, – спантеличено пробелькотів Дейтц.

– Ну ж бо, іди. Іди та скажи їм, хай ставлять свої дослід.

Стю так гарно не спалося відтоді, як його ув'язнили. І йому наснився надзвичайно яскравий сон. Йому багато чого снилося, і дружина завжди жалілася, що він кидається й розмовляє, коли спить, та такого ще не було.

Він стояв на сільській дорозі. У тому місці, де чорний асфальт поступався білій, як кістка, ґрунті. У небі палало літнє сонце. Обабіч дороги росла зелена кукурудза, і її зарості тяглись аж до обрію. Біля дороги стояв знак, але його вкривав шар пилу, і було неможливо щось прочитати. Чулося коров'яче мукання, далеке й неприємне. Неподалік хтось перебирав струни акустичної гітари – грали самими пальцями. Вік Пелфрі теж не користувався медіатором, і звук був чудовим.

«Ось куди б я подався, – знічев'я подумав Стю. – Та-а-ак, саме сюди».

Що то за мелодія? «Прекрасний Сіон»? «Поля біля батьківського дому»? «Щасливе майбутнє»? [68 – «Beautiful Zion», «The Fields of My Father's Home», «Sweet Bye and Bye» – релігійні гімни.] Якийсь гімн із дитинства – щось, що асоціювалося з хрестинами й пікніками під обід. Та Стю не пригадав, який саме.

А тоді музика стихла. На сонце набігла хмара. Стю стало лячно. З'явилося відчуття чогось жахливого, страшнішого за чуму, пожежу, землетрус. У кукурудзі щось було, і воно спостерігало за ним. У кукурудзі сиділо щось темне, моторошне.

Стю поглянув туди й побачив два червоні ока, що палали в темному затінку, у глибині кукурудзяних хащів. Ті очі сповнили його паралітичним, безпорадним відчаєм – наче в курки, яка відчула тхора. «Це він, – подумав Стю. – Чоловік без обличчя. О милосердний Боже. О Господи, ні».

А тоді сон розвіявся, і він прокинувся з відчуттям тривоги, дезорієнтації та полегкості. Стю сховався до туалету, а потім визирнув у вікно й поглянув на місяць. Знову ліг у ліжку, але заснув лише за годину. У його сонній голові крутилися думки про кукурудзяні поля. Певне, йому снилась Айова, чи Небраска, чи північний Канзас. Та він ніколи там не бував.

Була за чверть дванадцята. З іншого боку до шибки маленького віконця-ілюмінатора притискалася темрява. Дейтц сидів на самоті в тісному приватному офісі. Краватку послаблено, комір розстібнуто. Ноги задер на простий металевий стіл, у руках тримав мікрофон. На стільниці стояв старомодний диктофон «Волленсак» – бобіни безперестанку крутили плівку.

– Говорить полковник Дейтц. Атланта, код установи – ПС-2. Звіт шістнадцятий, справа «Проект "Синь"», розділ «Принц/Принцеса». Цей звіт, справа та розділ мають гриф «цілком таємно», класифікація 2-2-3, конфіденційно. Джеку, якщо ти позбавлений належних повноважень – на хер із пляжу.

Він зробив паузу й на кілька секунд заплющив очі. Плівка рівномірно перекручувалася з однієї бобіни на іншу, проходячи належну магнітну й електричну обробку.

– Принц мене сьогодні добряче перелякав, – заговорив він нарешті. – У подробиці не вдаватимусь: усе буде у звіті Деннінгера. Цей парубок і текст процитує, і розділ із віршем назве. Плюс до цього транскрипція нашої з Принцом розмови буде на телекомунікаційному диску, що матиме й транскрипцію цього запису – її зроблять о двадцять третій сорок п'ять. Я так розлютився, що мало не стукнув його – до всирачки мене налякав. Однак злість уже вщухла. Він дав мені побути у своїй шкурі, і на кілька секунд я дуже гарно відчув, як воно – жити й постійно труситися від жаху. Він схожий на Гарі Купера, та коли пробиваєшся крізь поверхню, розумієш, що то доволі розумний чоловік, до того ж волюбний сучий син. Видно: коли схоче, то знайде, як вставити палицю в колеса. Сім'ї та родичів зовсім не має, тож сильно його не притиснеш. Якщо вірити Деннінгерові, є кілька добровольців, які радо переконають Принца в тому, що співпраця – річ гарна, і до такого справді може дійти, однак ще одне зауваження: гадаю, добровольців може знадобитися дещо більше, ніж гадає Деннінгер. Набагато більше. Для протоколу скажу, що я проти подібних заходів, як і раніше. Моя мати казала, що мухи ловляться краще на мед, ніж на оцет, і, мабуть, я й досі в це вірю. Знову ж таки для протоколу: досліди й дотепер не виявили в нього ознак вірусу. От і думайте.

Він знову зупинився, змагаючись зі сном. За останні сімдесят дві години чоловік спав лише чотири.

– Облік станом на останні двадцять чотири години, – заговорив він формальним тоном і взяв зі столу стос звітів. – Генрі Кармайл помер, поки я розмовляв із Принцом. Коп Джозеф Роберт Brentвуд помер півгодини тому. Доктор Ді не зазначить цього у своєму звіті, однак ця смерть його аж ніяк не ошасливила. Організм Brentвуда несподівано позитивно зреагував на вакцину... Як її? – він погортав папірці. – Ось. Тип 63-A-3. Хочете – зазирніть до підфайла. Жар у Brentвуда спав, зменшилися характерні набряки лімфатичних вузлів на шиї, він сказав, що зголоднів. З'їв одне яйце-пашот і скибку тоста без масла. Говорив осмислено, цікавився, де перебуває і так далі, і тому подібне, і шуба-дуба, тра-ля-ля. А потім, близько двадцятої нуль-нуль, жар повернувся – вогнем спалахнув. Brentвуд почав марити. Порвав реміні на ліжку й узявся тинятися кімнатою, наче п'яний: горлав, кашляв, пускав шмарклі й таке інше. А тоді спіткнувся, упав і помер. Ба-бах. Наша команда вважає, що його прикінчила вакцина. На деякий час йому від неї полегшало, та перш ніж вона його добила, хвороба почала повертатися. Отже, знову до формул.

Дейтц зробив паузу.

– Найгірше я зберіг наостанок. Уже можна розсекретити Принцесу й називати її просто Євою Ходжес. Європеїдна зовнішність, дівчинка, чотири роки. Сьогодні після обіду її карета й коні перетворилися на гарбуз та мишей. На вигляд вона здавалася цілком здоровою. Жодного разу й носом не шморгнула. Та заразу однаково підхопила. Після ланчу вимірювання показали спад, а потім зростання кров'яного тиску – поки що це єдиний бодай трохи ефективний діагностичний прийом Деннінгера. Перед вечерею він показав мені макрознімки її мокротиння. Якщо ви на дієті, можете повірити на слово: знімки мокротиння вбережуть вас від переїдання. Світлини кишіли тими мікробами, схожими на колеса від воза, та він сказав, що то не мікроби, а інкубатори. Не розумію, як таке може бути: Деннінгер знає, де вони, як виглядають, а зупинити їх неспроможний. Він закидав мене всілякими термінами, та не думаю, що сам їх розуміє.

Він підкурив цигарку.

– То де ми сьогодні? У нас є хвороба з кількома добре вираженими стадіями... однак дехто може одну проскочити. Дехто може відкотитися на стадію назад. А дехто може зробити те і те. Дехто може перебувати на одній стадії доволі довго, а хтось може промчати всіма етапами, як на ракетних санях. Один із наших «чистих» піддослідних уже не чистий. Інший – це тридцятирічний селяк, який здається цілком здоровим. Деннінгер поставив на ньому тридцять мільйонів дослідів і зумів визначити чотири аномалії: виявляється, у Редмана сила-силенна родимок. Його кров'яний тиск дещо завищений, однак не настільки, щоб зараз його лікувати. Під час стресу в нього починає сипатися ліва нижня повіка. І Деннінгер каже, що йому сниться дуже багато снів, непересічний показник – майже всю ніч та щонаочі. Вони довідалися про це з електроенцефалограми, яку провели ще до того, як він почав бунтувати. Ото й усе. Мені це ні про що не говорить, і докторові Деннінгеру також – як і людям, які перевіряють роботу доктора Дементо.[69 – Беррет Юджин «Баррі» Генсен (1941 р. н.) – американський радіодіджей та колекціонер музичних записів, більше відомий як доктор Дементо. Спеціалізується на всіляких дивацтвах зі світу музики. Псевдонім «Дементо» натякає на божевільня (dement – англ. «зводити з розуму»)].

– Мені лячно, Старкі. Мені лячно, бо там, у зовнішньому світі, ніхто не поставить правильний діагноз – хіба що знайдеться якийсь дуже розумний лікар з усіма даними на руках. Усі будуть бачити лише застуду. Господи, до лікарів уже ніхто не звертається, доки не схопить пневмонію, не намацає підозрілу грудку в цицьці чи не нагуляє сверблячку в промежині. Та й на прийом спробуй пробийся. Тож вони сидітимуть по домівках, питимуть багато рідини, валятимуться в ліжках і помиратимуть. І перш ніж сконати, заразять усіх, хто побуває з ними в одному приміщенні. Усі ми чекаємо, коли Принц... здається, я вже примудрився назвати його справжнє ім'я, та наразі мені зовсім похуй... Усі чекаємо, коли й Принц зляже – сьогодні, завтра або ж післязавтра, не пізніше. І поки що жоден із тих, хто захворів на цю заразу, не одужав. Як на мене, ті сучі діти в Каліфорнії зробили свою роботу аж надто добре. Дейтц, Атланта, ПС-2, кінець звіту.

Він вимкнув диктофон і довго дивився на нього. А тоді підкурив іще одну цигарку.

Розділ 15

Було за дві хвилини до півночі.

Петті Грір – дівчина, яка намагалася виміряти тиск у Стю, коли він почав свою акцію протесту, – сиділа в кімнаті для медсестер, гортала свіжий випуск «Макколл» і чекала, коли вже треба буде йти дивитися, як там містер Салліван і містер Гепскомб. Геп не спатиме й дивитиметься шоу Джонні Карсона, тому клопоту не завдасть. Він любив жартувати, як, певне, важко шипати її сідниці крізь білий комбінезон. Містер Гепскомб наляканий, проте охоче співпрацює. Не те що той капосний Стю Редман – дивиться й мовчить, як сич. Містер Гепскомб – лапуня. На її думку, пацієнти діляться на дві категорії – лапунь і паскудників. Петті не провела ані дня в лікарняному ліжку відтоді, як у сім років зламала ногу, коли каталася на роликових ковзанах, і паскудників геть не терпіла. Або ви справді серйозно хворієте й поводитесь як лапуня, або виявляєтеся паскудником-іпохондриком, який лише ускладнює життя бідолашній медсестричці.

Містер Салліван уже буде спати й бурчатиме. Та вона не винна в тому, що його треба будити, і Петті сподівалася, що містер Салліван поставиться до цього з розумінням. Він мав би дякувати, що його доглядають найкращі лікарі й за все платить держава. Тож якщо він знову прокинеться паскудником, вона йому так і скаже.

Годинна стрілка добігла до дванадцятої – час іти.

Вона вийшла з кімнати для медсестер і рушила коридором до білої кімнати, де її спершу окроплять, а тоді допоможуть одягти комбінезон. На півдорозі в неї залоскотало в носі. Вона дістала з кишені носовичок і тихенько чхнула. Тричі. А тоді сховала хустинку назад.

Вона була повністю зосереджена на боротьбі з паскудниками, тож не надала цьому жодного значення. Певне, пилом надихалась. У кімнаті для медсестер висіла табличка, де великими літерами було написано: «ОДРАЗУ ЗВІТУЙТЕ КЕРІВНИЦТВУ НАВІТЬ ПРО НАЙНЕЗНАЧНІШІ ЗАСТУДНІ СИМПТОМИ». Та дівчина про це й не згадала. Усі боялися, що зараза, з якою приїхали ті люди з Техасу, вирветься з ізоляторів, однак вона чудово знала, що крізь матеріал комбінезона не може проникнути жодна інфекція.

Та хай там як, а поки Петті йшла до білої кімнати, вона встигла заразити санітара, лікаря, який саме збирався додому, і ще одну медсестру, яка робила опівнічний обхід.

Почалася нова доба.

Розділ 16

День по тому, 23 червня, в іншій частині країни трасою 180 мчав кремезний білий «конні». Він летів на швидкості дев'яносто, а то й сто миль за годину. На сонці по-царськи вигравала біла фарба, хромоване оздоблення бризкало сонячними зайчиками. Оперні віконця[70 – Opera window – бокове заднє віконце невеликого розміру, вмонтоване в широку задню стінку кузова. Слугувало для покращення оглядовості. Остаточо вийшло з моди в середині 1980-х рр., коли автомобілі стали набагато компактнішими.] також відстрілювалися світлом, наче оскаженілі геліографи.

Бац із Ллойдом убили власника «конні» трохи на схід від Хачити й відтоді рухалися плутаним і доволі безглуздим маршрутом. Там, де закінчувалася траса 80, стояла застава 81-ї, і Бац із Ллойдом занервувалися. За останні шість днів, включно з власником «континенталя», [71 – «Lincoln

Continental» – легковик класу «люкс». На сьогодні модель має 9 модифікацій – першу випустили в 1939 р., останню – у 2002-му.] Його дружиною та їхньою доцею-підлабузницею, вони вколошкали шістьох людей. Та сіпатися чоловіки почали не через шістьох мерців. Причиною були наркотики та зброя. П'ять грамів гашишу, бляшана табакерка з бозна-якою кількістю кокаїну, шістнадцять фунтів марихуани. А ще два пістолети 38-го калібру, три 45-го, 357-й магнум (Бац називав його Бацалом), шість дробовиків (два з них – помпові обрізи), один пістолет-кулемет шмайсер. Убивства їх не обходили, та мізків у них вистачало, аби зрозуміти, у яку халепу можна встряти, якщо потрапити до рук поліції штату Аризона на краденій автівці, нашпигованій наркотою та пукавками. Більше того, тепер вони були ще й федеральними втікачами. Стали ними, коли перетнули кордон Невади.

Федеральні втікачі. Ллойдові Генрейду подобалося це словосполучення. Справжні монстри злочинного світу. Ось тобі, брудний пацюче! Покуштуй сендвіча зі свинцем, ти, сраний копе.

Тож у Демінгу вони повернули на північ і зараз були на трасі 180. Проїхали Герлі, Бейард і дещо більше містечко Сілвер-Сіті, у якому Ллойд купив пакет бургерів та вісім молочних коктейлів (Господи, якого біса він купив аж вісім стаканів тої бодяги? Скоро вони сьятимуть самим шоколадом), нагородивши офіціантку такою безглуздою та дурною усмішкою, що їй зробилося не по собі й не відпускало кілька годин. «Думаю, тому чоловікові байдуже – глянути на людину чи зарізати її», – сказала вона босові після обіду.

Проїхали Сілвер-Сіті й гнали Кліффом, коли дорога знову почала завертати на захід, а в тому напрямку вони їхати не збиралися. Бац із Ллойдом вискочили з Бакгорна й потрапили в покинуту Богом місцину: асфальтоване шосе у дві смуги обрамлювали піски й зарості долини, і до самого горизонту виднілися одноманітні узвишся та плоскогір'я – одне й те саме, те саме, те саме... Хотілося плюнути на все й повернути назад.

– У нас пальне закінчується, – сказав Бац.

– От не летів би, блядь, був би порядок, – огризнувся Ллойд.

Він сьорбнув молочного коктейлю (то був уже третій стакан), і напій мало не поліз назад. Ллойд опустив вікно й викинув усе те лайно, включно з трьома іншими стаканами, яких вони й не торкалися.

– Гоп! Гоп! – крикнув Бац.

Він почав гратися з педаллю газу. «Конні» гойднувся вперед, сіпнувся назад, гойднувся вперед.

– Гнуздай цю кобилу, ковбою! – загорлав Ллойд.

– Гоп! Гоп!

– Хочеш курнути?

– Як маю, то курю, – сказав Бац. – Гоп! Гоп!

На килимку між ніг Ллойда лежав зелений пакет для сміття марки «Гефті». У ньому було шістнадцять фунтів марихуани. Ллойд засунув до нього руку, зачерпнув жменю й почав скручувати велетенський косяк.

– Гоп! Гоп!

«Конні» завиляв по дорозі, раз по раз перетинаючи розділову смугу.

- Ну що за херня! Досить! - крикнув Ллойд. - Воно вже по всьому салону!
- Та там ціла торба... гоп!
- Чуваче, облиш, нам же треба його штовхнути. Або напаримо комусь, або трохи згодом нас знайдуть у чиемусь багажнику.
- Окей, друже.

Бац повів машину нормально, однак спохмурнів.

- Це була твоя ідея. Твоя, блядь, ідея.
- Я гадав, що то гарна ідея.
- Ага, та я не думав, що доведеться пільгучити через усю йобану Аризону. І коли так до Нью-Йорка допремося?
- Ми хвоста позбуваємося, - сказав Ллойд.

У його уяві постала картина з поліцейським гаражем: ворота розчахуються, і в ніч вискакують сотні вінтажних коповозок. Тріщать рації, по цегляних стінах ковзають кольорові вогні. Виходь, Канарсі, ми знаємо, що ти там.

- Щасти, блядь, - пробурчав насуплений Бац. - Виходить просто зашибись. Знаєш, що в нас іще є? Крім пушок і наркоти? У нас шістнадцять баксів і три сотні йобаних кредиток, та ними сцикотно користатися. Ну що за хуйня? Готівки не вистачить навіть на те, щоб заправити цю свиню.

- Бог допоможе, - сказав Ллойд. Він заклеїв слиною косяк і підкурив його від запальнички «континенталя». - Охуенно.

- Нащо ти його куриш, якщо ми збираємося все спихнути? - не вгавав Бац: думка про Бога-помагайла його не дуже заспокоїла.

- Кілька разів не досиплемо. Ну ж бо, Бац. Курни.

Бац завжди ламався на таких пропозиціях. Він зареготав і взяв косяк. Між ними, спершись на грубий приклад, стояв шмайсер із повною обоймою. «Конні» мчав собі далі. Стрілка індикатора пального спустилася до позначки «8».

* * *

Бац і Ллойд познайомилися за рік до того, коли відбували покарання на фермі в Неваді, у Браунсвіллському в'язничному таборі послабленого режиму. Браунсвілл - це дев'яносто акрів зрошуваних сільськогосподарських угідь та в'язничний комплекс із квонсетських ангарів, [72 - Напівциліндричні збірні ангари з листового заліза, які використовують як казарми чи господарські будівлі.] розташованих миль за шістдесят на північ від Тонопи та за вісімдесят миль на північний схід від Геббза. Навіть короткостровий термін там видавався пеклом. Попри те, що Браунсвіллський табір мав бути фермою, там майже нічого не росло. Шойно морква із салатом куштували палючих сонячних променів, вони слабко пихкали й розсипалися. Проростали самі бур'яни та бобові, і законодавчі органи штату фанатично чіплялися за теорію, що колись там можна буде вирощувати сою. Найкраще, що можна було сказати про існування Браунсвілля, - це те, що пустеля не квапилася захоплювати нові території. Директор в'язниці (йому подобалося, коли його кликали «босом») пишався

тим, що він битий жак, і наймав тільки тих, у кому бачив таких самих бувалих перців. Він полюбляв розказувати новоприбулим, що Браунсвілл має послаблений режим, бо, коли доходить до втечі, виявляється, що воно як у тій пісні – нікуди не дінешся, малюче, ніде не сховаєшся. Дехто однаково пробував, та більшість сміливців за два-три дні приводили назад: утікачі поверталися обгорілими, напівсліпими від сонця і за ковток води були ладні продати босові свою зішуглену до родзинки душу. При цьому деякі з них дурнуватو хихотіли, а один молодик, який протинявся в пустелі три дні, стверджував, що за кілька миль на південь від Геббза бачив замок, оточений ровом із водою. Він розказував, що рів охороняли тролі на кремезних чорних конях. За кілька місяців до Браунсвілла завітав мандрівний проповідник із Колорадо, і після його спектаклю молодик усією душею увірував у Господа.

Ендрю «Баца» Фрімена запроторили туди за звичайну бійку. Його випустили у квітні 1989 року. Їхні з Ллойдом Генрейдом ліжка стояли поруч, і якось Бац сказав сусідові, що коли той хотів зірвати джекпот, у Вегасі готувалася одна жирна обгородка. Ллойд зацікавився.

Ллойда випустили 1 червня. Його злочином була спроба згвалтування в Ріно. Дама була стриптизеркою. Вона поверталася додому та забризкала нападника сльозогінним газом. Ллойдові пощастило – йому дали від двох до чотирьох, трохи списали за службу в армії, ще трохи – за гарну поведінку. У Браунсвіллі було заспекотно, щоб викаблучуватися.

Він сів на автобус до Лас-Вегаса, і Бац зустрів його на автовокзалі та пояснив увесь розклад. Він знав одного мужика – найкраще йому підходила характеристика «одноразовий бізнес-партнер», і в певних колах він був відомий як Розкішний Джордж. Він виконував певні замовлення для групи людей із переважно італійськими та сицилійськими прізвищами. Джордж був суто підмогою. В основному ці макаронники використовували його як кур'єра. Інколи він дещо відвозив із Вегаса до Лос-Анджелеса, а бувало й навпаки – привозив. Переважно дрібну наркоту, «закуски» для поважних клієнтів. Іноді й зброю. Зброю він завжди тільки привозив. На думку Баца (а його думки рідко набували обрисів, чіткіших за те, що в кіно називають «розфокусом»), ті сицилійці інколи продавали пукавки незалежним злодіям. Бац сказав Ллойдові, що Розкішний Джордж не проти повідомити ім час і місце прибуття наступної партії того добра. Джордж просив двадцять п'ять відсотків від улову. Тож Бац із Ллойдом мали вломитися до Джорджа, зв'язати його, вставити кляп, забрати товар і, певне, довершити справу кількома стусанами. Джордж попереджав, що виглядати все має як годиться – не варто жартувати з тими сицилійцями.

– Ну, звучить непогано, – сказав Ллойд.

Наступного дня Бац та Ллойд зустрілися з Розкішним Джорджем. Він був сумирним шестифутовим велетом із маленькою голівкою, незграбно посадженою просто на пологі плечиська. Джордж мав густе біляве волосся, що робило його дещо схожим на відомого рестлера.[73 – Джордж Реймонд Вагнер (1915–1963) – американський рестлер, відомий під псевдонімом Розкішний Джордж. Був найбільшою зіркою Першого золотого періоду професійного рестлінгу 1940 – 1950-х рр.]

Ллойд засумнівався, однак Бац його знову переконав: він був мастаком у цій справі. Джордж сказав ім приходити до нього наступної п'ятниці, близько шостої вечора.

– Заради Бога, вдягніть маски, – сказав він. – І розбийте мені носа та поставте фінгал під оком. Господи, нащо я це затіяв?

Настала Та Сама Ніч. Бац із Ллойдом під'їхали автобусом до рогу вулиці, на якій жив Джордж, і одягли лижні маски, щойно ступили на доріжку до його дому. Двері були зачинені, та Джордж виконав обіцянку – замкнув їх так собі. Унизу була гральна кімната, і хазяїн був там, біля сміттевого пакета, нашпигованого шмаллю. Стіл для пінг-понгу мало не тріщав від зброї. Джордж був переляканий.

– Господи, о Господи Боже, нащо я це затіяв? – белькотів він, поки Ллойд зв'язував йому ноги мотузкою для білизни, а Бац тим часом скручував руки скотчем, армованим скловолоком.

Як вони й домовлялися, Ллойд врізав Джоржеві в ніс, а Бац зацідив йому в око. Потекла юшка, під оком почав набрякати синець.

– Чорт! – скрикнув Джордж. – А не можна було легше?

– Ти ж сам казав, що все має виглядати як годиться, – зауважив Ллойд.

Бац заліпив Джорджеві рот. Вони заходилися збирати здобич. Раптом Бац зупинився.

– Знаєш що, друже?

– А що, маю щось знати? – озвався Ллойд і нервово захихотів.

– От мені цікаво, чи вміє наш кореш Джордж берегти таємниці.

Раніше Ллойд про це навіть не замислювався. Він подивився на Розкішного Джорджа. Минула одна напружена хвилина. Зненацька очі в Джорджа вибалушилися: він усе зрозумів.

– Звісно. Він же й свою сраку заклав, – врешті промимрив Ллойд.

Та говорив він так само непевно, як і почувався. Деякі зерна завжди проростають.

Бац посміхнувся.

– Ой, та він може просто сказати щось типу «Гей, хлопці. Зустрів нещодавно старого друга та його корефана. Трохи позависали, потріщали, хильнули пивка, і знаєте, що було далі? Ті сучі діти вломилися до мене й обчистили. Сподіваюся, від вас вони не втечуть. Зараз розкажу, як вони виглядають».

Джордж затрусив головою. Від жаху очі в нього перетворилися на дві літери «О».

На ту мить зброя була вже в цупкому мішку для брудної білизни, який вони знайшли у ванній на нижньому поверсі. Ллойд нервово зважив мішок у руках і спитав:

– То що, по-твоему, нам робити?

– Старий, його треба прибацнути, – сумно промовив Бац. – Це єдиний вихід.

– Гадаю, зробити це буде збіса важко, та він сам нас підбив на це діло.

– Так, старий, важко. А життя яке?

– Ага, – зітхнув Ллойд, і вони рушили до Джорджа.

– Мпф, – почав Джордж, несамовито метляючи головою. – М-м-м-мх! М-м-м-мх!

– Так, я знаю, – заспокоював його Бац. – Лайно, правда? Джордже, мені шкода, без пизди. Нічого особистого, розумієш? Пам'ятай це. Ллойдє, потримай його за голову.

Та легше було сказати, аніж зробити. Розкішний Джордж хвицав головою, як навіжений. Він сидів у кутку гральної кімнати й постійно бився скронею об її шлакобетонні стіни. Здавалося, він цього й не помічав.

– Тримай його, – спокійно повторив Бац і відірвав шматок скотчу.

Урешті Ллойд зловив його за волосся й утримав рівно настільки, щоб Бац устиг приліпити стрічку на ніс Джорджа, таким чином заклеївши всі його дихальні шляхи. Джордж ошалів. Він вивалився з кутка, упав на живіт і почав дригатися на підлозі – так, наче хотів її згвалтувати. З-під стрічок чулося приглушене гудіння, і Ллойд здогадався, що то крики. Відолашний мужик. Перш ніж остаточно затихнути, Джордж борсався майже п'ять хвилин. Хвицався, звивався та стукав. Обличчя в нього стало червоним, як стіна старої батьківської комори. Наостанок Розкішний Джордж підняв зв'язані ноги на вісім-десять дюймів і торохнув ними об землю. Ллойдові це нагадало щось бачене в мультфільмі про Багза Банні. Він гигикнув, і стало трохи веселіше – сама Джорджева вистава була доволі моторошною.

Бац присів поряд із ним і помацав пульс.

– Ну?

– Друзяко, тут цокає лише годинник, – сказав Бац. – До речі, годинник... – Він підняв м'ясисту Джорджеву руку й глипнув на зап'ясток. – Не, звичайний «Таймекс». Аби ж бодай «Касіо» чи щось таке...

Він впустив руку небіжчика.

Ключі від автівки були в Джорджа в передній кишені штанів. У шафі на першому поверсі Ллойд із Бацом знайшли слоїк від арахісового масла «Скіппі», наполовину наповнений монетками, і його також прихопили. Дріб'язком там було двадцять шість доларів і шістдесят центів.

Джоржевою автівкою виявився старий скрипучий «мустанг» із чотириступеневою коробкою передач, кепськими амортизаторами й шинами такими ж лисими, як і Теллі Савалас. [74 – Арістотеліс «Теллі» Савалас (1922–1994) – американський актор, найвідомішою роллю якого є детектив Кожак з однойменного телесеріалу, який показували в 1970-х рр. Прихильники горор-фільмів знають його за фільмом «Поїзд жаху».] Вони виїхали з Вегаса трасою 93 й попрямували на південний схід, до Аризони. До дванадцятої години наступного дня (це було позавчора) оминули Фінікс об'їзними дорогами. Учора близько дев'ятої Бац із Ллойдом зупинилися за дві милі від Шелдона та зайшли до старої запилженої крамниці з усякою всячиною на аризонській трасі 75. Вони обчистили крамницю й прибацнули власника – літнього джентльмена зі вставними зубами з поштового каталогу. Вони забагатіли на шістдесят три долари й розжилися пікапом старого чувачели.

Цього ранку в пікапа пробилося два колеса. Одночасно. Вони з півгодини роздивлялися дорогу, передаючи з рук у руки міцний косяк, та не знайшли ані цвяха. Нарешті Бац сказав, що то, певне, збіг такий. Ллойд відповів, що так, Бог свідок, він чув і про химерніші речі. А тоді, наче їхні молитви почули, з'явився «конні». Трохи раніше, самі того не знаючи, вони

перетнули штатний кордон між Аризonoю і Нью-Мексико, таким чином перетворившись на поживу для ФБР.

Водій «конні» загальмував і висунувся з вікна.

- Потрібна допомога? - поцікавився він.

- Атож, - сказав Бац.

І одразу ж прибацнув його. Поціливі просто між очі 357-м магнумом. Мабуть, бідолашний лох навіть не зрозумів, що його вколошколо.

* * *

- А зверни-но тут, - сказав Ллойд, показавши пальцем на перехрестя.

Він обкурився й кайфував.

- Без питань, - весело озвався Бац.

Він збавив швидкість із вісімдесяти до шістдесяти, а тоді, котячись за інерцією, узяв ліворуч (праві колеса мало не проїхалися повітрям), і під ними зашурхотів новий відрізок дороги. Траса 78, напрямок - захід. Тож, не усвідомлюючи, що вони вже встигли полишити Аризону, Ллойд із Бацом повернулися до неї, а разом і до території, яку газети прозвали «Триштатним побоїщем».

Десь за годину по тому праворуч майнув знак «Бьоррак 6».

- Борлак? - зачмелено промимрив Ллойд.

- Бьоррак, - сказав Бац і взявся крутити кермо туди-сюди - автівка почала виписувати на дорозі широкі граційні зигзаги. - Гоп! Гоп!

- Не хочеш там зупинитися? Чуваче, я зголоднів.

- Ти зажди голодний.

- Іди на хуй. Як курну, мене завжди пробиває на хавку.

- Можеш поласувати моїм дев'ятидюймовим дулівером! Гоп! Гоп!

- Бац, я серйозно. Зупинімося десь.

- Окей. Та й готівки тре' намотити. Від йобаного хвоста точно відірвалися. На деякий час. Треба добути грошенят і тарабанити на північ. Ця клята пустеля мені вже нафіг обридла.

- Окей, - сказав Ллойд.

Чи то трава так подіяла, чи що, але зненацька його вхопила люта параноя - ще гірша, ніж на заставі. Бац був правий. Зупиняться за цим Бьорраком і затаряться, як тоді біля Шелдона. Ухоплять трохи грошенят, візьмуть мап із відміченими заправками, махнуть цього сраного «конні» на щось непримітне, зіллються з пейзажем та попрямують другорядними дорогами на північний схід. І нарешті з'їдуть з Аризони.

- Скажу чесно, мужик, - заговорив Бац. - Раптом я щось так рознервувався, наче до уролога ідемо.

- Чудово тебе розумію, любчику, - серйозно сказав Ллойд.

Знічев'я їм це здалося збіса смішним, і вони розреготалися.

Бьоррак був крихітним містечком. Вони кулею промчали крізь нього, а на виїзді була заправка з кафе й крамницею під одним дахом. На ґрунтовому паркінгу стояли старий «форд-універсал» та запліжаний «олдс» із причепом для перевезення коней. Під пильним наглядом шкапи «конні» зарулив на стоянку.

- Ото воно, - сказав Ллойд.

Бац погодився. Він потягнувся до заднього сидіння по магнум і перевірів обойму.

- Готовий?

- А то, - сказав Ллойд і взяв шмайсер.

Розпеченим паркінгом вони рушили до будівлі. Поліція знала, хто вони, уже чотири дні: Ллойд із Бацом лишили відбитки пальців по всьому дому Розкішного Джорджа та в крамниці, у якій прибацали старого з виписаними поштою зубними протезами. Пікап старого знайшли за п'ятдесят футів від тіл трьох людей, які їхали на «континенталі», тож очевидним було припустити, що чоловіки, які вбили Розкішного Джорджа та власника крамниці, позбавили життя й цих трьох. Якби замість касетного програвача Бац із Ллойдом слухали в дорозі радіо, то довідалися б, що поліція Аризони та Нью-Мексико об'єднали сили для наймасштабнішого розшуку за останні сорок років, і все для того, щоб знайти двох дрібних злодюжок, яким було не під силу второпати, що такого вони накоїли, аби спричинити цю метушню.

Заправка працювала за принципом самообслуговування - колонки вмикав касир. Тож вони піднялися сходами й зайшли всередину. Уздовж трьох проходів вишикувалися ряди всіляких консервів. Біля прилавку чоловік у ковбойському одязі розраховувався за пачку цигарок та півдюжини «Слім Джимів». [75 - «Slim Jim» - популярна американська марка сушених ковбасок, що продаються як закуски до пива тощо. Випускають понад 20 різновидів.] У середньому проході, у самому центрі приміщення, стомлена жінка з жорстким чорним волоссям намагалася вибрати між двома брендами соусу для спагеті. Стояв запах застарілої локриці, сонця, тютюну та старості. Власником заправки був чоловік із ластовинням, одягнений у сіру сорочку. На голові в нього сиділа біла бейсболка з червоною нашивкою «ШЕЛЛ». Лягнули, зачинившись, двері з протимоскітною сіткою - касир глипнув на звук, і очі в нього повилазили з орбіт.

Ллойд приставив до плеча приклад шмайсера й випустив у стелю коротку чергу. Дві лампочки розірвалися, наче бомби. Чоловік у ковбойському вбранні почав розвертатися.

- Не рухайтесь, і ніхто не постраждає! - крикнув Ллойд.

Бац одразу ж зробив його брехуном, продірявивши кулею жінку, яка саме роздивлялася ковбасу. Вона вилетіла з черевиків.

- Мамо рідна! Бац! - загорлав Ллойд. - Не обов'язково було...

- Прибацнув її, старий! - завершав Бац. - Більше не дивитиметься Джеррі Фолвелла! Гоп! Гоп!

Чоловік у ковбойському вбранні продовжував обертатись. У лівиці він тримав цигарки. Яскраве світло, що било крізь вітрину та протимоскітні двері, вигравало на темних лінзах його окулярів. За поясом у нього був револьвер 45-го калібру, і поки Ллойд із Бацом роздивлялися мертву жінку, він повільно дістає його. Мужик прицілився, вистрілив, і зненацька ліва сторона Бацового обличчя зникла в бризках крові, плоті й зубів.

- Попав! - закричав Бац.

Він випустив магнум і, махаючи руками, заточився назад. Мимохідь він змахнув на потріскану дерев'яну підлогу картопляні чіпси, тако-чіпси та «Чіз дудлз».

- Ллоїде, попав у мене! Стережись! Попав! Попав!

Він вривався в протимоскітні двері, вони грюкнули, розчухнувшись, і Бац гепнув задом на ганок, по дорозі вирвавши зі старих дверей одну завісу.

Очманілий Ллойд почав стріляти радше інстинктивно, ніж для самозахисту. Приміщення виповнилося ревінням шмайсера. Полетіли бляшанки. Лускали пляшки, розбризкуючи кетчуп, мариновані огірки та оливки. Дзенькнули дверцята холодильника «Пепсі», засипавши напої склом. Пляшки «Доктора Пеппера», «Джолта» й «Оранж крашу» вибухали, наче глиняні мішені. Усе залило піною. Чоловік у ковбойському вбранні - спокійний та зібраний - знову натиснув на курок. Ллойд скоріше відчув, аніж почув, як поряд, черкнувши його волоссям, пролетіла куля. Він вильнув шмайсером справа наліво, перекресливши все приміщення.

Касир у бейсболці «ШЕЛЛ» пірнув під прилавок так раптово, наче під ним відчинився люк. Розлетівся на шматки автомат із продажу кулькових гумок. Усюди розкотилися червоні, блакитні та зелені жуйки. На прилавку вибухали скляні пляшки. В одній із них були мариновані яйця, у другій - мариновані свинячі ратиці. У ту ж мить кімната сповнилася різким запахом оцту.

Кулі шмайсера пробили три діри в сорочці ковбоя, і більшість його нутрощів вилетіла через спину, заляпавши Спадза Маккензі.[76 - Spuds MacKenzie - персонаж-маскот пива «Бад лайт». Зображуваний у вигляді бультер'єра. Цікаво, що насправді для фото цього брутального самця, який завжди був в оточенні випивки й дівчат, використовували самицю.] Ковбой упав, досі стискаючи в одній руці револьвер, а в другій - пачку «Лакіз».

Мало не обісравшись від страху, Ллойд продовжував стріляти. Пістолет-кулемет почав припикати руки. Коробка з порожніми пляшками від газованок дзенькнула й перекинулася. Зображена на календарі дівчина в обтислих шортиках отримала кулю в чарівне персикове стегно. З гуркотом перекинулася розкладка з пейпербеками без обкладинок. А тоді шмайсерові набої скінчилися, і зависла оглушлива тиша. Запах порошу був важким та смердючим.

- Мамо рідна, - сказав Ллойд.

Він боязко глянув на ковбоя. Скидалося на те, що ковбой не завдасть їм клопоту ні в ближчому, ні в далекому майбутньому. Хитаючись, до крамниці зайшов Бац.

- Попав у мене, Ллоїде! - ревів він на ходу.

Бац відштовхнув протимоскітні двері з дороги, та з такою силою, що друга завіса не витримала, і двері торохнулися на ганок.

- Попав у мене, Ллоїде, стережися!

– Я пристрелив його, Бац, – спробував заспокоїти товариша Ллойд.

Та Бац його ніби й не почув. Він мав кепський вигляд. Праве око палало зловісним сапфіром. Ліве витекло. Шока під ним зникла, і коли Бац говорив, з того боку виднілося, як працюють його щелепи. Більшості зубів також не стало. Сорочка просяклася кров'ю. Простіше кажучи, Бац виглядав як ходяча руїна.

– Тупий пиздюк мене продірявив! – горлав він. Бац нагнувся й підняв магнум. – Я тобі покажу, як по мені стріляти, хуйло тупе!

Бац рушив до ковбоя – сільська версія доктора Сардонікуса.[77 – Вочевидь, Кінг має на увазі персонажа фільму «Містер Сардонікус» («Mr. Sardonicus», 1961) – барона Сардонікуса, обличчя якого спотворює жаклива гримаса, подібна до гротескної усмішки.] Він поставив одну ногу на дупу мужика, наче мисливець, який позує для фото з ведмедем, чия шкура скоро прикрашатиме стіну його лігва, і наготувався розрядити магнум у голову трупа. Ллойд дивився на цю сцену з відкритим ротом і намагався второпати, як так сталося. В одній руці в нього гойдався і димів шмайсер.

У ту ж мить, як чортик із табакерки, з-за прилавка вискочив чоловік у бейсболці «ШЕЛЛ». Його обличчя скрутилося від відчайдушної зосередженості; обома руками він стискав двоствольний дробовик.

– Га? – сказав Бац і повернувся якраз вчасно, щоб отримати заряд з обох стволів. Він полетів на підлогу – обличчя в нього геть зникло, та йому було вже байдуже.

Ллойд вирішив, що саме час іти. До сраки ті гроші. Гроші є всюди. Було зрозуміло, що час драпати. Він крутнувся навколо своєї осі й вискочив із крамниці, широко й незграбно вимахуючи ногами; його чоботи ледь торкалися долівки.

Він уже майже спустився зі сходів, коли на майданчик заправки залетіла автівка поліції штату Аризона. З пасажирського боку вигулькнув патрульний і дістав пістолет.

– Ані руш! Що там відбувається?

– Загинуло трое людей! – крикнув Ллойд. – Чортзна-що коїться! Той чувак вискочив через чорний хід! Я вшиваюся нахрін!

Він побіг до «конні», ковзнув на водійське сидіння та саме почав пригадувати, що ключі в Баца, коли закричав патрульний:

– Стій! Стій, а то стрілятиму!

Ллойд послухався. Після того, як він намиливався на радикальну хірургічну операцію на Вацовому обличчі, йому не треба було багато часу, аби вирішити, що він пас.

– Мамо рідна, – жалюгідно промимрив Ллойд, коли другий патрульний приставив до його тімені здоровенний кавалерійський пістоль. Перший скував його наручниками.

– У задню частину патрульної, Санні Джиме.[78 – Sunny Jim – прізвисько, яке походить від імен двох не пов'язаних між собою маскотів, якими рекламували вівсянку та арахісове масло. Уживане в тому ж значенні, що й наше «синок» – може бути як зневажливим, так і привітним.]

На ганок вийшов чоловік у бейсболці «ШЕЛЛ». Він і досі стискав дробовик.

– Він пристрелив Білла Марксона! – крикнув продавець високим, гейським голосочком. – Другий пристрелив місіс Сторм! Ото діла! Я пристрелив другого! Сконав! Докліший за твою шкапу! Дайте й цього пристрелю, хлопці, лиш одійдіть!

– Батя, заспокойся, – сказав один із патрульних. – Веселощі скінчилися.

– На місці його пристрелю! – горлав старий. – До труни вкладу!

А тоді він зігнувся, наче англійський дворецький, який кланяється гостям, і наригав на свої черевики.

– Хлопці, заберіть мене подалі від цього чувака, добре? – попросив Ллойд. – Здається, він самашедший.

– Ось тобі від нього передачка, Санні Джиме, – сказав патрульний, який першим помітив його.

Дуло пістолета злетіло вище, зблиснуло на сонці, а потім торохнуло Ллойда Генрейда по голові, і прийшов він до тями аж увечері у в'язничному лазареті округу Апатчі.

Розділ 17

Старкі стояв перед монітором № 2 та пильнував Френка Д. Брюса, техпрацівника другого класу. Коли він востаннє бачив Брюса, той лежав обличчям у тарілці з м'ясним супом від «Кемпбеллз». Нічого не змінилося, лише особу підтвердили. Ситуація в нормі: повна срака.[79 – Situation normal, all fucked up (SNAFU) – військовий сленговий вислів, який походить із часів Другої світової війни. Це погляд звичайного солдата на суцільний навколишній хаос та недолугість керівництва. Тобто все, як завжди, дуже погано. Зараз використовуваний в основному для позначення невеликих проколів.]

Склавши руки за спиною, Старкі замислено рушив до монітора № 4, наче генерал «Блек Джек» Першинг, [80 – Джон Джозеф «Блек Джек» Першинг (1860–1948) – генерал американської армії, учасник американо-іспанської та Першої світової воєн. Прізвисько «Блек Джек» («Чорний Джек») дістав, коли взяв на себе командування 10-м кавалерійським полком, який складався в основному з чорношкірих солдатів.] кумир його дитинства, який оглядає свої війська, – там ситуація змінилася на краще. Труп доктора Еммануеля Езвіка й досі лежав на підлозі, однак центрифуга зупинилася. Минулого вечора о 19:40 центрифуга почала пускати цівки диму. О 19:55 звукоприймачі в лабораторії Езвіка вловили звук, схожий на вганга-вганга-вганга, який згодом знизився до соковитішого, багатшого й приємнішого на слух ронк-ронк-ронк. О 21:07 центрифуга ронкнула востаннє й поступово затихла. Чи не Ньютон сказав, що десь за найвіддаленішими зірками є абсолютно нерухоме тіло? Старкі подумалося, що Ньютон був правий у всьому, крім відстані. Зовсім не треба летіти так далеко. Проект «Синь» перебував у цілковитій нерухомості. Старкі дуже цьому радів. Центрифуга лишалась останньою ілюзією життя, і питанням, яке він попросив Стеффенса прогнати крізь головний комп'ютерний процесор (Стеффенс тоді поглянув на нього так, наче Старкі здурів, і цілком можливо, що не помилився) було «Скільки ще працюватиме центрифуга?». Відповідь надійшла за 6,6 секунд: ±3 РОКИ МОЖЛИВА НЕСПРАВНІСТЬ НАСТУПНІ ДВА ТИЖНІ. 009 % ДІЛЯНОК

НЕСПРАВНОСТІ ПІДШИПНИКІВ 38 % ГОЛОВНИЙ ДВИГУН 16 % УСЕ ІНШЕ 54 %. Розумний комп'ютер. Після того як спрацювалася центрифуга в лабораторії Езвіка, Старкі наказав Стеффенсу подати повторний запит. Комп'ютер звірився з базою даних інженерних систем і підтвердив, що підшипники центрифуги дійсно спрацювалися.

«Пам'ятай про це, – подумав Старкі, коли за його спиною настирно загудів комунікатор. – Звук, з яким крутяться підшипники на останніх стадіях спрацьованості, – ронк-ронк-ронк».

Він підійшов до комунікатора й натиснув на кнопку, вимкнувши гудок.

– Так, Лене.

– Білле, у мене терміновий дзвінок від однієї з наших команд у містечку під назвою Сайп-Спрінгс, штат Техас. Це майже чотириста миль від Арнетта. Кажуть, що їм треба з тобою поговорити – це рішення керівництва.

– Що там у них, Лене? – спокійно запитав Старкі.

За останні десять годин він проковтнув шістнадцять «коліс» і загалом почувався добре. Жодного «ронку».

– Преса.

– О Господи, – тихо промовив він. – З'єднуй.

Почулося приглушене ревіння білого шуму, за яким жебонів нерозбірливий голос.

– Зажди хвилинку, – сказав Лен.

Поступово шум розвіявся.

– ...«Лев», команда «Лев», як чути, база «Синь»? Як чути? Один... два... три... чотири... це команда «Лев»...

– Чую вас, командо «Лев», – сказав Старкі. – Це Перша база «Синь».

– Проблема «Квітник», кодується згідно з «Каталогом надзвичайних ситуацій», – проказав металевий голос. – Повторю, «Квітник».

– Я, блядь, знаю, що таке «Квітник», – відповів Старкі. – Оцінка ситуації?

Металевий голос із Сайп-Спрінгс говорив без упину майже п'ять хвилин. Сама ситуація була не такою важливою, думав Старкі, адже двома днями раніше комп'ютер повідомив йому, що таке (у тому чи тому вигляді чи подібі) може трапитися до кінця червня з імовірністю 88 %. Деталі неважливі. Якщо є дві штанини та петлі для пояса, то це штани. Колір – то дрібниці.

Лікар у Сайп-Спрінгс висловив кілька влучних здогадів, двійко репортерів «Х'юстон Дейлі» пов'язали те, що відбувалося в Сайп-Спрінгс, із тим, що вже сталося в Арнетті, Вероні, Коммер-Сіті та містечку під назвою Поллістон, штат Канзас. У тих населених пунктах справи так погіршилися, що туди надіслали військових і міста взяли під карантин. Комп'ютер склав перелік іще двадцяти п'яти міст у десяти штатах, де проявилася «Синь».

Ситуація в Сайп-Спрінгс не була важливою, бо унікальною її не назвеш. Ну, можливо, шанс на унікальність мав Арнетт, однак його профукали. Важило

те, що про «ситуацію» збиралися надрукувати ще десь, а не тільки на жовтених військових папірцях. Себто надрукують, якщо Старкі не втрутиться. Він іще не вирішив, діяти чи ні. Та коли металевий голос замовк, Старкі усвідомив, що врешті-решт вибір зроблено. Певно, жереб кинули ще двадцять років тому.

Усе зводилося до того, що справді важливе. І важливою була не наявність хвороби; не те, що якимсь чином в Атланті трапився витік і довелося перемістити всю запобіжну діяльність до значно гірше обладнаної бази в Стовінгтоні, штат Вермонт; не те, що «Синь» поширювалася, маскуючись під звичайну застуду.

– Що зараз важливо...

– Базо «Синь», повторіть, – проторохкотів зляканий голос. – Ми не розчули.

Важливим було лише те, що прикрий випадок уже стався. Старкі перенісся до 1968-го, на двадцять два роки назад. Він сидів в офіцерському клубі в Сан-Дієго, коли до них дійшла звістка про Келлі й трапунок у Мілай 4.[81 – Масове вбивство в Сонгмі – розстріл неозброєних цивільних громадян американськими солдатами 16 березня 1968 р., унаслідок якого загинуло кількасот в'єтнамців. Багато жінок було попередньо згвалтовано. Обвинувачення висунули 26 солдатам, однак засудили лише лейтенанта Вільяма Келлі-молодшого. Широкого розголосу справа набула лише в 1969 р.] Старкі грав у покер із чотирма товаришами, двоє з яких тепер були членами Об'єднаного комітету начальників штабів США. Про гру одразу ж забули, зовсім забули: чоловіки взялися обговорювати, що цей випадок зробить з армією, адже у вашингтонській пресі панувала атмосфера полювання на відьом, і йшлося не про одну з ланок, а про армію загалом. Один із них – чоловік, який наразі міг напругу дзвонити жалюгідному хробакові, який із 20 січня 1989 року видавав себе за президента країни, – обережно поклав карти на повстанє покриття стільниці та сказав: «Джентльмени, стався прикрий інцидент. А коли трапляється прикрий інцидент, у якому фігурує будь-яка гілка Збройних сил Сполучених Штатів, ми шукаємо не коріння, а гілки, які краще обстригти. Армія – наші мати й батько. Коли приходиш додому й бачиш, що матір згвалтовано, а батька побито й пограбовано, перш ніж дзвонити в поліцію або починати розслідування, ти прикриваєш їхню наготу. Бо ти їх любиш».

Ні до, ні після того Старкі не чув такої гарної промови.

Тож він відімкнув нижню шухляду стола й намацав там тоненьку блакитну папку, перев'язану червоною плівкою. «ЯКЩО ПЛІВКУ РОЗІРВАНО, ПОВІДОМТЕ ВСІ ОХОРОННІ ПІДРОЗДІЛИ» – було зазначено на обкладинці. Старкі розірвав плівку.

– Перша база, ви там? – торохкотів голос. – Ми вас не чуємо. Повторюю, не чуємо.

– Я тут, «Леве», – сказав Старкі.

Він відкрив книгу на останній сторінці й провів пальцем колонкою, відміченою як «НАДЗВИЧАЙНІ КОНСПІРАТИВНІ КОНТРЗАХОДИ».

– «Леве», чуєте мене?

– Ясно й чітко, Перша база.

– Троя, – підкреслено сказав Старкі. – Повторюю, «Леве»: Троя. Будь ласка, підтвердьте. Вам слово.

Тиша. Далеке мимрення білого шуму. Старкі мимохіть пригадав саморобні рації з дитинства, які виготовляли з двох бляшанок «Дель Монте» й двадцяти ярдів вощеної нитки.

- Повторюю...

- О Боже! - захлинувся молодий голос у Сайп-Спрінгс.

- Підтверджуй, синку, - сказав Старкі.

- Т-троя, - промовив голос. А потім іще раз, упевненіше: - Троя.

- Дуже добре, - спокійно сказав Старкі. - Благослови тебе Бог, синку. Кінець зв'язку.

- І вас, сер. Кінець зв'язку.

Клацнуло. Загудів білий шум. Знову клацнуло. Тиша. А тоді почувся голос Лена Крейтона:

- Біллі?

- Так, Лене.

- Я все записав.

- Чудово, Лене, - втомлено промовив Старкі. - Складай звіт так, як вважаєш за потрібне. Як вважаєш за потрібне.

- Біллі, ти не розумієш, - сказав Лен. - Ти вчинив правильно. Гадаєш, я цього не розумію?

Старкі дозволив повікам зімкнутися. На мить усі солодкі «колеса» полишили його.

- Благослови й тебе Бог, Лене, - сказав він тремким, близьким до зриву голосом.

Старкі вимкнув зв'язок і повернувся до монітора № 2. Чоловік склав руки за спиною, як «Блек Джек» Першинг - так, ніби оглядав свої війська. Він спостерігав за Френком Д. Брюсом та місцем його останнього спочинку. Трохи згодом Старкі заспокоївся.

* * *

Коли виїхати із Сайп-Спрінгс на трасу 36 і рухатися нею в південно-східному напрямку, то за день опинишся в Х'юстоні. Автомобіль, який мчав на швидкості вісімдесят миль на годину, був трирічним «понтіаком-бонвілем». Коли він вискочив на вершину пагорба й погнав донизу, виявилось, що дорогу заблокував непоказний «форд», і мало не сталась аварія.

Водій, тридцятишестирічний позаштатний кореспондент популярної «Х'юстон Дейлі», тупнув на гальма з підсилювачем - завищали шини, і ніс «понтіака» спочатку пірнув, а тоді хвицнув ліворуч.

- Святий Боже! - закричав із пасажирського місця фотограф.

Він упустив фотоапарат на підлогу й узявся похапцем натягувати ремінь безпеки.

Водій відпустив гальма, оминув «форд» узбіччям, а тоді відчув, що ліві колеса пробуксовують у м'якому ґрунті. Він натиснув на педаль газу – «бонвіль» зреагував кращим зчепленням і вискочив назад на асфальт. З-під шин чвиркнув блакитний дим.

«Сонце, ти хлопця свого любиш?

Він – людина честі.

Сонце, ти хлопця свого любиш?» – тим часом линуло з колонок.

Водій знову гупнув по гальмах, і «бонвіль» заляк посеред гарячого пустельного пейзажу. Тремкими від переляку грудьми він втягнув у себе повітря, а тоді зайшовся кашлем. Кореспондент почав злитися. Він дав задній хід і під'їхав до «форда» та двох чоловіків, які стояли позаду автівки.

– Слухай, – занервувався фотограф. Він був гладким і не встрявав у бійку з дев'ятого класу. – Слухай, може, краще просто...

Вискнули шини, фотографа кинуло вперед, і він кркнув – кореспондент знову зупинив «понтіак», тоді одним різким рухом поставив перемикач передач на режим паркування й вийшов на дорогу.

Скрутивши пальці в кулаки, він рушив до двох молодиків, які й досі стояли позаду «форда».

– Так, довбойоби! – крикнув він. – Через вас ми мало на хер не вбилися, і я вимагаю...

Він відслужив в армії чотири роки. Добровольцем. Коли вони звели гвинтівки над багажником «форда», у нього якраз вистачило часу, аби впізнати зброю, – новенькі М-3А. Він шоквано заляк під променями техаського сонця й надзюрив у штани.

Кореспондент закричав. Подумки він розвернувся й біг до «бонвіля», та ноги з місця не рушили. Незнайомці відкрили вогонь, і кулі розірвали йому груди й низ живота. Він упав на коліна, виставивши руки в мовчазному, благальному жесті, і в ту ж мить за джойм над його лівим оком влучила куля й знесла кореспондентові півголови.

Фотограф перегнувся через сидіння й усе бачив, однак не міг усвідомити, що сталося, аж доки ті двоє молодиків не переступили через тіло кореспондента й рушили до нього, звівши зброю.

Він ковзнув на водійське сидіння; у кутиках рота зібралися бульбашки теплої слини. Ключі й досі стирчали із замка запалювання. Він завів автівку, і водночас із його криком пролунали постріли. Він відчув, як машина заточилася праворуч, немов якийсь гігант копнув ліве заднє колесо, і кермо шалено затрусилося в його руках. «Понтіак» поскакав дорогою на продірявленій шині, підкидаючи фотографа. Наступної секунди велет копнув автівку з іншого боку. «Бонвіль» затрусило ще гірше. На асфальт полетіли іскри. Фотограф вив. Задні ободи «понтіака» деренчали й ляпали по дорозі чорною гумою. Двоє молодиків побігли до «форда», номер якого числився в підрозділі військових автомобілів Пентагону, і розвернулись – автівка окреслила на дорозі вузьке півколо. Коли «форд» вискочив з узбіччя та переїхав тіло кореспондента, його ніс сильно підкинуло. Сержант на пасажирському сидінні перелякано чхнув, забризкавши лобове скло.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=25198662&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примечания

1

Castine – невелике містечко в штаті Мейн.

2

Кінг говорить про ефект синергії, який описував ще Аристотель.

3

«Blue ?yster Cult» – впливовий американський рок-гурт, заснований у Нью-Йорку в 1967 р. Грає суміш геві-металу та гард-року, його вважають провісником панку. У піснях часто звучить науково-фантастична й горор-тематика. Один з улюблених гуртів Кінга.

4

«Country Joe and the Fish» – американський рок-гурт, заснований у 1965 р. Учасники виконували психоделічний рок, а пісні часто мали сатиричний

характер. На початку антивоенної пісні «Гадаю, я підписався на смерть» («I Feel Like I'm Fixin' To Die Rag») вокаліст Джо Макдональд часто виконував так звану «Рибну кричалку» – зала викрикувала «FISH», волаючи «Еф!», «Ай!» тощо за кожним «ЯК ПО ЛІТЕРАХ?» Макдональда. На концертах це слово часто міняли на «FUCK».

5

Edward Dorn (1929–1999) – американський поет-авангардист. Наведений рядок Кінг узяв з епічної поеми про мандрівного напівковбоя-напівбога «Стрілець» («Gunslinger»), яка також подарувала назву першому роману з циклу «Темна вежа». Українською книга С. Кінга «Gunslinger» вийшла друком під назвою «Шукач».

6

«The Sylvers» – каліфорнійський гурт, чий найбільший період популярності припав на 1970-ті рр. Виконували пісні в стилі ритм-енд-блюз, соул та диско. Гурт складався з членів однієї сім'ї.

7

Мається на увазі Громадянська війна в США 1865 року. Річмонд, столиця Конфедеративних Штатів Америки, був однією з останніх твердинь конфедератів.

8

Texas A&M University – найбільший університет Техасу, розташований у місті Колледж-Стейшен.

9

«Green Bay Packers» – команда з американського футболу з Грін-Бей, штат Вісконсін. Заснована в 1919 р. Кілька разів вигравала Супербол.

10

National Defense Education Act (NDEA) – акт про фінансування навчальних установ США. Підписаний у 1958 р. президентом Ейзенхауером, він мав на меті перемогти параноїдальний настрій, спричинений популярною думкою про сильніші інтелектуальні потужності СРСР.

11

Tournament of Roses parade – новорічний парад, який влаштовують у Пасадені, штат Каліфорнія. Звичай започатковано в 1890 р.

12

Nogales – невелике місто в штаті Аризона, США. Скоріше за все, випадок із холерою – вигадка Кінга.

13

Згадані персонажі роману «Червона літера» американського письменника-романтика Натаніеля Готорна (1804–1864). У ньому йдеться про те, як селянка Гестер Прінн вагітніє від священника Дімздейла, і з цього розвивається справжня драма.

14

Шамбре (chambray) – легка й тонка тканина, структурою схожа на батист, а виглядом – на джинсу.

15

«Dairy Queen» – мережа фастфудів, у якій, окрім закусок, продають морозиво.

16

«Deering Ice Cream» – найстаріший виробник морозива в Мейні.

17

Джо Коледжем звуть студента, якого раді бачити на вечірках, бо в нього завжди повно пива та наркотиків, він завжди виграє заклади на кількість випитого спиртного тощо. Джо Коледж – кумир та ідол для інших студентів.

18

«Fresca» – газованка, яку випускає компанія «Coca-Cola». Найпопулярніші смаки – грейпфрут та лайм.

19

«The Young and the Restless» – американське телевізійне «мило», що виходить із 1973 р. У серіалі йдеться про дві сім'ї з невеличкого містечка в штаті Вісконсін.

20

Paint by numbers – заготовки, які можна назвати «розмальовками для дорослих». Їх почав випускати в 1950-х рр. Макс С. Клайн. Один зі слоганів був «Створіть чудову олійну картину з першого ж разу!»

21

Бенджамін Маклейн Спок (1903–1998) – відомий американський педіатр.

22

Військове правило № 22 дозволяє божевільним льотчикам не брати участі у вильотах. Однак ті, хто посилається на це правило, аби уникнути вильоту, підтверджують протилежне, адже не прагнуть померати, чим засвідчують власну нормальність. Описане в сатиричному романі Джозефа Геллера «Пастка-22» («Catch-22») і стало крилатим виразом, що означає пастку для дурнів.

23

Мається на увазі військовий вимірювальний прилад, найімовірніше дозиметр.

24

Ірландська лікарняна лотерея – благодійна лотерея, переможцям у якій дають номери коней у перегонах. Виграти в неї надзвичайно важко.

25

«Datsun Z» – один із різновидів спортивного двомісного купе «Nissan S30».

26

Go-go dancer – танцівниця в нічному клубі, яка заохочує відвідувачів долучатися до танців, звідси й походить сам термін: «go-go» можна перекласти як «ану, ану».

27

«Simple Twist of Fate» – пісня Боба Ділана, записана в 1975 р.

28

Robbie Robertson (1943 р. н.) – канадсько-американський музикант, автор пісень та гітарист. 1976 року продюсував альбом Даймонда «Beautiful Noise». Richard Perry – американський музичний продюсер.

29

«Softly as I Leave You» – італійська пісня; після перекладу англійською в 1960-х рр. стала хітом. «Moon River» – пісня, яку записала у 1961 р. Одрі

Гепберн для фільму «Сніданок у Тіффані». Обидві пісні переспівували безліч разів, зокрема Френк Сінатра.

30

Tony Bennett (1926 р. н.) – надзвичайно популярний у 1950-х рр. американський естрадний співак.

31

Інструментальна фонова музика, яку ставлять у супермаркетах, ліфтах, готелях, аеропортах тощо.

32

«Hang On Sloopy» – пісня, записана гуртом «The Vibrations» у 1964 р. Наступного року у виконанні гурту «The McCoys» потрапила на верхівки чартів.

33

«Soul Train» – американська музична телепередача, яка приділяла найбільше уваги виконавцям ритм-енд-блюзу, соулу та гіп-гопу. Існувала протягом 1971–2006 рр.

34

«Zager and Evans» – американський поп-рок-дует. Прославився піснею «In the Year 2525» (1969), яка кілька разів посідала перші місця в музичних чартах. Жодна інша пісня дуету до хіт-парадів не потрапляла.

35

Бед-тріп (англ. «bad trip» – буквально «кепська прогулянка») – сукупність потужних негативних переживань, які можуть виникнути внаслідок уживання психоделічного наркотика.

36

Kemal Amen «Casey» Kasem (1932-2014) – відомий американський ді-джей («Американська гаряча сороківка»), музичний історик, актор (голос Шеггі в мульт-серіалі «Скубі-Ду»).

37

«Four Roses» – марка бурбону зі штату Кентуккі, яку вигадали ще в 1888 р. Наразі марка належить японській компанії «Kirin Brewery Company».

38

Raquel Welch (1940 р. н.) – американська акторка, секс-символ 1970-х рр. Нашим глядачам відома передусім із фільму «Мільйон років до нашої ери».

39

Гошен (інша вимова – Госен) – назва місцевості в Давньому Єгипті. Описана в Біблії.

40

Пумпернікель – різновид житнього хліба, який виробляють у Німеччині ще із Середньовіччя. Жито в ньому грубого помелу та недомелене, і це позитивно впливає на травлення. Має тривалий термін зберігання.

41

«Table Talk» (1924) – одна з найстаріших та найповажніших пекарень Нової Англії, що спеціалізується на тортах та тістечках. Раніше торти продавали разом із металевими формами, які можна було повернути й отримати десять центів. Часто торти компанії «Тейбл Ток» називають «улюбленими тортами Америки».

42

«Brillo» – заснований у 1913 р. американський бренд, під яким випускають побутову хімію та товари для миття кухні: мочалки, скребки, мило тощо. Насамперед «Брілло» відомий мочалками для посуду, які продають уже з мийною речовиною.

43

«1910 Fruitgum Company» – американський поп-гурт 1960-х рр. Грав у стилі баблгам-поп – поп-музика з легкою мелодією, простим аранжуванням і простими текстами, розрахована на молодший та середній шкільний вік.

44

William Harrison «Bill» Withers, Jr. (1938 р. н.) – американський чорношкірий музикант. Кар'єра Візерса почалася в 1970-ті рр. і скінчилася в 1985-му. Записав чимало гучних хітів: «Lean on Me», «Ain't No Sunshine», «Use Me».

45

«Robert Hall Clothes» – мережа супермаркетів, у якій продавали дешевий одяг. Збанкрутувала в 1977 р.

46

«Borkum Riff» – марка люлькового тютюну. Випускається в Данії з 1960 р.

47

Two-gun Sam (буквально «Сем із двома пістолетами») – ідіома, для розуміння котрої потрібно знати кілька речей: дядечко Сем – символ США та їхнього уряду, та Семом інколи кличуть і диявола, а для Пітера Голдсмита, який не довіряє чиновникам, це майже те саме; під час Другої війни за незалежність (1812) американці спустили на воду пароплав, оснащений різноманітною зброєю, – кожної було по парі, і називався пароплав «Дядечко Сем». 1926 року вийшла збірка оповідань «Зустрічні течії» («Counter Currents») Елсі Дженіс та Маргеріт Еспінволл, у якій

трапляється така характеристика Сема-скоростріла: «Одразу хапається за револьвер, та стріляє кепсько».

48

У США справді можна «вступати» в церкву, як у клуб. Самі «члени» церкви не бачать у цьому нічого поганого – для них це все одно, що сказати «мені подобається саме ця церква, я її ціную».

49

Theodore Vernon Enslin (1925-2011) – поет, якого часто називають наймелодійнішим з американських поетів-авангардистів. Справді мав не дуже охайний вигляд.

50

«Sears, Roebuck & Company» – офіційна назва популярної мережі універсальних магазинів, яку часто звуть просто «Sears».

51

«Grasshopper» – алкогольний коктейль-дигестив із вершками, шоколадним та м'ятним лікерами. Назву дістав через зелений колір.

52

Rubber – «гумкою» в бриджі називають виграв двох партій.

53

YWCA (Young Womens' Christian Association – Християнська асоціація молодих жінок) – найпоширеніший у світі жіночий рух, який захищає права людини, рівноправ'я, мир, справедливість тощо. Однак сьогодні назва не розкриває сутності руху – далеко не всі його учасники є жінками або християнами.

54

Comme ?i, comme ?a – коли як, так собі (фр.).

55

Oral Roberts (1918–2009) – американський християнський проповідник. Прославився телевізійними проповідями.

56

Ідеться про пісню «Wasted on the Way».

57

Sandra Dee (1942–2005) – американська телеакторка українського (лемківського) походження. Справжнє ім'я – Олександра Зух.

58

Лофери – туфлі з довгим язичком, заокругленим носом, без застібок або шнурівки.

59

Ідеться про постер до фільму «Любовна історія» («Love Story», 1970). «Кохання – це те, за що ніколи не вибачаються» – одна з ключових фраз цього фільму, який вважають одним із найуспішніших та найромантичніших в історії американського кіно.

60

Картярська гра.

61

«Sam Goody» – мережа крамниць, що спеціалізувалася на музиці, фільмах та іграх. Заснована в 1956 р., збанкрутувала в 2006-му.

62

«Nedick's» – мережа фастфудів, заснована в Нью-Йорку ще на початку XX ст.

63

Камін Франкліна – винахід Бенджаміна Франкліна, новаторство якого полягало в тому, що камін виготовляли з чавуну – металу з високою теплопровідністю. Окрім цього, була передбачена наявність повітряного рукава для теплого повітря. У такий спосіб зберігали більше тепла в самому приміщенні.

64

Дитячий душ – американська традиція влаштовувати вечірку з нагоди народження дитини. Зазвичай свято організовують за кілька місяців до самого народження.

65

Електричний двигун, який сприймає певний набір команд.

66

«Louisville Slugger» – відомі бейсбольні битки компанії «Гілліріч енд Бредсбі» («Hillerich & Bradsby Company»). Слагер – повільний боксер-важковик із потужним ударом, здатним нокаутувати.

67

«Cobra CB» – марка портативних радіостанцій, якими раніше користувалися замість мобільних телефонів. Великої популярності такі радіостанції набули серед далекобійників. Користувалися ними за принципом чату: хтось займає хвилю, говорить, інші слухають, а потім слово переходить до наступного мовця.

68

«Beautiful Zion», «The Fields of My Father's Home», «Sweet Bye and Bye» – релігійні гімни.

69

Беррет Юджин «Баррі» Генсен (1941 р. н.) – американський радіодіджей та колекціонер музичних записів, більше відомий як доктор Дементо. Спеціалізується на всіляких дивацтвах зі світу музики. Псевдонім «Дементо» натякає на божевілля (dement – англ. «зводити з розуму»).

70

Opera window – бокове заднє віконце невеликого розміру, вмонтоване в широку задню стінку кузова. Слугувало для покращення оглядовості. Остаточно вийшло з моди в середині 1980-х рр., коли автомобілі стали набагато компактнішими.

71

«Lincoln Continental» – легковик класу «люкс». На сьогодні модель має 9 модифікацій – першу випустили в 1939 р., останню – у 2002-му.

72

Напівциліндричні збірні ангари з листового заліза, які використовують як казарми чи господарські будівлі.

73

Джордж Реймонд Вагнер (1915–1963) – американський рестлер, відомий під псевдонімом Розкішний Джордж. Був найбільшою зіркою Першого золотого періоду професійного рестлінгу 1940 – 1950-х рр.

74

Арістотеліс «Теллі» Савалас (1922–1994) – американський актор, найвідомішою роллю якого є детектив Кожак з однойменного телесеріалу, який показували в 1970-х рр. Прихильники горор-фільмів знають його за фільмом «Поїзд жаху».

75

«Slim Jim» – популярна американська марка сушених ковбасок, що продаються як закуски до пива тощо. Випускають понад 20 різновидів.

76

Spuds MacKenzie – персонаж-маскот пива «Бад лайт». Зображуваний у вигляді бультер'єра. Цікаво, що насправді для фото цього брутального самця, який завжди був в оточенні випивки й дівчат, використовували самицю.

77

Вочевидь, Кінг має на увазі персонажа фільму «Містер Сардонікус» («Mr. Sardonicus», 1961) – барона Сардонікуса, обличчя якого спотворює жахлива гримаса, подібна до гротескної усмішки.

78

Sunny Jim – прізвисько, яке походить від імен двох не пов'язаних між собою маскотів, якими рекламували вівсянку та арахісове масло. Уживане в тому ж значенні, що й наше «синок» – може бути як зневажливим, так і привітним.

Situation normal, all fucked up (SNAFU) – військовий сленговий вислів, який походить із часів Другої світової війни. Це погляд звичайного солдата на суцільний навколишній хаос та недолугість керівництва. Тобто все, як завжди, дуже погано. Зараз використовується в основному для позначення невеликих проколів.

Джон Джозеф «Блек Джек» Першинг (1860–1948) – генерал американської армії, учасник американо-іспанської та Першої світової воєн. Прізвисько «Блек Джек» («Чорний Джек») дістав, коли взяв на себе командування 10-м кавалерійським полком, який складався в основному з чорношкірих солдатів.

Масове вбивство в Сонгмі – розстріл неозброєних цивільних громадян американськими солдатами 16 березня 1968 р., унаслідок якого загинуло кількості в'єтнамців. Багато жінок було попередньо згвалтовано. Обвинувачення висунули 26 солдатам, однак засудили лише лейтенанта Вільяма Келлі-молодшого. Широкого розголосу справа набула лише в 1969 р.